

Protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde måndagen den 19 februari 2018

Tid:

kl. 16:00-23:38

Lokal:

Rådssalen

Närvarande:

Se bilaga

§§1-17, §§19-26

Justerat den 26 februari 2018 Anslaget den 27 februari 2018

Eva-Louise Erlandsson Slorach

Margareta Björk

Mats Berglund

Kerstin Tillkvist
Sekreterare

**§ 1
Justering**

Förste vice ordföranden Margareta Björk (M) och andre vice ordföranden Mats Berglund (MP) justerar dagens protokoll tillsammans med ordföranden Eva-Louise Erlandsson Slorach (S).
Justering sker den 26 februari 2018.

§ 2
Bordläggning av interpellation**Beslut**

Kommunfullmäktige bordlägger interpellation nr 81 för år 2016.

§ 3**Nr 2017:8 av Henrik Sjölander (M) om
fastighetsnämndens ekonomi**

2017/000499

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Henrik Sjölander (M) har ställt en interpellation om fastighetsnämndens ekonomi. Kommunfullmäktige beslutade den 20 mars 2017 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Wanngård (S) besvarar interpellationen med hänvisning till det utdelade svaret.

I debatten yttrar sig Henrik Sjölander, Stefan Hansson, Bo Sundin och borgarrådet Råihä.

§ 4**Nr 2017:9 av Lars Jilmstad (M) om miljö- och
hälsoskyddsnämndens verksamhetsberättelse 2016**

2017/000535

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Lars Jilmstad (M) har ställt en interpellation om miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhetsberättelse 2016.

Kommunfullmäktige beslutade den 3 april 2017 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Luhr (MP) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig Lars Jilmstad och borgarrådet Luhr.

§ 5**Nr 2017:10 av Sten Nordin (M) om kulturscenen i
Gasklockan 2**

2017/000536

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Sten Nordin (M) har ställt en interpellation om kulturscenen i Gasklockan 2. Kommunfullmäktige beslutade den 3 april 2017 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Råihä (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig Sophia Granswed Baat och borgarrådet Råihä.

§ 6**Nr 2017:11 av Martin Westmont (SD) om planerna att
uppföra ett Nobelhus på Blasieholmen**

2017/000621

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Martin Westmont (SD) har ställt en interpellation om planerna att uppföra ett Nobelhus på Blasieholmen. Kommunfullmäktige beslutade den 24 april 2017 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Valeskog (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig Martin Westmont, borgarrådet Valeskog, Rickard Wall, Erik Slottnér och Martin Engman.

§ 7

Bordläggning av interpellationer

Beslut

Kommunfullmäktige bordlägger interpellationerna nr 13 – 30 för år 2017.

§ 8

Ny interpellation

KS 2018/149

Beslut

1. Interpellationen får ställas.
2. Interpellationen bordläggs.

Ärendet

Följande interpellation anmäls:

Nr 2018:1 av Björn Ljung (L) om Astoriahusets hantering.

**§ 9
Frågestund****Fråga nr 1**

Borgarrådet Brinck (M) ställer fråga om britstande skydd för elever i skolan.

Borgarrådet Burell (S) svarar på frågan.

Fråga nr 2

Björn Ljung (L) ställer en fråga om idrottsmöjligheter i Hagastaden.

Borgarrådet Valeskog (S) svarar på frågan.

Fråga nr 3

Per Ossmer (SD) ställer en fråga angående Stockholms hamnars samarbete med Hong Kong och Kina. Vad finns det för politiska överväganden?

Borgarrådet Wanngård (S) svarar på frågan.

Fråga nr 4

Karin Ernlund (C) ställer en fråga om vad lär vi oss av #Vintertrampet?

Borgarrådet Luhr (MP) svarar på frågan.

Fråga nr 5

Ofelia Namazova (KD) ställer en fråga angående hedersvåld.

Borgarrådet Wanngård (S) svarar på frågan.

Fråga nr 6

Dennis Wedin (M) ställer fråga om den ökande otryggheten i Stockholms stad.

Borgarrådet Wanngård (S) svarar på frågan.

Fråga nr 7

Ann-Katrin Åslund (L) ställer en fråga om hemsjukvården.

Borgarrådet Lindblom (V) svarar på frågan.

**§ 10
Anmälningar****Beslut**

Anmälningarna godkänns.

Ärendet

Skrivelser som har inkommit till kommunfullmäktige under tiden den 30 januari - den 19 februari 2018 och delgivits berörda organ anmäls.

Länstyrelsens i Stockholms läns beslut den 8 februari 2018 att utse ny ledamot och ersättare i kommunfullmäktige för tiden till och med den 14 oktober 2018 anmäls.

Rickard Wall (-), har utsetts till ny ledamot efter William Hahne (-).

Linus Bylund (SD), har utsetts till ny ersättare efter Rickard Wall (-).

Martin Engman (S), har utsetts till ny ersättare efter Eva Köhler (S).

Britt Tryding (M), har utsetts till ny ersättare efter Peter Beckman (M).

§ 11
Närvaro

Närvaro antecknas enligt **bilaga 1**.

**§ 12
Justering**

Förste vice ordföranden Margareta Björk (M) och andre vice ordföranden Mats Berglund (MP) justerar dagens protokoll tillsammans med ordföranden Eva-Louise Erlandsson Slorach (S). Justering sker den 26 februari 2018.

§ 13**Valärende: fyllnadsval**

Valärende i kommunfullmäktige 2018-02-19

KS 2018/259

Beslut

1. Avsägelse och entlediganden godkänns.
2. Val förrättas för att utse ny person till uppdrag enligt kommunstyrelsens och valberedningens förslag.
3. Om inte annat framgår inträder den senast valda ersättaren sist till tjänstgöring för sitt parti.
4. Om en ersättare/suppleant utses till ordinarie ledamot, utses en ny ersättare/suppleant.
5. För avsägelse i kommunfullmäktige hemställs om ny sammanräkning hos länsstyrelsen.
6. Vakanser bordläggs.

Ärendet

Valärende i kommunfullmäktige 19 februari 2018 behandlas.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens och valberedningens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens och valberedningens förslag.

§ 14**Översiktsplan för Stockholms stad**

2017/001867

Beslut

1. Översiktsplan för Stockholms stad antas enligt utlåtandet.
2. Översiktsplan för Stockholms stad – Promenadstaden (Dnr 311-2636/2009) utgår som styrdokument i och med antagandet av Översiktsplan för Stockholms stad.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna, Liberalerna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för egna förslag.

Rickard Wall (-) deltar inte i beslutet.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande nr 2018:28 behandlas. Utlåtandet gäller Översiktsplan för Stockholms stad.

I debatten yttrar sig borgarrådet Valeskog, Sebastian Wiklund, Berthold Gustafsson, Peter Backlund, Malin Ericson, Rickard Wall, Björn Ljung, Anna Rantala Bonnier, Cecilia Obermüller, Martin Westmont, borgarrådet Helldén, Erik Slottner, borgarrådet Larsson, Lars Arell, Christina Linderholm, Ewa Larsson, Stefan Hansson och Margareta Stavling.

Förslag till beslut

Borgarrådet Valeskog (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Berthold Gustafsson (M) och Erik Slottner (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Peter Backlund (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Christina Linderholm (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets ersättaryttrande i kommunstyrelsen.

Martin Westmont (SD) ansluter sig till Moderaternas förslag till

beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 15**Detaljplan för Tvärbana Norr Kistagrenen, sträckan vid
Ulvsunda industriområde, i stadsdelarna Ulvsunda
Industriområde och Riksby, Dp 2016-18325-54**

2017/002046

Beslut

Detaljplan för Tvärbana Norr Kistagrenen, sträckan vid
Ulvsunda industriområde, i stadsdelarna Ulvsunda
Industriområde och Riksby, Dp 2016-18325-54, antas.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande nr 2018:29 behandlas. Utlåtandet
gäller detaljplan för Tvärbana Norr Kistagrenen, sträckan vid
Ulvsunda industriområde, i stadsdelarna Ulvsunda Industriområde
och Riksby, Dp 2016-18325-54.

I ärendet yttrar sig borgarrådet Helldén.

Förslag till beslut

Borgarrådet Helldén (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar
enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det
är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att
kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 16**Skolprogram för Stockholms stads förskolor och skolor**

Förslag från utbildningsnämnden

Uppdrag från budget

2017/001435

Beslut

Skolprogram för Stockholms stads förskolor och skolor godkänns i enlighet med bilaga 2 till utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande nr 2018:30 behandlas. Utlåtandet gäller Skolprogram för Stockholms stads förskolor och skolor.

I debatten yttrar sig borgarrådet Burell, Markus Nordström, Ingegerd Akselsson Le Douaron, borgarråden Edholm och Brinck, Rickard Wall, Christina Linderholm, Tina Kratz, Nassir Abdullahi Ali, Lisa Palm, Erik Slottner och Anna Rantala Bonnier.

Förslag till beslut

Borgarrådet Burell (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Markus Nordström (M), borgarrådet Edholm (L), Christina Linderholm (C) och Erik Slottner (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas och Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 17**Förstärknings- och cykelåtgärder längs Söder
Mälarstrand**

Genomförandebeslut

Hemställan från trafiknämnden

2017/001097

Beslut

1. Trafiknämnden får genomföra förstärknings- och cykelåtgärder längs Söder Mälarstrand till en investeringsutgift om 130,0 mnkr. Utgifterna för 2018 ska inrymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för 2019.
2. Trafiknämnden medges rätt att teckna erforderliga avtal.

Reservationer

Samtliga ledamöter Liberalerna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Rickard Wall reserverar sig mot beslutet till förmån för egna förslag.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande nr 2018:31 behandlas. Utlåtandet gäller förstärknings- och cykelåtgärder längs Söder Mälarstrand.

I debatten yttrar sig borgarråden Helldén och Brinck, Patrik Silverudd, Malin Ericson, Sara Stenudd, Martin Westmont, Anna Rantala Bonnier, Anders Göransson, Karin Ernlund, Erik Slottner, Rickard Wall och Per Ossmer.

Förslag till beslut

Borgarrådet Helldén (MP) och Brinck (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Patrik Silverudd (L), Karin Ernlund (C) och Erik Slottner (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Martin Westmont (SD) och Rickard Wall (-) ansluter sig till Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.
Per Ossmer (SD) föreslår att kommunfullmäktige avslår kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Omröstning

Omröstning begärs. Då flera motförslag föreligger ställer ordföranden Liberalernas förslag i kommunstyrelsen mot Per Ossmers avslagsförslag och finner att Liberalernas förslag utgör motförslag till kommunstyrelsens förslag.

Omröstningen verkställs. Kommunfullmäktige godkänner följande omröstningsordning.

Den som vill bifalla kommunstyrelsens förslag röstar ja.

Den som vill bifalla Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen röstar nej.

Omröstningsresultat

Med 77 ja-röster mot 17 nej-röster beslutar kommunfullmäktige enligt kommunstyrelsens förslag, **bilaga 2**.

Röstförklaring

Borgarrådet Brinck (M) och Kristina Lutz (M) anmäler att de avsett att rösta ja men markerats vara frånvarande.

§ 19**Rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap 1 §
socialtjänstlagen (SoL) för kvartal 3 år 2017,
äldreomsorg**

2017/001921

Beslut

Rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 §
socialtjänstlagen för kvartal 3, år 2017, äldreomsorg
godkänns.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande nr 2018:33 behandlas. Utlåtandet
gäller rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap 1 §
socialtjänstlagen (SoL) för kvartal 3 år 2017, äldreomsorg.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det
är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att
kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 20**För ett tryggare och säkrare Stockholm**

Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021

2017/001309

Beslut

1. Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021, bilaga 2 till utlåtandet, godkänns.
2. Trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad 2013-2016, dnr 307-643/2012, upphör att gälla som styrdokument.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna, Liberalerna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för egna förslag.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande nr 2018:34 behandlas. Utlåtandet gäller ett tryggare och säkrare Stockholm och Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021.

I debatten yttrar sig borgarråden Wanngård och König Jerlmyr, Martin Westmont, Jan Jönsson, Johan Nilsson, Rickard Wall, Erik Slottner, Anna Rantala Bonnier, borgarrådet Livh, Salar Rashid, Alexandra Mattsson, borgarrådet Lindhagen, Berthold Gustafsson, borgarrådet Helldén, Per Ossmer och Karin Ernlund.

Förslag till beslut

Borgarrådet Wanngård (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Johan Nilsson (M), Jan Jönsson (L), Karin Ernlund (C) och Erik Slottner (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas och Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Per Ossmer (SD) ansluter sig till Moderaternas och Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 21**Upprustning och utveckling av Östermalms saluhall**

Reviderat genomförandebeslut

2017/002027

Beslut

1. Fastighetsnämnden medges rätt att genomföra upprustning och utveckling av Östermalms saluhall till en investeringsutgift om 980 mnkr inklusive index.
2. Investeringsutgifterna för 2018 ska inrymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för 2019.
3. Fastighetsnämnden ska beakta vad som framgår av utlåtandet samt intensifiera sitt utvecklingsarbete med investeringsprojekt utifrån genomförd genomlysning.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna, Liberalerna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för egna förslag.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande nr 2018:35 behandlas. Utlåtandet gäller upprustning och utveckling av Östermalms saluhall.

I debatten yttrar sig Henrik Sjölander, Stefan Hansson, Per Ossmer, Martin Hansson, Mehdi Oguzsoy, Björn Ljung, Erik Slottner och Karin Ernlund.

Förslag till beslut

Stefan Hansson (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Henrik Sjölander (M), Björn Ljung (L), Karin Ernlund (C) och Erik Slottner (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas och Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Per Ossmer (SD) ansluter sig till Moderaternas och Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 22**Överenskommelse om exploatering med försäljning, för handel inom del av fastigheten Sköndal 2:1 i Sköndal med Axfood Sverige AB, projekt Sandåkravägen**

Genomförandebeslut

2017/002042

Beslut

Försäljning av mark inom del av Sköndal 2:1 till Axfood Sverige AB med en försäljningsinkomst om cirka 95,4 mnkr godkänns. Exploateringsnämnden medges rätt att teckna erforderliga avtal.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande nr 2018:36 behandlas. Utlåtandet gäller överenskommelse om exploatering med försäljning, för handel inom del av fastigheten Sköndal 2:1 i Sköndal med Axfood Sverige AB, projekt Sandåkravägen.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 23**Överlåtelse av överenskommelse om exploatering från
Gyllenforsen fastigheter KB i Årstafältet, etapp 1 till HSB
Stockholm ekonomisk förening**

2017/002045

Beslut

Överlåtelse av överenskommelse om exploatering från
Gyllenforsen fastigheter KB i Årstafältet, etapp 1 till HSB
Stockholm ekonomisk förening godkänns.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande nr 2018:37 behandlas. Utlåtandet
gäller överlåtelse av överenskommelse om exploatering från
Gyllenforsen fastigheter KB i Årstafältet, etapp 1 till HSB
Stockholm ekonomisk förening.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det
är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att
kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 24**Arvodering av förtroendevalda**

KS 2018/144

Beslut

1. Arvode ska utges till Björn Ljung (L) om 20 % av helt arvode under perioden 2018-02-19 – 2018-10-15.
2. Arvode ska utges till Mikael Valier (KD) om 55 % av helt arvode under perioden 2018-02-26 – 2018-06-30.
3. Arvode ska utges till Erik Slottner (KD) om 10 % av helt arvode under perioden 2018-02-05 – 2018-06-30 och om 80 % av helt arvode under perioden 2018-07-01 – 2018-10-15.

Jäv

Björn Ljung (L) och Erik Slottner (KD) deltar inte i ärendets behandling eller beslut.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande nr 2018:38 behandlas. Utlåtandet gäller arvodering av förtroendevalda.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 25**AB Svenska Bostäders nyproduktion av bostäder och garage inom fastigheten Dalen 21, Gamla Enskede**

Inriktningsbeslut

2017/001747

Beslut

Inriktningen för nybyggnation omfattande cirka 100 lägenheter samt garage inom fastigheten Dalen 21, till en total investeringsutgift om 319 mnkr inkl. moms godkänns.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande nr 2018:39 behandlas. Utlåtandet gäller AB Svenska Bostäders nyproduktion av bostäder och garage inom fastigheten Dalen 21, Gamla Enskede.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 26**Bordläggning av ärenden****Beslut**

Utlåtande 2016:214 – 2016:217, 2017:16 – 2017:20, 2017:34 – 2017:36, 2017:46 – 2017:49, 2017:64 – 2017:66, 2017:79, 2017:87 – 2017:114, 2017:124 – 2017:139, 2017:154 – 2017:176, 2017:179 – 2017:185, 2017:200 – 2017:205, 2017:223 – 2017:227, 2017:233 – 2017:234, 2017:245 – 2017:248, 2017:261 – 2017:264, 2018:18 – 2018:20 och 2018:21 – 2018:27 bordläggs.

Närvarolista

upprättad vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 19 februari 2018

Plats	Ledamot	Ersättare	Parti	Ankom	Utgick
95	Erlandsson Slorach, Eva-Louise (Ordf) §§ 10-13, 17-19, 25-26		S	15:56	23:38
77	Björk, Margareta (1:e v Ordf) §§ 1-8, 14-15, 20		M	15:56	23:38
86	Berglund, Mats (2:e v Ordf) §§ 9, 16, 21-24		MP	15:56	23:38
102	Abdullahi Ali, Nassir		S	17:59	23:38
100	Ali, Amne	Lagerman, Inger	S	17:48	23:38
90	Antonsson, Maria		MP	17:52	23:38
97	Arell, Lars		S	17:53	23:37
35	Arkelsten, Bo		M	16:34	23:38
53	Askensten, Åke	Ahlborn, Max	MP	17:56	23:38
45	Avci, Gulan		L	17:53	18:05
87	Azizoglu, Halit		MP	16:02	23:38
27	Bjuggren, Emilia	Stavling, Margareta	S	15:56	23:38
29	Boucher, Torun		V	16:42	23:38
39	Brege, Johan	Brinck, Cecilia	M	16:01	21:43
24	Burell, Olle		S	16:05	23:37
28	Carlstedt, Rana		S	17:00	23:38
80	Danielsson, Maria		-	15:56	23:38
31	Delgado, Lorena	Stenudd, Sara	V	16:00	23:38
20	Edholm, Lotta		L	16:48	23:37
33	Elffors Sjödin, Christina		M	17:22	22:02
18	Elfén, Anne-Lie		L	17:44	23:37
98	Elmgren, Claes	Öberg, Kristina	S	17:27	18:04
105	Ericson, Malin		FI	18:01	22:35
47	Erlund, Karin		C	16:59	23:38
14	Fernell-Ingelström, Yvonne	Sjöblom, Christer H	M	17:44	23:38
56	Goriya, Abdo	Löwdin, Anders	S	17:43	23:38
72	Granswed Baat, Sophia		M	16:25	23:38
72	Granswed Baat, Sophia		M	16:26	23:38
10	Grimfors, Alexandra		M	16:55	23:00
63	Grip, Freddy	Nylander, Jackie	V	15:56	23:38
25	Gustafsson, Karin		S	17:27	23:38
13	Gustavsson, Berthold		M	17:27	23:38
60	Göransson, Anders		S	16:06	23:37
82	Haglund, Margareta		-	16:28	22:14
11	Hamilton, Ulla		M	18:05	20:00
91	Hansson, Martin		MP	16:07	23:38
26	Hansson, Stefan		S	15:56	23:38
49	Helldén, Daniel		MP	15:59	23:38
12	Häggman, Börje		M	18:00	23:37
69	Jilmstad, Lars		M	15:56	23:38
42	Johansson Metso, Frida	Backlund, Peter	L	17:53	23:37
36	Järkeborn, Christoffer		M	17:46	23:37
41	Jönsson, Jan		L	17:32	23:37
40	Jönsson, Peter		M	16:58	22:34

84	Kareliusson, Dan		SD	15:58	22:46
104	Kasirga, Kadir		S	17:15	23:38
101	Kevir, Bawer		S	16:16	23:37
64	Kratz, Tina		V	16:18	23:38
6	König Jerlmyr, Anna		M	17:51	23:38
54	Larsson, Ewa		MP	17:57	23:37
5	Larsson, Joakim		M	16:12	23:38
71	Lind, Mikael		M	17:31	23:38
8	Lindblom, Clara		V	17:56	22:03
48	Linderholm, Christina		C	15:56	23:38
50	Lindhagen, Åsa		MP	17:57	23:38
9	Livh, Ann-Margarethe		V	17:55	23:37
17	Ljung, Björn		L	17:07	23:34
88	Luhr, Katarina		MP	15:57	23:38
66	Lutz, Kristina		M	16:47	23:37
55	Malm, Erik	Akselsson Le Douaron, Ingegerd	MP	18:00	23:37
62	Mattsson Åkerström, Alexandra		V	16:29	23:37
16	Modigh, Sofia	Namazova, Ofelia	KD	16:49	23:38
94	Moreira Duarte, Mariana		MP	17:30	23:38
46	Naddebo, Jonas	Tjernström, Hans	C	16:03	23:38
68	Nilsson, Johan		M	16:10	23:37
107	Nordling Blanco, Sissela	Rantala Bonnier, Anna	FI	16:07	23:38
38	Nordström, Markus		M	17:32	23:38
52	Obermüller, Cecilia		MP	17:43	23:37
30	Oguzsoy, Mehdi		V	17:59	23:38
83	Ossmer, Per		SD	15:59	15:59
83	Ossmer, Per		SD	16:25	23:37
76	Paccamonti, Johan		M	17:46	23:37
106	Palm, Lisa		FI	16:26	23:38
103	Päärni, Mia	Said, Suleiman	S	17:03	23:38
59	Rashid, Salar		S	17:15	23:38
89	Rasmusson, Magda		MP	17:59	23:38
70	Redin, Jennyfer		M	17:23	23:36
96	Rindevall, Ellinor		S	17:31	23:38

23	Räihä, Mirja		S	15:56	23:38
92	Seid, Micke		MP	17:43	23:38
44	Silverudd, Patrik		L	17:43	23:37
32	Sjö, Johanna	Larsén, Jan	M	16:59	23:38
73	Sjölander, Henrik		M	15:56	23:38
15	Slottnér, Erik		KD	16:10	23:38
43	Smedberg Palmqvist, Isabel	Dundar, Abit	L	17:54	23:38
57	Stiernstedt, Fredrik		S	17:36	20:01
74	Ström, Andrea	Erbe, Torbjörn	M	15:56	23:38
67	Sundin, Bo		M	15:56	23:38
34	Svärd, Lars	Hellström, Anette	M	17:43	23:38
75	Tigerström, Jan		M	17:54	23:38
99	Tofvesson, Mathias	Engman, Martin	S	16:10	23:00
93	Tovatt, Lorentz		MP	17:28	23:38
51	Uzel, Derya	Lindell, Anders	MP	16:55	23:38
22	Valeskog, Jan		S	16:39	23:37
81	Wall, Rickard		-	15:56	23:38
21	Wanngård, Karin		S	15:57	23:38
65	Warlenius, Rikard	Johansson, Tobias	V	18:01	23:38
37	Wedin, Dennis		M	17:12	23:38
85	Westmont, Martin		SD	15:58	23:38
7	Wiklund, Sebastian		V	16:59	23:38
19	Åslund, Ann-Katrin		L	16:49	23:38
58	Östberg Svanelind, Maria		S	17:42	23:38

Stockholms kommunfullmäktige**2018-02-19 21.42****Omröstningsresultat**

Ärendenr: 35.
Beskrivning: § 17

Ärendemening:

Utl. 2018:31. Förstärknings- och cykelåtgärder längs Söder Mälarstrand

Ja: 77**Nej:** 17 **Avstår:** 0**Frånvarande:** 3

Ledamot	Parti	Plats	Funktion	Resultat
Nassir Abdullahi Ali	S	102	Ledamot	Ja
Max Ahlborn	MP	53	Ersättare	Ja
Ingegerd Akselsson Le Douaron	MP	55	Ersättare	Ja
Maria Antonsson	MP	90	Ledamot	Ja
Lars Arell	S	97	Ledamot	Ja
Bo Arkelsten	M	35	Ledamot	Ja
Gulan Avcı	L	45	Ledamot	Kvittad
Halit Azizoglu	MP	87	Ledamot	Ja
Peter Backlund	L	42	Ersättare	Nej
Mats Berglund	MP	3	2:e v Ordf	Ja
Margareta Björk	M	2	1:e v Ordf	Ja
Torun Boucher	V	29	Ledamot	Ja
Cecilia Brinck	M	39	Ersättare	Frånvarande
Olle Burell	S	24	Ledamot	Ja
Rana Carlstedt	S	28	Ledamot	Ja
Maria Danielsson	-	80	Ledamot	Ja
Abit Dundar	L	43	Ersättare	Nej
Lotta Edholm	L	20	Ledamot	Nej
Christina Elffors Sjödın	M	33	Ledamot	Ja
Anne-Lie Elfven	L	18	Ledamot	Nej
Martin Engman	S	99	Ersättare	Ja
Torbjörn Erbe	M	74	Ersättare	Ja
Malin Ericson	FI	105	Ledamot	Ja
Eva-Louise Erlandsson Slorach	S	1	Ordförande	Ja

Karin Ernlund	C	47	Ledamot	Nej
Sophia Granswed Baat	M	72	Ledamot	Ja
Alexandra Grimfors	M	10	Ledamot	Ja
Karin Gustafsson	S	25	Ledamot	Ja
Berthold Gustavsson	M	13	Ledamot	Ja
Anders Göransson	S	60	Ledamot	Ja
Margareta Haglund	-	82	Ledamot	Ja
Ulla Hamilton	M	11	Ledamot	Kvittad
Martin Hansson	MP	91	Ledamot	Ja
Stefan Hansson	S	26	Ledamot	Ja
Daniel Helldén	MP	49	Ledamot	Ja
Anette Hellström	M	34	Ersättare	Ja
Börje Häggman	M	12	Ledamot	Ja
Lars Jilmstad	M	69	Ledamot	Ja
Tobias Johansson	V	65	Ersättare	Ja
Christoffer Järkeborn	M	36	Ledamot	Ja
Jan Jönsson	L	41	Ledamot	Nej
Peter Jönsson	M	40	Ledamot	Ja
Dan Kareliusson	SD	84	Ledamot	Nej
Kadir Kasirga	S	104	Ledamot	Ja
Bawer Kevir	S	101	Ledamot	Ja
Tina Kratz	V	64	Ledamot	Ja
Anna König Jerlmyr	M	6	Ledamot	Ja
Inger Lagerman	S	100	Ersättare	Ja
Jan Larsén	M	32	Ersättare	Ja
Ewa Larsson	MP	54	Ledamot	Ja
Joakim Larsson	M	5	Ledamot	Ja
Mikael Lind	M	71	Ledamot	Ja
Clara Lindblom	V	8	Ledamot	Ja
Anders Lindell	MP	51	Ersättare	Ja
Christina Linderholm	C	48	Ledamot	Nej
Åsa Lindhagen	MP	50	Ledamot	Ja
Ann-Margarethe Livh	V	9	Ledamot	Ja
Björn Ljung	L	17	Ledamot	Nej

Katarina Luhr	MP	88	Ledamot	Ja
Kristina Lutz	M	66	Ledamot	Frånvarande
Anders Löwdin	S	56	Ersättare	Ja
Alexandra Mattsson Åkerström	V	62	Ledamot	Ja
Mariana Moreira Duarte	MP	94	Ledamot	Ja
Mervi Mäkinen Andersson	S	61	Ledamot	Frånvarande
Ofelia Namazova	KD	16	Ersättare	Nej
Johan Nilsson	M	68	Ledamot	Ja
Markus Nordström	M	38	Ledamot	Ja
Jackie Nylander	V	63	Ersättare	Ja
Cecilia Obermüller	MP	52	Ledamot	Ja
Mehdi Oguzsoy	V	30	Ledamot	Ja
Per Ossmer	SD	83	Ledamot	Nej
Johan Paccamonti	M	76	Ledamot	Ja
Lisa Palm	FI	106	Ledamot	Ja
Anna Rantala Bonnier	FI	107	Ersättare	Ja
Salar Rashid	S	59	Ledamot	Ja
Magda Rasmusson	MP	89	Ledamot	Ja
Jennyfer Redin	M	70	Ledamot	Ja
Ellinor Rindevall	S	96	Ledamot	Ja
Mirja Räihä	S	23	Ledamot	Ja
Suleiman Said	S	103	Ersättare	Ja
Micke Seid	MP	92	Ledamot	Ja
Patrik Silverudd	L	44	Ledamot	Nej
Christer H Sjöblom	M	14	Ersättare	Ja
Henrik Sjölander	M	73	Ledamot	Ja
Erik Slottnér	KD	15	Ledamot	Nej
Margareta Stavling	S	27	Ersättare	Ja
Sara Stenudd	V	31	Ersättare	Ja
Fredrik Stiernstedt	S	57	Ledamot	Kvittad
Bo Sundin	M	67	Ledamot	Ja
Jan Tigerström	M	75	Ledamot	Ja
Hans Tjernström	C	46	Ersättare	Nej
Lorentz Tovatt	MP	93	Ledamot	Ja

Jan Valeskog	S	22	Ledamot	Ja
Rickard Wall	-	81	Ledamot	Nej
Karin Wanngård	S	21	Ledamot	Ja
Dennis Wedin	M	37	Ledamot	Ja
Martin Westmont	SD	85	Ledamot	Nej
Sebastian Wiklund	V	7	Ledamot	Ja
Ann-Katrin Åslund	L	19	Ledamot	Nej
Kristina Öberg	S	98	Ersättare	Kvittad
Maria Östberg Svanelind	S	58	Ledamot	Ja

Nya utbytessidor

Kommunfullmäktige den 19 februari 2018

Ärende: 36

Bilaga: 2b

Sida: 2, 3, 6, 8

Bilaga 2b Avgifter

FÖRSÄLJNING	Utbytessida
Kategori	Kommunfullmäktige
Varuskyltning	19 februari 2018
Försäljningsplats	Ärende 36 bilaga 2b
Av staden fastställda platser	Sida 2
helt avgiftsfritt för skolklasser och barn-ungdomsföreningar samt hjälpverksamhet med 90-konton.	
Ändring 1.	1: Tidigare hänvisades felaktigt till bilaga 2d.
Serveringsyta	
Tillhörande yta för fritidsaktiviteter	
Julgransförsäljning	
Tidsbegränsat enligt stadens villkor	
Endast på förutbestämda platser	
Avgift	Övrigt
<p>A: 620 kr/m² o år B: 496 kr/m² o år C: 310 kr/m² o år D: 248 kr/m² o år</p> <p>A: 44 kr/m² o dygn B: 35 kr/m² o dygn C: 25 kr/m² o dygn D: 20 kr/m² o dygn</p> <p>För 12h period -50% Bokningsavgift: 700 kr för fastställda platser Minimavgift 200 kr</p> <p>A: 2 543 kr/m² o år B: 1 720 kr/m² o år C: 1 373 kr/m² o år D: 692 kr/m² o år</p> <p>A: 30 kr/m² o år B: 25 kr/m² o år C: 20 kr/m² o år D: 16 kr/m² o år</p> <p>A: 4 615 kr per plats o period B: 3 692 kr per plats o period C: 3 078 kr per plats o period D: 2 462 kr per plats o period</p>	

Bilaga 2b Avgifter

FÖRSÄLJNING	Utbytessida
Kategori	Kommunfullmäktige
Försäljning från fordon Exempelvis foodtrucks/foodbikes. Minimavgift 200 kr	19 februari 2018 Ärende 36 bilaga 2b Sida 3
Serveringsyta	
Marknad Minimavgift 200 kr Av staden fastställda platser helt avgiftsfritt för skolklasser och barn-ungdomsföreningar samt hjälpverksamhet med 90-konton Ändring 2.	2: Tidigare hänvisades felaktigt till bilaga 2d.

Bilaga 2b Avgifter

REKLAM & INFORMATION		Utbetygsida
Kategori	Avgift	Kommunfullmäktige
Objekt över gata/väg		19 februari 2018
	Reklam	Ärende 36 bilaga 2b
	A-D: 366 kr per objekt o dygn	Sida 6
	Ändring 3	
	Utsmyckning	
	A-D: 110 kr per objekt o dygn	
	Ändring 4	
	A-B: 3 377 kr/m ² o år	
	C-D: 1 688 kr/m ² o år	
	Ingen avgift	
Varumärkesskylt		Ändring 3 & 4: Specifikationen "per dygn" hade fallit bort i tidigare bilaga.
Lägst 3 753 kr per föremål		
Överdagensskylt		
Utformad enligt stadens riktlinjer		

Bilaga 2b Avgifter

EVENEMANG	Kategori	Avgift	Ändring 5	Övrigt	Utbytessida
Film/TV/Foto	Film/TV/Foto verksamhet	A: 254 kr per timme B: 254 kr per timme C: 254 kr per timme D: 254 kr per timme			Kommunfullmäktige 19 februari 2018 Ärende 36 bilaga 2b Sida 8
OB-buss eller liknande	För upplåtelse som endast inkluderar fordon	800 kr per fordon o dygn	Ändring 6		Ändring 5: Rubriken hade tidigare texten "Avgift per m2/dygn". Detta är ändrat till "Avgift" så som i resterande dokument. Ändring 6: Specifikationen "dygn" hade fallit bort och är nu tillagd.
Cirkus		A: 6 611 kr per dygn B: 5 289 kr per dygn C: 3 319 kr per dygn D: 2 655 kr per dygn			

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 19 februari 2018*§ 3 Nr 2017:8 av Henrik Sjölander (M) om fastighetsnämndens ekonomi*

Anförande nr 1

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

H e n r i k S j ö l a n d e r (M): Jag får börja med att tacka så mycket för interpellationssvaret. Jag tycker att det inget visst hopp att borgarrådet inleder sitt interpellationssvar med att hon delar min oro över fastighetsnämndens ekonomi. Jag har vid åtskilliga tillfällen i denna talarstol lyft problematiken med styrningen av fastighetsnämnden, som har fått till följd att projekt efter projekt drabbas av kostnadsökningar och förseningar. Dessa problem har vid flera tillfällen även lyfts av både Stadsledningskontoret och revisorerna.

Tyvärr verkar majoriteten tidigare inte ha tagit till sig av denna kritik, utan man har skyltat på allt från svåra markförhållanden och oförutsedda händelser till överhettad marknad och konjunktur. Det är därför verkligen hög tid att majoriteten nu inser sin roll i och sitt ansvar för fastighetsnämndens ekonomi för att därigenom kunna vidta åtgärder för att uppnå kostnadskontroll vid nämndens olika projekt, men även en översyn av hela fastighetsbeståndet.

När jag lämnade in denna interpellation hade fastighetsnämnden och idrottsnämndens investeringsprojekt, som hade startat efter valet 2014, fördyrats med hela 1,8 miljarder kronor. Tyvärr har denna penningrullning inte avstannat, utan fördyringen har fortsatt med till exempel Medborgarhuset och Östermalmshallen. I dag är de totala fördyringarna uppe i över 2,4 miljarder kronor, med andra ord 600 miljoner mer än när interpellationen skrevs.

År 2016 var ett sorgear för fastighetsnämnden med ett budgetunderskott på mer än 55 miljoner kronor. 2017 ser bättre ut, med ett överskott på ca 2 miljoner kronor. Fastighetskontoret skriver dock i sin verksamhetsberättelse att årets förbättrade resultat till stor del är hänförligt till tidsförskjutningar av projekt. Kontoret konstaterar att det för kommande år kommer att bli svårt att nå en budget i balans. Vidare kvarstår stora problem med ökade investeringsvolymerna och ökade underhållsbehov. Borgarrådet konstaterar i sitt svar att fastighetsnämndens utrymme för löpande underhåll kommer att minska framöver, vilket rimmar illa med att kontoret flaggar för att underhållsbehovet kommer att öka framöver.

Tyvärr verkar det inte som att majoriteten har några lösningar för att hantera denna underhållsskuld. I alla fall hittar jag inte något om det i interpellationssvaret. Det finns således fog för fortsatt oro för fastighetsnämndens ekonomi, och det är därför absolut nödvändigt att majoriteten nu stoppar flödet av pengar till fördyringar i de projekt som fastighetsnämnden hanterar under 2018.

Anförande nr 3

Stefan Hansson (S): Ordförande! Jag vill börja med att säga att jag är tacksam för att Henrik för det andra fullmäktigemötet i rad lyfter frågor som är viktiga och som berör fastighetsnämnden. Förra gången var det fråga om radon, och den här gången gäller det fastighetsnämndens ekonomi. Båda är viktiga frågor, med lite olika perspektiv.

Jag vill också inleda med att säga att jag delar den oro som Henrik ger uttryck för i sin interpellation liksom den som finansborgarrådet ger uttryck för i sitt svar. Jag delar den innerligt. Det är självklart inte bra att vi har kostnader som ökar eller skenar i våra stora projekt. Interpellationen handlar om två olika delar. Det ena är de fördyrade projekten, och det andra är ekonomin i nämnden, som det på sikt finns lite oro kring. Jag tror att jag får återkomma till det andra i ett senare inlägg, för det blir så mycket att hantera samtidigt.

Jag vill alltså börja med det som gäller de fördyrade projekten. I interpellationen hänvisas det bland annat till Medborgarhuset, Stadsmuseet, Åkeshovs simhall, Liljevalchs och Stadsbiblioteket. Jag håller med om att det är olyckligt att dessa har blivit dyrare än beräknat, och jag tror inte att det är någon hemlighet att vi känner till orsakerna. Detta är fastigheter som är komplexa. Det ordet kan man använda ganska ofta när det gäller våra fastigheter; vi har stora fastigheter som är avancerade och gamla. De bär på hemligheter som man ärligt talat inte kan få kläm på innan man vet hur fastigheten mår och när man väl har tomställt den.

Vi har knapphändiga underlag, och ibland saknas de helt. Det gäller till exempel tekniska beskrivningar. Vi har på senare tid blivit varse att vi ska ta hand om våra konst- och kulturskatter som finns i fastigheterna och som måste hanteras på ett särskilt sätt. Vi har blivit satta på prov när det handlar om evakueringar av boenden och hyresgäster i fastigheterna. Det har på senare tid tillkommit brist på utförare. Det måste vi ändå kunna säga är ett tecken på att vi har en expansiv region, där det råder brist på arbetskraft i stor utsträckning.

Allt detta är vart och ett för sig en mindre kostnad. Men sammantaget är det stora belopp. Samtidigt har många av våra fastigheter ett eftersatt underhåll sedan lång tid tillbaka, oavsett politisk majoritet. Det är en efterlämning som vi har skjutit på alltför länge. Olyckligtvis sammanfaller mycket av allt detta i samma tid. Nu kommer vi till en punkt där det måste tas om hand. Det gäller både surdegarna, de ekonomiska utgifterna, och det jag vill summera med uttrycket ansvar. Och vi tar ansvar. Vi tar hand om de här fastigheterna, och vi tar det hela på stort allvar. Det är hög tid nu att ta hand om detta, innan fastigheterna helt faller samman.

Jag börjar med detta, så återkommer jag till den andra delen i ett senare inlägg.

Anförande nr 4

Bo Sundin (M): Ordförande, fullmäktige! Dessa stora fördyringar handlar om fastighetskontoret och fastighetsnämnden. Idrotten drabbas hårt av dessa stora fördyringar eftersom fastighetskontoret på idrottsnämndens uppdrag ansvarar för de olika anläggningarna. Vi anser nog att det behövs en ny idrottspolitik som fokuserar på flera anläggningar i stället för på fördyringar och förseningar. En stor brist på idrottshallar har vi i Stockholm sedan många, många år – flera decennier. Det blir inte

bättre av att vi nu bygger färre anläggningar än vi gjorde under förra mandatperioden. Det förvärrar läget i en växande stad.

Under denna mandatperiod har fördyringarna av idrottsanläggningar som redan fanns i de olika nämnderna vid maktskiftet hösten 2014 gjort att det har blivit 670 miljoner dyrare. Till detta kommer att den S-ledda majoriteten har åstadkommit 375 miljoner i fördyringar på badanläggningar från 2015 och framåt.

Man brukar ofta svara att det byggs så många hallar, fyra stycken, och ett antal konstgräsplaner. Då ska vi hålla i minnet att det nu under S-regimen handlar om 21 konstgräsplaner. Motsvarande under förra mandatperioden var 29. Det är alltså mycket färre nu. När det gäller hallar är det mycket riktigt fyra stycken som har byggts. Men vi byggde sju hallar under förra mandatperioden, så det är en kraftig försämring. Detta är oroväckande.

Den så kallade idrottsmiljarden, som är 200 miljoner per år, är bra. Men tyvärr går det till fördyringar – alltihop och mer därtill. Det blir inget tillskott, utan det blir färre anläggningar i stället för fler. Detta är något som det måste göras något radikalt åt. Det gäller flera saker. Det handlar dels om ledarskap, dels om inköpsrutiner, dels om att se till att vi får in många anbud. Det är ett ansvar som fastighetsnämnden har, även om idrottsnämnden naturligtvis också är med i detta. Men vi lägger beställningar hos er, och därför är det mycket anmärkningsvärt och oroväckande att utvecklingen går så kapitalt åt fel håll.

Anförande nr 5

H e n r i k S j ö l a n d e r (M): Fru ordförande! Ett av fastighetsnämndens stora problem har varit att det har kommit in få eller till och med inga anbud till flera investeringsprojekt. Det var precis det som Bosse nämnde här i slutet. Det har lett till fördyringar samt förseningar i och med att upphandlingar måste göras om. Upphandlingsenheten på fastighetskontoret har förstärkts det senaste året och har påbörjat ett arbete med att genomlysna de utmaningar som nämnden har avseende upphandlingar. Detta är någonting som jag tycker är väldigt positivt och bra gjort av majoriteten.

En av fyra huvudutmaningar som har identifierats vid denna genomlysning är omfattande och onödigt krångliga krav som staden ställer vid upphandlingar, vilket driver kostnader och minskar antalet anbud. Det är precis detta som vi har lyft flera gånger i både fastighetsnämnden och kommunfullmäktige. Sedan valet 2014 har fler och fler krav införts i upphandlingsunderlaget avseende bland annat hållbarhet, socialt ansvarstagande och den så kallade vita jobb-modellen. Det kan visst finnas upphandlingar där det kan vara lämpligt med krav på till exempel arbetsvillkor. Man är dock rätt naiv om man tror att införandet av luddiga och omfattande krav utan koppling till den upphandlade varan eller tjänsten inte får konsekvenser på kostnader och på antalet företag som väljer att lägga anbud. Särskilt små och medelstora företag vittnar om omfattande och krångliga regler i stadens upphandlingar och väljer därför i många fall att inte lägga några anbud. Det är med viss skepsis och tvekan jag ser på om majoriteten väljer att lyssna på professionen och kommer att välja att genomföra de nödvändiga prioriteringar, förenklingar och tydliggöranden som krävs bland upphandlingskraven för att säkra affärsmässiga upphandlingar, sänka kostnaderna och få in fler anbud.

Tyvärr hittar jag ingenting om just denna bit i interpellationssvaret som tyder på att majoriteten har tagit till sig av professionens rekommendationer att göra en genomlysning av de upphandlingskrav som staden ställer. Vi får hoppas att ni i alla fall gör det framöver.

Anförande nr 6

S t e f a n H a n s s o n (S): Ordförande! Jag skulle också ta mig igenom det som handlar mer om nämndens långsiktiga arbete med ekonomi. Jag vill bara göra ett inspel som en början. När vi tog över efter er i vår budget 2015 var det vi som då fattade beslut om projektgenomlysning – detta för att fastighetsnämnden åren innan visade på svajiga kalkyler med risk för skenande kostnader. Då stoppade vi några projekt: sambandscentralen, Tekniska nämndhuset, Söderstaden och Gasklockan – tacksamt nog. Annars hade det förmodligen sett ännu värre ut i budgeten för fastighetsnämnden än det faktiskt gör. Att påstå att vi bara slentrianmässigt tuggar på, inte tar ansvar för de beslut som vi fattar och inte har något slags historiskt ansvarstagande tycker jag är fel. Vi har ändå verkat på ett sådant sätt som vi har haft rådighet över.

Vi har en ganska avancerad fastighetsportfölj i fastighetsnämnden. Det är verksamheter och fastigheter som vi både har direkt bäring på i den kommunala kärnverksamheten och fastigheter som på något sätt finns i vår periferi. Det är sådana som vi har ärvt, där man har klustrat fastigheterna till fastighetsnämndens portfölj. Här är det som bekant ett arbete som pågår med att se över vilka fastigheter som finns. Ganska många är närande, men desto fler är ganska tärande på utgiftssidan. Det är såklart en viktig del av budgeten i det långsiktiga perspektivet att ha en portfölj som har bäring på sitt innehåll.

Det finns också arbeten som görs som har direkt att göra med själva det arbete vi gör med både Stadsledningskontoret och med fastighetskontoret. Där finns en drös med åtgärder som inte är någonting som löses på en kafferast utan som kräver en långsiktighet och en uthållighet i hur vi arbetar i form av projektledning, avstämningsmöten, deltagande i styrgrupper etcetera etcetera. Jag vill påstå att det finns många delar som är gjorda som har gjort att själva arbetet har satts under lupp så att det inte ska bli helt ogörligt att ha en stabilitet i det långsiktiga budgetarbetet.

När det gäller idrottsfrågorna tänker jag på vad ministern sade – tyvärr vår minister – om köttberg. Om man kan översätta köttberg till idrottsfastigheter har vi också ett litet kommande dilemma framför oss. Jag tänkte inte gotta mig i det, utan jag tror att Mirja tänker ge sig in i just idrottsfastighetsfrågan.

Anförande nr 7

Borgarrådet R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! Jag tror att man får räkna de här konstgräsplanerna som Bo Sundin talade om. Jag har för mig att de byggdes under åtta och inte under fyra år. Men jag får återgå till det och räkna dem återigen.

Det känns lite märkligt att bli beskylld för att vi inte skulle vilja ha fler anbud när vi upphandlar idrottsfastigheter och byggande av idrottsfastigheter i den här staden. Det är väl solklart att jag som idrottsborgarråd vill ha fler anbud så att det blir en ordentlig konkurrens. Tyvärr har Stockholms byggmarknad varit så pass överhettad att det inte har funnits så jättemånga företag som har kunnat lämna anbud eftersom de redan är upptagna. Kanske blir det några till nu när NKS blir färdigbyggt under 2018 och den

sista vårdavdelningen flyttar in under hösten 2018. Där finns flera underentreprenörer och en huvudentreprenör som säkert vill bygga.

Vi bygger hallar hela tiden. Vi kommer att bygga hallar. Vi kommer att lägga konstgräsplaner. Vi kommer att bygga bandyhallen, och vi kommer att påbörja arbetet med Järvabadet. Allt detta har vi i pipeline. Därutöver finns kulturfastigheter, där vi till exempel har fattat beslut om att bygga om Kulturhuset. Vi behöver ta fram en plan för konstnärsateljéer etcetera.

Men man måste också titta på att i en del av våra fastigheter är underhållet så otroligt eftersatt att allt vi gör i husen kommer att bli reinvesteringar. Idrottsnämnden är inte heller den som prioriterar reinvesteringar; det vet du lika väl som jag. Vi har nyinvesteringar som vi påverkar. Men man kan även på din sida av salen vara lugn: Vi kommer att fortsätta med byggandet av idrottshallar och konstgräsplaner. Vi har gjort det under mandatperioden, vi kommer att fortsätta med det och vi kommer att fortsätta nästa period. När man ändå räknar pengar kan jag säga att vi har fördubblat idrottsinvesteringarna under den här mandatperioden i jämförelse med hur det såg ut och hur mycket pengar det fanns under förra mandatperioden.

Allting som inte underhålls ordentligt kommer att bli reinvesteringar. Det måste vi veta i den här salen.

Anförande nr 8

B o S u n d i n (M): Ordförande, fullmäktige! Det senaste – att ni har fördubblat idrottsinvesteringarna – är väl en förklaring. Det gäller inte bara att pumpa in pengar som går till fördyringar. Det gäller att man bygger någonting för pengarna också.

Det är mycket riktigt så som borgarrådet säger: Vi får in få anbud. Men det hindrar inte att man kan se till att man sköter ekonomin på ett vettigt sätt så att pengarna inte bara går till fördyringar och förseningar. Det är ett faktum att det är färre anläggningar som byggs under denna mandatperiod än under föregående. Hur du än räknar på antalet konstgräsplaner och hallar är det så.

Jag kan inte låta bli att påminna om att vi tillsammans med fastighetskontoret har en investeringsplan som har fungerat under alla år, i tio års tid. Vi har fått en idrottsbudget, en investeringsbudget, varje år av det ordinarie idrottsborgarrådet 2015, 2016 och 2017. Av någon anledning får vi ingen sådan 2018, och det tycker jag är anmärkningsvärt. Vi har påtalat detta varje månad sedan december, och fortfarande får vi ingen. Jag tycker att finansborgarrådet skulle ta och titta på detta, för det är viktigt. Att vi nu ska sitta och använda 2017 års investeringsplan för att vi inte får den för 2018 är inte acceptabelt.

Anförande nr 9

Borgarrådet R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! Bo Sundin är lika oförskämd i den här salen som han brukar vara på min rotel. När det gäller investeringsplanen fick du ett svar på det senaste presidiummötet från idrottsdirektören, som förklarade att i och med den organisationsförändring som ni gjorde under förra mandatperioden, där ni förde över idrottsfastigheterna till fastighetsnämnden, slår detta nu fullt ut. Det innebär att det är alldeles för osäkra siffror än så länge för idrottsförvaltningen.

Det svaret fick du, och nu har hela kommunfullmäktige fått detta svar. Du kommer att få en investeringslista. Men kom ihåg att den fortfarande är väldigt osäker. Jag ber dig att inte anklaga mig för att vilja dölja någonting för mig.

Anförande nr 10

B o S u n d i n (M): Ordförande! Jag tänkte bara replikera på det senaste. Hur komplicerat det än är handlar det om ledarskap och om att se till att det finns personal som prioriterar dessa frågor. Det är ditt ansvar att göra det, Mirja. Vi efterlyser bara idrottsinvesteringsbudgeten, och du säger, precis som du sade vid presidiummötet, att vi ska få den. Det sade du i presidiet i januari också. Frågan är bara när. Vi vill ha den före valet, och inte först nu. Vi skulle ha fått den i december.

§ 4 Nr 2017:9 av Lars Jilmstad (M) om miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhetsberättelse 2016

Anförande nr 11

Borgarrådet L u h r (MP): Jag skulle vilja hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 12

L a r s J i l m s t a d (M): Ordförande, ledamöter och åhörare! Tack till Katarina Luhr för svaret! Jag ska påminna om att interpellationen alltså handlade om hur miljö- och hälsoskyddsförvaltningen inte nådde upp till målen när det gäller företagets nöjdhet med bemötande och företagets syn på staden som myndighet.

Det känns en smula konstigt att diskutera en verksamhetsberättelse som avser året 2016 när vi för endast en kort tid sedan beslutade om verksamheter för 2018. Ännu konstigare blir det när man betänker att de siffror som finns beträffande företagets nöjdhet med bemötandet från miljöförvaltningens sida och vad företagen anser om stadens myndighetsutövning inte avser 2016 utan 2015. Då uppnåddes inte de mål som förvaltningen satte upp. De var satta till 88 procent nöjda med kontakterna och 81 procent nöjda med stadens myndighetsutövning. Det som uppnåddes var 85 procent respektive 77 procent.

Det kan tyckas som relativt små avvikelser. Men i skenet av Stockholms totala genomklappning vad gäller företagsklimatet är det viktigt att varje förvaltning förbättrar sig vad gäller företagskontakter och service gentemot företagen. Tyvärr finns det inte någon möjlighet att se hur denna aspekt av miljöförvaltningens verksamhet har utvecklats. I den senaste verksamhetsberättelsen, som togs av miljö- och hälsoskyddsnämnden den 30 januari, saknas nämligen siffror avseende nöjd-kund-index. Det vill alltså säga att de senaste siffrorna är just de som jag har redovisat och att de är snart tre år gamla.

Därför vill jag ställa samma fråga som jag ställde i interpellationen: Vad avser borgarrådet att vidta för åtgärder för att öka företagets nöjdhet med bemötandet? Vilka åtgärder avser borgarrådet att vidta för att öka näringslivets nöjdhet i kontakterna med staden som myndighet? Och vilka förbättringar anser borgarrådet behöver göras avseende informationstillgängligheten för företagare på stadens hemsida?

Anförande nr 13

Borgarrådet L u h r (MP): Jag vill tacka Lars Jilmstad för frågan. Jag kan tycka att det kanske är ett lite märkligt avstamp i interpellationen att det finns en stor oro över att företagets nöjdhet när det gäller bemötandet inte når en tillfredsställande nivå. Detta är såklart en jätteviktig fråga. Miljöförvaltningens tillsyn gäller allt från våra stora kraftvärmeverk till förskolor, restauranger och butiker, buller från flygplatser, märkning av allergikost, utsläppsvillkor till vatten, inomhusmiljö, mögel, fukt och buller. Det är oerhört viktigt att vi har goda kontakter både med företagen och med medborgarna. Detta är en viktig fråga för mig.

Men det man också kan se i de siffror vi får redovisade för nöjd-kund-index är att miljöförvaltningens service till företagen blir ständigt bättre. Det visar alltså de siffror vi har sett. Periodens utfall vad gäller företagets nöjdhet med bemötandet är 85. Vad jag förstår är det liknande nivåer nu. Detta kan relateras till kommunfullmäktiges egna

årsmål på 76. För näringslivets nöjdhet med kontakter som staden som myndighet var utfallet 77. Det kan man jämföra med kommunfullmäktiges årsmål på 72. Nöjd-kund-index på 77 är det högsta sedan mätningarna startade år 2005. Sedan kan man också se att Stockholms stad vinner totalrankningen för miljö och hälsoskydd med ett NKI på 80.

Man kan bryta ned undersökningen och titta på sex servicefaktorer, som man har gjort här, och nu talar jag alltså fortfarande om redovisningen för 2016. Man kan titta på information, bemötande, tillgänglighet, rättssäkerhet och effektivitet. Det visar sig då att butiksindex för samtliga områden har de bästa resultaten sedan mätningarna började. Jag har därför fortfarande lite svårt att förstå kritiken från interpellanten. Jag skulle gärna vilja höra vad Lars Jilmstad tycker är en lämplig nivå.

Vi kan gå vidare med en sak, som vi kanske kan ta upp under nästa pass. Vi har ändå gått vidare, för detta är viktiga frågor. Vi har därför satsat mycket pengar i budgeten för 2018 på att öka tillgängligheten till miljö- och hälsoskyddsnämnden. Men det kan jag som sagt ta upp i nästa pass.

Anförande nr 14

L a r s J i l m s t a d (M): Ordförande! Det gläder mig att Katarina Luhr tycker att dessa frågor är viktiga. Som jag sade tidigare i mitt anförande är det nödvändigt att Stockholm förbättrar sig just när det gäller företagsklimatet. Det har sjunkit som en sten. Jag tycker att varje förvaltning måste göra sitt yttersta för att förbättra sin tillgänglighet och sin service gentemot företagen och när det gäller att uppträda på ett bra myndighetssätt.

Du frågar vilka mål jag tycker att man ska ha. Jag tycker att man ska ha högre mål än vad som nu har sagts. När jag tittar på budgeten för innevarande år konstaterar jag att KF har sänkt målen till 77 respektive 70 procent. Det är inte acceptabelt. De borde naturligtvis höjas i stället.

Anförande nr 15

Borgarrådet L u h r (MP): Lars Jilmstad hävdar att företagsklimatet i Stockholm är dåligt. Då skulle jag vilja trycka extra mycket på att vårt hållbarhetsarbete ökar våra möjligheter för ett gott företagsklimat. Bland annat släppte Dagens Industri under förra veckan sina viktigaste valfrågor. Där trycker de på att man får ett såväl renare som roligare och rikare land om man har ett bra miljöarbete. Jag tycker att det är viktigt att hålla detta i huvudet.

Under 2016, och då talar vi alltså fortfarande om verksamhetsberättelsen för 2016, tog ett konsultföretag fram vilka som är de mest hållbara städerna. Det handlade om ett Sustainable Cities Index för hela världen, och där kom Stockholms stad trea. Det har inneburit att vi får påhälsningar av olika investeringsföretag som kommer och tittar på hur man kan investera grönt – detta tack vare att vi har ett så gott hållbarhetsarbete och en så hög ranking i People, Planet, Profit. Det går alltså ganska bra för Stockholm.

Men jag ska också svara på frågan. Lars Jilmstad frågar mig vad jag gör för att bemötandet ska bli bättre från just miljöförvaltningen. Vi har lagt pengar i budgeten för 2018 för miljö- och hälsoskyddsnämnden. Jag kan ta upp några exempel. Det som är intressant är att om man tittar på exempelvis Moderaternas budget ser man att dessa

pengar inte finns i budgeten för satsningar för information. Men det vi gör under året är att vi ökar e-tjänsten för bergvärme. För alla som vill skaffa bergvärme ska det bli enklare. Vi utvecklar kontaktcenter så att det ska bli lättare att kontakta miljöförvaltningen. Vi har ökad tillgänglighet för öppna miljödata så att man på ett enklare sätt ska kunna se vad som görs i staden. Vi kör kemikalierådgivning till företag så att det ska bli lättare för dem att få en mer kemikaliesmart vardag. Vi har forum för kemikaliesmart byggande. Vi har klimatpakten, där vi jobbar tillsammans med företagen i Stockholm för att minska deras energianvändning. Till exempel Livsmedelskollen är en av de mest använda apparna i Stockholm just nu. Där kan man gå in och titta på olika restauranger och se hur de har klarat sig.

Vi har alltså väldigt mycket på gång för att öka tillgängligheten till miljö- och hälsoskyddsmyndighets verksamhet, och jag tror att det är bra att vi fortsätter så.

§ 5 Nr 2017:10 av Sten Nordin (M) om kulturscenen i Gasklockan 2

Anförande nr 16

Borgarrådet R ä i h ä (S): Jag vill hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 17

S o p h i a G r a n s w e d B a a t (M): Fru ordförande! År 2010 gick Stockholms stad samman med näringslivet för att skapa en vision kring Norra Djurgårdsstaden. Den innefattade att Gasverkets kulturhistoriska värden skulle bevaras och att man skulle tillvarata lokalerna för att kunna nyttja dem för olika kulturverksamheter och innovation så att det blir som ett kretslopp i hela staden.

Bebyggelsen och planen ritades i slutet på 1800-talet av den mycket kände arkitekten Ferdinand Boberg. Det är en fantastisk byggnad som man inte får glömma bort. I dag byggs det mycket bostäder i området. Man ser för varje gång man besöker Norra Djurgårdsstaden hur stadsdelen växer. Det är fantastiskt.

Jag vill börja med att tacka majoriteten för svaret. Det är egentligen det tidigare kultur- och stadsbyggnadsborgarrådet som besvarade interpellationen. Jag måste säga att det är ett bra svar – för ovanlighetens skull, kanske man också kan säga. Vi delar synen i svaret på att projektet skenade iväg i kostnader precis som flera andra projekt i denna stad. Vi tycker att det är intressant att se att även majoriteten ser över hur man ska kunna skapa något i Gasklocka 2, kanske med hjälp av externa aktörer.

Det finns ganska många frågor i interpellationen, men många av dem är redan passé eftersom den skrevs för ett år sedan. Det jag är intresserad av att höra från majoriteten är hur det går. Vad är nuläget för Gasklocka 2? För man dialoger med några externa aktörer i dag som skulle vara intresserade av att skapa en kulturscen eller något annat spännande i denna fantastiska byggnad?

Anförande nr 18

Borgarrådet R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! Jag blir lite formell nu: Det är inte de här frågorna som är ställda i interpellationen, och det är inte heller dessa frågor som är besvarade i svaret.

Detta är ett lysande exempel på hur lång tid det tar i den här staden att göra någonting med våra kulturfastigheter. Jag minns att vi diskuterade Gasklockan första gången redan under mandatperioden 2002–2006. Då talade vi om en kulturscen i Gasklockan. Det är givetvis så att den karaktär som finns i Gasklockan ska tas till vara. Exakt hur är emellertid fortfarande för tidigt att säga. Det underlag kring en gästspelscen som den föregående majoriteten lämnade efter sig var bristfällig, främst avseende ekonomisk analys.

Den tänkta affärsmodellen där staden var både ägare och verksamhetsutövare har inte heller ansetts vara ekonomiskt genomförbar. I april 2016 fattade kommunstyrelsen därmed beslut om att ansvaret för den vidare utvecklingen av Gasklockan skulle överföras från fastighetsnämnden till exploateringskontoret. Inriktningen är att exploateringsnämnden efter övertagandet av ansvaret för Gasklockan ska hitta både den framtida ägaren och hyresgästen på den privata marknaden så att stadens utgifter

för projektet hålls nere. Det borde inte råda någon oenighet i denna fullmäktigesal om att vi vill ta in privata utförare för att lösa situationen.

Det finns en avsiktsförklaring tecknad med en privat operatör som bedriver scenverksamhet för en bred publik av den storlek som Gasklockan är lämpad för. Men mycket arbete kvarstår, och innan en scen är aktuell kommer det att krävas mycket omfattande grundinvesteringar, inte minst i form av fortsatt saneringsarbete.

Vad gäller interpellantens frågor kopplade till Kungliga Operan för staden en löpande dialog med både dem och regeringen angående olika lokalfrågor. Som mitt interpellationssvar har tydliggjort är möjligheterna i Gasklocka 2 emellertid fortfarande alltför osäkra för att i dag framföras som ett realistiskt alternativ till Kungliga Operan.

Det är där vi är i dag. Vi får fortsätta att arbeta med att hitta den som ska bedriva verksamhet i Gasklockan. Men som det ser ut nu kan jag inte ge fler svar, och det är inte heller så frågorna är ställda i interpellationen.

Anförande nr 19

S o p h i a G r a n s w e d B a a t (M): Jag tackar dig, Mirja, för svaren. Det är också de svar som jag har läst tidigare och som jag berömde er för. Jag tycker att det är bra svar på frågorna. Men jag vill inte gärna ställa de frågor som är irrelevanta i dag, så här ett år senare. Därför tycker jag att detta skulle vara ett bra tillfälle att få höra var i processen vi befinner oss just nu.

Jag uppfattar det alltså så att det inte förs någon dialog i dag med någon särskild aktör om just Gasklocka 2 eftersom det hela är under utredning. Jag tackar så mycket för detta svar, och jag hoppas att vi kan hitta en eller flera aktörer som tycker att detta är ett intressant projekt och som vill fortsätta att utveckla det tillsammans med staden.

Anförande nr 20

Borgarrådet R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! Det är jättekul att vi kan vara eniga. Det hoppas jag också! Men de diskussionerna förs inte på kulturroteln, utan de förs med exploateringskontoret och eventuella aktörer. Just nu kan jag inte svara dig tydligare, och jag hoppas likväl som du att vi hittar en aktör som kan bedriva verksamhet i Gasklockan. Jag tycker precis som du att det är en alldeles utmärkt byggnad och alldeles för värdefull för att inte användas.

§ 6 Nr 2017:11 av Martin Westmont (SD) om planerna att uppföra ett Nobelhus på Blasieholmen

Anförande nr 21

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag vill hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 22

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Vi kan väl börja med att konstatera att ärendet har fått ett antal remissyttranden som säger en sak men att i slutänden väljer ändå Socialdemokraterna och Moderaterna att göra någonting helt annat. Här har alltså Socialdemokraterna och Moderaterna valt att samarbeta politiskt för att driva igenom projektet på Blasieholmen.

Jag vet att jag själv och många andra har börjat spekulera i vad Nobelstiftelsen egentligen har lovat högt uppsatta socialdemokrater och moderater på olika sociala tillställningar med tanke på att de är beredda att driva igenom detta projekt, som faktiskt är väldigt ogenomtänkt. Det gäller både hur man ska gå till väga med själva bygget och när man ser till finansieringen.

Nobelstiftelsen vill bygga detta jättestora hus på Blasieholmen på grund av att de vill bygga kontor som de kan hyra ut för stora belopp. Man är helt enkelt intresserad av att förbättra sin ekonomi – en ekonomi som har varit lite svajig under den senaste tiden. Därför är det intressant att bygga detta hus på Blasieholmen, i Stockholms bästa läge – kanske Sveriges bästa läge. Det är därför Nobelstiftelsen säger nej till andra förslag. När det gäller andra förslag är helt enkelt inte intresset av att hyra kontor lika stort.

Låt oss gå vidare till min interpellation. Jag förstår att Jan Valeskog inte har svarat på min fråga. Det handlar om fråga nummer tre, som helt enkelt gäller hur man resonerar kring detta att man tar Nationalmuseums parkområde i anspråk. Genom att man gör detta förhindrar man också Nationalmuseums framtida utbyggnad. Nationalmuseum har jättestora och fina samlingar och är i behov av att kunna bygga ut i framtiden. Kan du kanske svara på den frågan nu, Jan Valeskog? Varför väljer man att skada Nationalmuseum och dess möjligheter att bygga ut i framtiden genom att ta museets bakomliggande parkområde i anspråk?

Anförande nr 23

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag tror att de flesta kan hålla med om att Nobel, Nobels verksamhet och ett Nobelcenter är en verksamhet som vilken stad eller viken land som helst på jorden gärna skulle ha i sitt land eller i sin huvudstad. Det är lite grann Jantelagen som gäller här; en del gillar inte detta och tycker att det är för storslaget. Men faktum är att verksamheten handlar om mycket mer än det som föregående talare pratade om, nämligen utställningar, museum, möten och utbildningsverksamhet. Det är en väldig massa verksamheter, och man räknar med att man kommer att ha – hör och häpna – omkring 600 000 besökare per år! Detta är alltså en av landets och Stockholms största besöksattraktioner. Man talar om denna storleksordning, men det kan också bli ännu fler besökare. Det är imponerande. Detta beror naturligtvis på någonting, nämligen den historia och den verksamhet som Nobelcentrum kommer att kunna bedriva.

Sedan kan man alltid ha åsikter om utformningen av huset. Vi talar om en byggnad som måste motsvara de krav på verksamheter som finns.

När det gäller den här platsen är det intressant att alla partier utom något enda – jag tror faktiskt att det var SD som inte heller gillade platsen – tyckte att detta var en bra plats. Det är verkligen en bakgård och en parkeringsplats. Det är en del av Stockholm som absolut är väldigt väl lämpad för den typ av byggnad som det blir fråga om här.

Jag tror som sagt att detta kommer att bli en väldigt attraktiv besöksplats. Vi har ett utomordentligt läge. Vi kommer att kunna utnyttja inte minst sjöfarten och lokaltrafiken på ett fantastiskt sätt för många av de besökare vi talar om.

De kostnader som staden lägger ut på detta projekt är förhållandevis små jämfört med vad det kommer att ge tillbaka med 600 000 besökare, om det blir det, eller ännu fler varje år. Också ur det ekonomiska perspektivet är det alltså självklart en vettig investering. Själva byggnaden finansieras av helt andra, och det är ju den stora kostnaden, som de flesta vet.

Anförande nr 24

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, fullmäktige! Detta är en viktig fråga, så jag har gjort mig en del besvär med att noga läsa stadsbyggnadsborgarrådet svar, och jag försöker förstå det.

Jag läser i slutet på första sidan, tre rader från slutet: I stadens sätt att räkna på det ackumulerade nuvärdet för ett projekt samlas samtliga stadens utgifter och intäkter.

Detta är inte ett riktigt typiskt sätt att formulera sig i de här sammanhangen. Om det hade stått: i stadens sätt att räkna *fram* det ackumulerade nuvärdet hade man kunnat ana att staden har frångått konventionell nuvärdesberäkning och gjort någon egen abrovink. Men nu står det inte så. Då tolkar jag det så att staden har använt konventionell metod för att ta fram det ackumulerade nuvärdet. Sedan, när man har det konventionella nuvärdet, har staden i stadens sätt att räkna på gjort någonting med nuvärdet. Möjligen syftar det på den parkeringsplats som stadsbyggnadsborgarråd tar fram de positiva goodwillvärdena av.

Men det är bara en gissning från min sida, så jag skulle vilja att stadsbyggnadsborgarrådet förklarar hur det hänger ihop.

Anförande nr 25

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Sanningen är den, Jan Valeskog, att detta inte alls bara är en parkeringsplats. Det handlar om rätt unika maritima miljöer som man vill riva i form av tullhusen. Tullhusen skulle också kunna fungera som utställningslokaler för just Nationalmuseum. När du talar om att det handlar om en parkeringsplats far du med osanning. Det tycker jag är oseriöst från din sida.

Du säger att vi vet att det är en bra investering. Du kan inte komma med det påståendet. Vi har fakta som vi har sett de senaste åren och upphandlingar som både Moderaterna och Socialdemokraterna har gjort under de senaste åren. De är urusla. Ni klarar inte av att göra ordentliga upphandlingar, utan de går alltid över budget. När du påstår att detta är en bra investering finns det ingen sanning bakom det. Jag skulle i stället vilja säga

att vi med säkerhet vet att projektet kommer att kosta betydligt mer än vad ni vill gesken av. Det är en av många anledningar till att detta är ogenomtänkt. Man har ingen aning om vad det här kommer att kosta.

När man börjar gräva i marken här kommer man också att hitta en massa olika intressanta och kulturella värden som kommer att bromsa upp hela projektet. Man har inte tänkt igenom projektet, och just därför är det så mycket bättre att man redan nu börjar ta ett steg tillbaka och ser över om det kan finnas andra platser som är bättre lämpade än den föreslagna platsen på Blasieholmen.

Anförande nr 26

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Jag begärde ordet när Valeskog hade sitt inlägg, för jag tycker att det var ett ganska märkligt inlägg i sina stycken. Valeskog säger: Jo då, man kan alltid ha synpunkter på gestaltning och annat. Ja, fattas bara annat – som om vi inte skulle kunna ha synpunkter på gestaltningen på denna plats och på denna byggnad som kommer att vara otroligt synlig och påverka Stockholms siluett och stadsmiljö på ett påtagligt sätt! Det vore bedrövligt om vi inte hade synpunkter på gestaltning. Jag antar att det också var därför man skickade ut detta på en arkitekttävling – just för att man skulle få in olika bidrag. Men då kan det inte bara vara så kallade professionella som har synpunkter på gestaltning. Det måste även medborgare och politiker kunna ha.

Sedan säger Valeskog vidare att platsen är en bakgård. Det är alltså så Socialdemokraterna eller stadsbyggnadsborgarrådet ser på Blasieholmen – som en bakgård! Jag kan säga att denna bakgård råkar vara en del av stadens hjärta. Denna bakgård vetter emot Nybroviken och Strandvägen och påverkar stadens siluett. Jag skulle också vilja påstå att den påverkar stadens riksintressen. Jag tycker inte att vi kan se på Blasieholmen som en bakgård, utan som en viktig plats för Stockholm. Det är också därför man vill ha dit ett Nobelcenter, just för att det är en viktig plats. Blasieholmen är definitivt värd en bättre öde än i dag; det kan jag verkligen säga. Men det ska inte vara på det sätt som nu föreslås med det nya Nobelhuset, utan det måste vara på ett sätt som visar respekt för platsen och där den nya byggnaden harmoniserar med omkringliggande byggnader. Det gör inte det nuvarande förslaget.

Anförande nr 27

Borgarrådet Valeskog (S): Denna del av Blasieholmen består som sagt av en stor parkeringsplats med Stockholms mest fantastiska utsikt från en parkeringsplats. Vi har också ett tullhus; det är helt riktigt. Det kan på inga vägar mäta sig i värde mot det Nobelcentrum som kommer att byggas där.

Det är intressant att höra Erik Slottnér. Jag har förstått att Erik Slottnér tyckte att detta var en bra plats att bygga ett Nobelcenter på men att byggnaden var det stora problemet. Så hade jag förstått det, om han inte har ändrat uppfattning. Det vore intressant att höra hur Erik Slottnér tycker att byggnaden borde se ut.

Man glömmer bort någonting som jag tycker är väldigt viktigt och som jag var inne på förra gången, nämligen vilken verksamhet som ska bedrivas där. Det är utställningar, museum, mötesverksamhet och utbildning. Världens främsta forskare kommer självklart att ha anledning att vilja vara på detta Nobelcenter. Det är som sagt ett fantastiskt varumärke som varenda – och då menar jag verkligen varenda – stad i vår

värld gärna skulle vilja ha. Men här har vi lite grann av Jantelagen hos delar av gänget. Ofta är det samma personer, åtminstone när det gäller SD, som är emot Slussen och emot förändring över huvud taget. Det må så vara.

Oavsett var vi ska ha det här kommer staden att ha vissa kostnader. Vi förlorar parkeringsavgifter när parkeringsplatserna försvinner. Det är en kostnad. Vi skulle få göra en del ombyggnationer av gator och annat. Likväl är intäkterna från en sådan här verksamhet så väldigt mycket mer värda för Stockholms stad. 600 000 besökare varje år räknar man med. Detta är en fantastisk plats, och en bra plats för att kunna utveckla till exempel lokaltrafiken till sjöss och använda denna kaj. Det finns självklart risker eller saker när man bygger som kan innebära en ökad tidsutdräkt och förseningar. Det gäller till exempel om man hittar fornminnen. Det gjorde man också vid Slussen. Självklart finns dessa risker eller möjligheter, för en del ser nog också positivt på att man får veta lite mer om Stockholms historia. Men likväl är det inte Stockholms stad som betalar denna byggnad för över 1 miljard. Det är helt andra finansiärer. Det behöver vi inte vara otydliga om.

Detta är en väldigt bra plats för en väldigt bra byggnad för en väldigt bra verksamhet. Jag är som sagt säker på att stockholmarna kommer att bli väldigt stolta när den står klar.

Anförande nr 28

M a r t i n E n g m a n (S): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Sverige behöver ett Nobelcenter, och det ska ligga i Stockholm. Jag har begärt ordet för första gången i den här salen för att tala om interpellantens tredje fråga. Det handlar om Nationalmuseums möjlighet till utbyggnad. Det är en allvarlig fråga. Som ni vet byggs den befintliga byggnaden om och renoveras nu, men det räcker inte. Nationalmuseum har länge krävt större lokaler. De kan i dag bara visa en bråkdel av sina samlingar, och de har problem med säkerheten, vilket bland annat får till följd att de får minskade möjligheter att låna in konst och verk.

Jag begärde egentligen ordet bara för att uppmana alla beslutsfattare och politiker av alla färger att värna de nationella institutionerna i Stockholm. Vi vet att det finns mycket starka intressen som vill avlöva Stockholm dessa riksklenoder. Vi ska i stället försvara verksamheterna, och det kan kräva att vi måste reservera plats för utbyggnader. Så är fallet i Nationalmuseums fall.

Anförande nr 29

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag fick ett par frågor av Valeskog, så jag tänkte att jag skulle kommentera dem. Om man skulle lyckas presentera en byggnad eller föreslå ett byggnadsverk som harmoniserar med omgivande bebyggelse och där tullhuset bevaras skulle jag kunna tänka mig ett Nobelhus på denna plats. Men det verkar ha varit helt omöjligt, för inget av de tio bidrag som kom in tog hänsyn till detta. Alla dessa tio bidrag förutsatte en rivning av tullhuset och hade ett väldigt modernistiskt uttryck som inte platsar på Blasieholmen. Redan då insåg jag att detta inte kommer att bli bra. Jag började bli kritisk och tveksam till tanken på ett Nobelhus på Blasieholmen.

Om man låser sig fast vid en modernistisk arkitektur, som detta är – det är en fyrkantig guldfärgad låda – och denna typ av gestaltning är inte Blasieholmen den rätta platsen;

det tycker jag att vem som helst borde inse. Då passar inte denna byggnad på Blasieholmen. Då finns det andra ställen i Stockholm som skulle vara bättre för denna typ av arkitektur. Jag förstår inte varför man låser sig fast vid denna typ av byggnad på denna plats. För mig är det väldigt svårt att förstå, och jag har aldrig i denna sal hört ett vettigt argument för det.

Anförande nr 30

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! När man hör Jan Valeskog får man intrycket av att det handlar om att om det inte byggs ett Nobelcenter på Blasieholmen blir det inget Nobelcenter. Då blir det inga utställningar och inget museum. Det verkar som om det på något sätt skulle vara bundet till att man får bygga just på Blasieholmen. Det stämmer inte. Det blir lika många museer och utställningar om man bygger Nobelhuset någon annanstans, Jan Valeskog.

Jag ska kommentera en sak i mitt sista inlägg. Det är någonting som ordföranden i Nobelstiftelsen själv har sagt: Om jag inte får bygga på Blasieholmen vill jag inte bygga alls. Kom ihåg det! När man hör detta kanske man får en idé om vad det här egentligen handlar om. Marken på Blasieholmen är värd uppskattningsvis kanske 1 miljard. Det är stockholmarnas mark som man nu vill ge till Nobelstiftelsen.

Varför vill man bygga just på Blasieholmen och inte någon annanstans? Det är det vi ska fråga oss. Som jag har poängterat handlar det inte först och främst om att bygga ett Nobelcenter där man kan ha utställningar och museer. Det handlar om att man vill ha en stor byggnad i Stockholms bästa läge där man får möjlighet att hyra ut kontor och att hyra ut till olika evenemang, konferenser och så vidare. Det handlar helt enkelt om att förbättra ekonomin för Nobelstiftelsen, som kanske inte har skött sina investeringar på bästa sätt. Jag tycker att en bättre lösning är att se över vilka det är som sitter i Nobelstiftelsen.

§ 9 Frågestund

Fråga nr 1. Bristande skydd för elever i skolan

Anförande nr 31

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande, fullmäktige! Jag minns en dag i september när jag inte var förkyld. Jag tyckte om det, och jag skulle gärna vilja ha en sådan dag till rätt snart.

Stadsrevisionen riktar i en rapport mycket kraftfull kritik mot stadens arbete mot kränkande behandling i skolan. Det har riktats kritik tidigare av Stadsrevisionen och också av Skolinspektionen. Det finns planer, säger man, men bristerna finns i hur man arbetar förebyggande, i hur man utreder och framför allt i hur man åtgärdar trakasserier och kränkande behandling i skolan. Den granskning man nu har gjort visar att bristerna kvarstår. Därför finner revisionen det rätt anmärkningsvärt att utbildningsnämnden inte har vidtagit tillräckliga åtgärder.

Därför skulle jag vilja fråga skolborgarrådet om hur han tänker kring det här – att han inte anses ha vidtagit tillräckliga åtgärder för att komma lite längre i arbetet mot kränkande behandling och trakasserier i skolan.

Anförande nr 32

Borgarrådet B u r e l l (S): Herr ordförande! Tack till borgarrådet Brinck för en viktig fråga! Det är självklart att alla elever och alla medarbetare ständigt ska känna sig trygga på sin arbetsplats. Inget kan vara viktigare än att vi kommer till rätta med alla dessa stora utmaningar för svensk skola och för många av Stockholms skolor. Därför har utbildningsförvaltningen upprättat ett system och nya rutiner för inrapportering av incidenter för att kunna få verktyg och underlag för analys. Dessa åtgärder har Skolinspektionen sett och godkänt, och det känns lite som att det har missats av revisionen. Men det spelar ingen roll, för detta sätter fingret på en av de större utmaningarna. Det är därför bra att revisionen gör det.

När jag talar med erfarna rektorer säger de att det viktiga är att all skolpersonal förstår att trygga relationer är den viktigaste faktorn för att förhindra kränkningar och våld. De säger också att skolorna måste använda forskningsbaserade och väl utvärderade metoder, och framför allt att skolpersonal förstår att relationer mellan barn och vuxna är viktigast. Då måste man involvera alla elever och stärka deras inflytande.

Jag besökte Sätmaskolan i torsdags. De har gått från väldigt låga resultat och kritik från Skolinspektionen till höga resultat och trygghet. Jag träffade elever där och tog just upp frågan om trygghet och kränkningar utifrån den rapport som revisorerna har kommit med. De upplever inte detta själva på skolan. De säger att det kunde finnas förut men att man nu har kommit till rätta med det. Det handlar om att stärka tilliten mellan varandra. Då slår man inte varandra, och då kränker man inte varandra. Som rektor Margareta Forsman sade: Brutnen anonymitet är nyckeln till en god miljö på alla våra skolor.

Anförande nr 33

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Det som är intressant här är alldeles uppenbart skillnaden mellan teori och praktik. Det är ingen som ifrågasätter

intentionerna, ambitionerna eller ens viljan att arbeta med dessa frågor. Det finns skolor – Sätterskolan är ett exempel, och det finns många andra – som är väldigt duktiga på att jobba med detta. De har fått ned kränkningar och trakasserier, och eleverna känner sig trygga. Det är fantastiskt bra. Men det är inte så överallt trots att styrdokumentet finns. Det är också det som Stadsrevisionen pekar på i rapporten: Dokumentet finns, och intentionerna finns, men man är för dålig på att följa upp detta lokalt och för dålig på att sätta in de åtgärder som behöver sättas in. Åtgärderna kommer för sent. Detta är problematiskt.

Vi vet alla att en trygg skolmiljö är en förutsättning för att eleverna ska kunna prestera. Det är ett vanligt argument som man numera hör när man frågar elever varför de har valt just den skola som de har valt: Vi känner oss trygga här. Det tror jag inte att någon, eller åtminstone inte så många, skulle ha sagt för 15–20 år sedan. Men nu säger de det. Det är viktigt.

Vad tänker borgarrådet göra nu?

Anförande nr 34

Borgarrådet B u r e l l (S): Det vore mig främmande, med den stora respekt jag har för revisorerna, att avfärda den kritik de kommer med. Det är någonting som både jag och förvaltningen nu borrar i för att se vad man ytterligare kan göra. Men det är ett faktum, när man frågar eleverna och om man tar fasta på de mätningar som gjordes under er tid och under vår tid och där man kan följa siffror tillbaka, att studieron på våra skolor har blivit bättre. Vi har de bästa siffrorna på sex år.

Det vi har på plats och som kommer att ge och som ger effekt på många skolor där det redan fungerar kommer nu på plats på alla skolor. Det fanns alltså inte förut. Jag talar om elevhälsoteam med alla de professioner som behövs. Det gäller högre lärartäthet tack vare god resurstilldelning och rektorer som har ett tydligt ansvar för att leda elevhälsoarbetet och få det integrerat med undervisning och att integrera fritidshem och undervisning. Självklart ska vi upprätthålla en nolltolerans mot all form av våld.

Anförande nr 35

Borgarrådet B r i n c k (M): Den brukarenkät som gjordes 2017 gällande grundskolan visar att så mycket som 17 procent av eleverna i årskurs två – det är alltså sju- och åttaåringar vi pratar om – nästan 18 procent av eleverna i femman och 15 procent av eleverna i åttan anser att de har blivit illa behandlade. En ytterligare aspekt på detta är de kränkningar och de trakasserier som sker på nätet.

Jag tänker inte stå här och försöka göra skolorna ansvariga för sådant som händer utanför skoltid. Det är helt enkelt orimligt. Det kan man inte anse att de ska vara. Däremot har de ett ansvar i att se till att eleverna när de är i skolan lär sig vilka regler som ska gälla. Men trakasserier stannar inte där, utan de följer med eleverna hela dagarna, i korridorerna, på väg hem och vart de än är på väg. Det är allvarligt.

Därför undrar jag lite grann vilket helhetsgrepp staden nu tar för att hjälpa elever att slippa trakasseras och kränkas när ingen vuxen är närvarande.

Anförande nr 36

Borgarrådet B u r e l l (S): Ordförande! Att förhindra kränkningar när inga vuxna är närvarande måste handla om att stärka elevernas tilltro, solidaritet och gemenskap. Det är i alla fall det eleverna på Sätterskolan säger. Men i alla sammanhang där vuxna är med, ser och leder arbetet och påverkar miljön ska man ha nolltolerans mot våld. Inte ens skojbråk, som det kallas, ska vara tillåtet.

Siffrorna är summan av elever på alla våra skolor. Därför måste man jobba på varje enskild skola. Därför är det varje enskild rektor som måste känna att man har ansvaret, mandatet och resurserna att tillsammans med alla sina vuxna medarbetare, sina elever och föräldrar kunna skapa en stämning som leder till trygghet och som tar bort kränkningar. Jag var på Hedvig Eleonora skola i förrförra veckan. Där har man tydliga ordningsregler, och man har gått från en stökig situation till lugn och ro på skolan. Det handlar om skolledning och medarbetare, och dem ska vi alltid stödja.

Fråga nr 2. Idrottsmöjligheter i Hagastaden

Anförande nr 37

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag är så gammal att jag har läst Fantomen- och Kalle Anka-tidningar. Där stod det alltid: Favorit i repris. Då visste man att det var något man hade hört eller läst tidigare. Det är samma sak med den här frågan – för att återgå till allvaret. Vi har återigen KFUM, en förening som har en fantastiskt fin framför allt barn- och ungdomsverksamhet men också elitverksamhet, och som erbjuder staden 200 miljoner och vill bygga en fullstor hall i Hagastaden.

Det börjar bli lite av långbänk i ärendet, och det vore en välsignelse om detta nu kunde lösa sig och om ni i majoriteten kom överens och sade: Vi fixar det här nu. Detta är någonting som vi tycker är viktigt, och vi är överens i fullmäktige om att det är bra att hallen ska vara här.

Anförande nr 38

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Egentligen tycker jag att det känns absurt att diskutera denna fråga just i det här området. Vi har en fantastisk möjlighet att här få tre fullstora hallar. Det gäller i östra Hagastaden, dock inte med plats för läktare, i västra Hagastaden, nära tunnelbana, eller på Valhallavägen förutsatt att man inte bygger bostäder så att det blir mer problem ur partikelsynpunkt. Det är alltså tre platser, och de kan mycket gärna finansieras privat. När det gäller den östra tomten är det helt enkelt för trångt. Vi har äldreboende, studentbostäder och en skola som behöver en skolgård på en mycket svår plats. Där får vi också plats med en fullstor hall, men inte med läktare.

Vi måste självklart hitta en lösning. Är det på någon plats Stockholm har kunnat ha ett så här bra utgångsläge, med tre möjliga platser, och i en stadsdel som är allra sämst utrustad när det gäller just fullstora hallar? Jag vet att det är så av egen erfarenhet eftersom jag bor där. Det är riktigt dåligt med hallar där, och det är glädjande att se dessa tre platser nu. Egentligen är det alltså hur lätt som helst. Sedan måste man få det att fungera praktiskt. Vi kan inte riskera äldreboendet. Det kan kosta flera hundra miljoner om man ska byta ut hallen mot bostadsrätter någonstans i Hagastaden, som har föreslagits.

Jag skulle vilja ställa en enda fråga till Björn Ljung eftersom han tar upp detta. Du vill ju själv också ha ett Nobelcenter på denna plats. Är det korrekt att du gärna vill se det? Och hur ska det få plats här? Det kan man undra.

Anförande nr 39

B j ö r n L j u n g (L): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Nu hade jag inte tänkt föra en diskussion om Nobelcenter med Jan Valeskog. Det ska du och jag göra vid flera tillfällen; det lovar jag. Jag kan ge ett löfte till fullmäktige att Jan Valeskog och jag kommer att diskutera Nobelcenter ett antal gånger här framöver inför valet. Vi har sagt att tomten i närheten av Wenner-Gren Center skulle kunna vara en möjlighet. Det finns flera platser där.

Nu gäller det KFUM-hallen. Jag har roat mig – du har kanske inte tyckt att det är lika kul – under helgen när jag inte sportade själv och när det inte var idrott på tv med en liten Facebookdebatt. Där framkom det att Karin Wanngårds förslag om Torsplan är fullt möjligt. Då kan Micasa bygga sitt äldreboende vid Torsplan intill tunnelbanan. Det är lättare för äldre att ta sig fram med tunnelbanan. Det är bättre för dem än för unga som ska ta sig till en idrottshall. Det är bättre att lägga äldreboendet vid Torsplan.

Anförande nr 40

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det löser systemet, höll jag på att säga. Om det inte finns plats för en fullstor hall med läktare gör det inte det. Det är en kostnad om du lägger den någon annanstans i Hagastaden och byter äldreboendet mot bostadsrätter. Det handlar om en förlust på flera hundra miljoner för staden. Här handlar det om att få plats med dessa viktiga projekt, som är viktiga allihop. Dessutom kan man diskutera om det är Valhallavägen eller västra Hagastaden som är bättre för KFUM. Likväl är det så att idrotter som basket, som det ofta handlar om, utövas och spelas över hela staden. Det finns oftast klubbar lokalt som har lättare att ta sig till idrottsanläggningen i fråga. Då är det en stor tillgång att ha en tunnelbana alldeles nära, vilket man också får på den västra sidan. Det är klart att det är en fördel för verksamheten; det går inte att säga någonting annat.

Det här tror jag att vi kan lösa på ett bra sätt, och det kommer vi också att göra – förhoppningsvis med hela tre hallar.

Anförande nr 41

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag noterar att det finns tre platser på förslag. Mitt och Liberalernas förslag är alltså att lägga Micasas äldreboende på Torsplan i närheten av tunnelbanan. Om du fixar plats på västra Valhallavägen för hallen eller om den kommer intill skolan i Hagastaden kan det vara bra ur båda utgångspunkterna. Men allra bäst är att den kan ligga i Hagastaden. Det är i närheten av skolan. Då kan skolan klara sig och behöver inte bygga någon idrottshall, och idrottshallen kan nyttjas från tidiga morgonen till sena kvällen. Då har vi slagit två flugor i en smäll.

Det vore utomordentligt bra om ni hade flexibiliteten från er majoritets sida att flytta Micasa till Torsplan. Lagg en fullstor hall med läktare invid skolan, och låt dem samverka för allas, och framför allt ungdomarnas, bästa!

Anförande nr 42

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det som är bäst både för staden och för ungdomarna är att vi får en fullstor hall i östra delen av Hagastaden kopplad till skolan. Den kan utnyttjas av både allmänhet och de många skolelever som finns där. Det kommer att vara alldeles utmärkt. Äldreboendet går inte att flytta. Det blir en stor förlust för staden, problem med buller och mycket annat, så det är inte något alternativ. Det är också viktigt för oss att få fram äldreboenden enligt den tidsplan som vi har. Att försena projekt gagnar oss inte.

Slutligen: Även om Björn Ljung inte har fler inlägg tycker jag ändå att det är en problematik med trovärdigheten när man säger att man dessutom ska lägga Nobelcenter på platsen.

(B j ö r n L j u n g (L): Ordförande! Jag vill bara konstatera att Valeskog inte håller sig till reglerna. Men jag förväntar mig inget annat av honom.)

Anförande nr 43

O r d f ö r a n d e n : Vi ska alla försöka hålla oss till reglerna – tre inlägg var.

Fråga nr 3. Angående Stockholms hamnars samarbete med Hong Kong och Kina. Vad finns det för politiska överväganden?

Anförande nr 44

P e r O s s m e r (SD): Ordförande! Jag vill förklara bakgrunden till frågan. Det är så att många kinesiska bolag har kontroll över hamnar, industrizoner och whatsoever. I investeringarnas släptåg kommer ofta politisk påverkan i stor skala, som vi känner till. För ett tag sedan var det aktuellt att bygga en stor containerhamn i Lysekil. Dessa planer har som väl är lagts på is.

Det finns stora strategiska politiska intressen för Kina här i Norden och Arktis. Stockholms Hamnar har överlåt en del av skötseln av Frihamnen och Norvik i Nynäshamn, den stora hamn som är på gång, till ett bolag som är baserat i Hongkong. Det är i och för sig inte samma sak som Kina, men det är ett land och två system som sammanlänkas alltmer. Det märker jag i den politiska diskussionen om Hongkong.

Därför vill jag ställa frågan till borgarrådet: Vilka politiska överväganden har skett när det gäller detta 25-årsavtal?

Anförande nr 45

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! Tack så mycket för mandatperiodens första fråga om hamnverksamheten, som är hur viktig som helst för Stockholm! Vi äger viktiga hamnar i Stockholm, och vi vet hur bra det är att använda sjövägarna dels för varor och tjänster som transporteras, dels utifrån de stora mängder kryssningsfartyg som anlöper Stockholm. Det är väldigt bra utifrån den turistekonomiska omsättningen och för Stockholms tillväxt.

När det gäller hamnverksamheten är det mycket riktigt så att Stockholms kommun med bolaget Stockholms Hamnar äger denna. Vi har tidigare i fullmäktige fattat ett inriktningsbeslut angående Norvik, som vi nu bygger, för att det ska bli en ännu större

containertrafik och för att vi ska kunna flytta den från Frihamnen till Norvik. Det är ett fantastiskt klokt beslut av denna fullmäktigeförsamling.

När det gäller driften av hamnverksamheten gjordes det ett avtal 2008, om jag inte här helt fel underrättad, om att den går till ett företag som mycket riktigt är Hongkongbaserat. HPH hette de på den tiden, och nu heter det HPS. Det är ett multinationellt bolag som drifvar stora hamnar runt om i världen. Den analys som gjordes då och som fortfarande gäller är att vi inte ser någon problematik med att detta bolag, som har ett fullgott rykte och som sköter driften av stora hamnverksamheter, även kan sköta driften av hamnverksamheten i Stockholm.

Anförande nr 46

P e r O s s m e r (SD): Jag är själv uppvuxen i en hamnstad, och jag vet hur viktigt det är med hamnar. Jag har också jobbat i hamnen där. Jag tycker dock att borgarrådet har en lite väl lättsam syn på det hela. Det är riktigt att det skrevs ett avtal för 2008, eller kanske det var 2009, men den världspolitiska situationen var annorlunda då. Detta bolag, Hutchison Port Holdings, har 100 000 i aktiekapital – det dåvarande minimikapitalet. Styrelsen är till för personer med kinesisk bakgrund. Det enda undantaget är några i Holland, som vi vet har ganska dåligt rykte när det gäller skatter. De berättar ingenting om lönerna, om de anställda, om hur många det är och så vidare.

Jag skulle vilja säga att detta är väldigt intressant, eller att det skulle vara det för en grävande journalist. Samtidigt vet vi att de stora investeringarna kommer från Kina. Det är alltså banker som China Bank som sitter bakom sina fördragna gardiner på Birger Jarlsgatan.

Anförande nr 47

Borgarrådet W a n n g å r d (S): I dagsläget delar inte jag den oro som Per Ossmer uttrycker. Vi har gått igenom detta avtal. Vi känner oss trygga med att HPH kommer att drifva hamnverksamheten. Det är ju fortfarande Stockholms stad som äger hamnen. Detta är själva driftbolaget; det handlar alltså om vem som ska sköta verksamheten. Vi är trygga med detta. Det här är ett multinationellt bolag. Det är Hongkongbaserat, men det sköter hamnverksamheter runtom i världen. De kommer också att göra ett ypperligt arbete för Stockholm och för stockholmarna.

Hamnverksamheten är en viktig verksamhet för staden. Det är oerhört bra att Stockholms kommun själva äger hamnarna i Stockholm såväl som i Norvik.

Anförande nr 48

P e r O s s m e r (SD): Jag tror inte att det är några problem med hur bolaget sköter sin verksamhet. Den kan till och med vara utmärkt. Men det rör sig om andra, mer överliggande, problem som vi ser här. Det finns ingen egentlig bevakning över vilka fartyg som kommer in. Vad kan hända i en militär krissituation där Kina samarbetar med andra, mer närliggande, länder, till exempel något land från öst? Hela komplexet med kinesiska investeringar oroar Säpo. Det har framgått av deras deklARATIONER. Det gäller Säpo i Sverige och även dess motsvarighet i andra europeiska länder. Det gäller inte minst också i USA.

Senast för någon vecka sedan förekom två artiklar om detta i Svenska Dagbladet. Kinas satsning på infrastruktur i andra länder gäller ofta säkerhetskänsliga uppgifter.

Det kan finnas intentioner som inte är de bästa, och nu talar jag inte enbart för Stockholm utan för hela Sverige.

Anförande nr 49

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! För att lite grann få diskutera hamnverksamheten i Stockholm vill jag säga att det handlar om varor som kommer in och som transporteras ut från Stockholm via Stockholms hamnar. Men det handlar också om den fantastiska kryssningsverksamheten, där vi är ett föredöme utifrån miljöperspektiv. Vi tvingar kryssningsfartygen att koppla in sig och lämna så kallat brunvatten för att ha en elförsörjning till fartygen. Det är ett föredöme om man jämför med hamnar runtom i världen.

När det gäller själva driften tror jag att det är bra att vi har ett driftbolag som är internationellt erkänt och som de facto levererar bra kvalitativ verksamhet. Det är det som vi är måna om och att avtalet mellan Stockholms stad, det vill säga Stockholms Hamnar, och driftbolaget är säkert.

Fråga nr 4. Vad lär vi oss av #Vintertrampet?

Anförande nr 50

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande och fullmäktige! Där fick jag lära mig något nytt, när ordföranden sade att hashtag heter brädgård på svenska!

Det är också detta min fråga handlar om. Jag och Katarina har utmanat varandra och stockholmarna att cykla hela vintern. Det har varit jätteroligt och väldigt lärorikt. Jag vill börja med att tacka för dina fina tips om fleecestrumpbyxor. Det behövdes verkligen. I morse behövde man ull, också. Nu är det bara två veckor kvar av utmaningen, och då tänkte jag passa på att gå tillbaka och påminna om det som faktiskt är syftet: att vi ska komma med bra förslag på hur Stockholm kan bli en bättre vintercykelstad.

Därför undrar jag: Vad ska du göra den 1 mars när utmaningen är över? Vilka åtgärder kommer du att vidta?

Anförande nr 51

Borgarrådet L u h r (MP): Tack för frågan, Karin! Och tack för utmaningen! Det är lite roligare att cykla med och mot någon annan politiker. Vintertrampet startade egentligen genom en utmaning mot stockholmarna. Man utmanade 40 stockholmare att vara med och vintercykla. Det är Klimatsmarta stockholmare som har initierat tävlingen. Vi vet att mycket av våra klimatutsläpp kommer från trafiken och vägtrafiken. Om man kan flytta över dem som kör bil till cykel gör det väldigt mycket i vårt klimatarbete. Det är grunden till att man ska försöka få fler att cykla. Det handlar både om en bättre miljö och om en bättre hälsa för dem som ger sig ut och cyklar.

Du och jag har också fått utmaningen. Än så länge har inte jag sett några utvärderingar från de andra vintertramparna. Det blev 60 till slut, utöver du och jag, som vintertrampade. Jag har inte sett vilka tips och råd de andra har kommit med, så det första jag kommer att göra är att sätta mig ned och titta på vilka synpunkter de har på cyklingen.

Om jag tittar på mina egna synpunkter tycker jag att det har varit roligt och bra att cykla. Man märker att det oftast går fortare att cykla än att ta sig fram med tunnelbana eller att gå, som jag ofta gör. Sedan ser man att det är ganska stor skillnad att cykla på de cykelbanor som snöröjs ordentligt på morgonen eller när man ger sig av hem från jobbet, till exempel. I dag har det snöat, så det blir spännande att se. Man märker att det är stor skillnad på de prioriterade cykelstråken som sopsaltas och görs i ordning så snabbt som möjligt och de smågator som jag är van att cykla på. Jag kommer att försöka se vad de andra tycker. Är det många av dem som är med i Vintertrampet som cyklar på de prioriterade cykelstråken? Jag tycker att man ska försöka se var man bör utöka dem. Just nu tror jag att man sopsaltar ungefär 20 mil, men det finns dubbelt så mycket prioriterade cykelstråk.

Anförande nr 52

K a r i n E r n l u n d (C): Det är viktigt att det blir verklighet av de saker som såväl du och jag som de 60 andra vintertramparna har lärt oss under denna vintersäsong. Det var det som lite grann var syftet med min fråga. Ibland kan det kännas som att Vintertrampet handlar om att du och jag får utlopp för våra tävlingsinstinkter och att vi får bättre kondis, men det ska ju bli verklighet av hela detta projekt.

Det du säger är det som jag också har sett. Jag har möjlighet att cykla på separerade sopsaltade stråk i många delar när jag cyklar mellan mitt hem och jobbet. Men på andra håll går det inte att cykla, för där är det packad snö och is och fotgängare som går i cykelbanan för att den är bättre röjd. Jag har en lång lista med åtgärdsförslag, och jag hoppas att också din kollega Daniel Helldén kommer att få ta del av förslagen. Det är ju faktiskt där makten ligger.

Anförande nr 53

Borgarrådet L u h r (MP): Jag är inte riktigt säker på vad du frågade om. Men en sak som jag tycker att jag har lärt mig är att visa upp detta att man kan vintercykla och att det har gett en effekt. Du berättade för mig att du hade fått med dig din man på att vintercykla. Min kille köpte cykel i helgen. Jag tror att om någon börjar cykla kan man föregå med gott exempel.

När du ställde den öppna frågan började jag titta på de samhällsekonomiska beräkningar som finns. Om man kör bil i en kilometer kostar det samhället 1,40 kronor. Om man cyklar en kilometer tjänar samhället 1,50 kronor, mycket på grund av miljö och hälsa. Nu fick vi information i förra veckan om hur mycket cykelkämparna har cyklat hittills. Det var 1 950 mil. Jag räknade ut att bara de som har cyklat nu har sparat samhället 30 000 kronor. Det kan vara lite roligt att ta med sig.

Anförande nr 54

K a r i n E r n l u n d (C): Dessutom handlar det om att om vi verkligen ska få cykeln att kunna ta resenärer från bil- och kollektivtrafik, så att vi inte behöver göra lika stora investeringar där, måste människor också cykla på vintern. Annars måste vi ändå göra dessa investeringar. Jag tror att detta är ett jätteviktigt projekt, och jag tycker att det har varit jätteroligt att cykla.

Jag har som sagt en lång åtgärdslista, och jag hoppas verkligen att det kommer att bli verkstad av detta tillsammans med de andra 60 vintertramparna. Jag vill göra lite reklam när jag står i fullmäktiges talarstol: Det är oslagbart att cykla i Stockholm även

på vintern! Både tidsmässigt och trafikstressmässigt är det fortfarande mycket bättre att cykla trots att det är snö och is på gatorna.

Anförande nr 55

Borgarrådet L u h r (MP): Jag tackar Karin Ernlund för frågan, för det är kul att få lyfta det här. Tanken med hela projektet är att man ska få fler och fler att kunna vintercykla. Målet är att öka vintercyklingen med ungefär 50 procent. Vi får väl se om många dras med av det här, men jag tror också att det finns många åtgärder som behöver vidtas framöver.

Under denna mandatperiod har vi lagt ungefär 1 miljard på cykelåtgärder. På grund av att Stockholm är stort och att vi behöver fler och fler som cyklar tror jag att man kommer att behöva gå vidare och fortsätta att titta på hur man ska underlätta för stockholmarna att cykla framöver. Det gäller både miljön och hälsan, och hela samhället tjänar på att det blir fler som cyklar.

Fråga nr 5. Hedersvåld

Anförande nr 56

O f e l i a N a m a z o v a (KD): Herr ordförande! I Sverige fick hederskulturen sitt ansikte genom Pela och Fadime, som mördades av sina familjer för att de ville bestämma själva över sina liv. Än i dag, snart 20 år senare, lyckas vi inte komma åt den här problematiken. Än i dag faller flickor och unga kvinnor offer för hederskulturen.

Varje år i Sverige förs flickor bort för att giftas utomlands med män som de själva inte har valt eller ens sett. Sara Omar, dansk-kurdisk författare, säger: Det finns kvinnor som är starka och smarta, men också de som är förtryckta och saknar en röst. De är skuggor i sina egna hem. I deras liv finns alltid en manlig gestalt som hävdar äganderätten till dem. De tror inte på förändring eftersom de inte vet någonting om den.

Vår uppgift är att få dem att tro på förändring, att vara deras röst och att gå längst fram i kampen för deras rätt till sina egna liv. Håller du med om att detta är ett kulturellt fenomen som ett resultat av integrationsmisslyckandet? Och om du gör det – vad ska vi göra åt det, Karin Wanngård?

Anförande nr 57

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Tack så mycket, Ofelia, för frågan! Det ger mig en möjlighet att dels helt hålla med dig. Att känna sig fri handlar om att också vara fri från våld och förtryck. Det är en mänsklig rättighet. Det är en mänsklig rättighet att känna sig fri och att vara fri från våld. Därför har vi tagit fram ett program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Det är ett nytt program som Stockholms stad fattade beslut om under förra året. Vi har satsat ytterligare medel på kvinno- och tjejjourer just för att arbeta delvis med dessa frågor. Vi har också avsatt ytterligare medel till relationsvåldscentrum. Målet är att ha fyra olika områden i Stockholm där vi har relationsvåldscentrum på plats.

Det handlar inte bara om män som förtrycker, hotar och ibland går ännu längre när det gäller förtrycket mot kvinnor. Det handlar också om män som blir förtryckta i sina

relationer. Därför fattade fullmäktige beslut om ett hbtq-program i december förra året för första gången i stadens historia. Där lyftes också frågor om hedersrelaterat våld fram. Det är en viktig del.

Handlar detta om misslyckad integration eller inte? Det är inte riktigt där jag vill handlägga frågan. Frågan handlar om alla människors lika rättigheter, och det är utifrån det jag hanterar frågan.

Anförande nr 58

O f e l i a N a m a z o v a (KD): Det finns exempel på välintegrerade familjer där hedersvåld förekommer, så jag vill gärna koppla frågan också till integration. Det handlar om värderingar. Vilka värderingar ska prägla vårt samhälle? De goda värderingarna om tolerans, demokrati, jämställdhet och allas lika värde kan det i många familjer ibland bortses ifrån oavsett hur integrerad man är. Värderingarna finns inte där.

Jag tycker att det som görs nu är jättebra. Men vad ska vi göra mer för att åstadkomma förändring? Som det står här är det många flickor och unga kvinnor som kämpar för sin frihet. Vad ska vi göra för att de ska känna att de har politiken bakom sig och att vi går längst fram i kampen för deras frihet? Den dag de vågar ta av sig slöjan eller hävda sin rätt till att välja vem de vill leva sitt liv med ska de veta att vi finns där och att de känner uppbackning från politikens sida. Känner de det i dag? Jag tror inte det. Många gör inte det. Det är det här jag vill att vi ska förändra tillsammans.

Anförande nr 59

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det är nog just där vi ska hantera de här frågorna. Det här är någonting vi måste förändra tillsammans. Det är någonting där samhället måste stå upp och säga: Det här är fullständigt oacceptabelt. Det är fullständigt oacceptabelt att förtrycka människor oavsett om det handlar om kön, sexuell läggning eller kulturell härkomst. Det är fullständigt oacceptabelt. Det handlar naturligtvis om att ha kunskapsinhämtning och att veta vad det handlar om. Men det handlar också om en förändrat beteende för människor.

Det handlar om att våga vara längst fram, att stå upp och sträcka på sig och säga: Vi tar de här frågorna på fullaste allvar. Vi kommer inte att acceptera våld och förtryck, utan vi satsar resurser på att verka mot detta. Vi har fantastiska medarbetare som arbetar med frågorna, och vi vet att detta är avgörande.

Anförande nr 60

O f e l i a N a m a z o v a (KD): 17 barn i Linköpings grundskolor kom inte tillbaka efter sommarlovet. Jag läste senast i dag att det rapporterades för en vecka sedan att de fortfarande är försvunna. Jag tänker att det inte är helt osannolikt att detta har skett även i Stockholm. Det här är också en del av problematiken. Det är en fråga som man måste ta på största allvar. Det är långt ifrån den verklighet som vi i den här salen lever i att inte känna sig trygg i sitt eget hem och i sin egen familj och att inte kunna lita på de närmaste. Hot och våld är en del av vardagen, och det är psykisk misshandel.

Därför önskar jag att vi kunde ta frågan på större allvar och verkligen våga förändra. Allt annat från politikens sida vore ett svek.

Anförande nr 61

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det är helt riktigt. Jag kan inte säga det bättre själv, utan jag får försöka upprepa Ofelias ord: Allt annat är ett svek. Om inte vi i den här församlingen tar frågan på största allvar är det ett svek mot dem som blir förtryckta men också ett svek när det gäller att vi inte vågar stå för vad vi anser är rätt och riktigt. Då ska inte hot och våld förekomma. Det är en självklarhet.

Vi arbetar naturligtvis aktivt med dessa frågeställningar i staden. Vi arbetar mycket med dem på stadens olika stadsdelsförvaltningar. Vi har, som jag sade tidigare, implementerat ett flertal program. När det gäller den psykiska misshandeln är den minst lika skadlig som den fysiska. Här måste man ha öppna dörrar så att de som råkar ut för hot, våld och förtryck har möjlighet att komma till staden. Det är viktigt att våra dörrar är öppna.

Fråga nr 6. Den ökande otryggheten i Stockholms stad

Anförande nr 62

D e n n i s W e d i n (M): Ordförande! Karin Wanngård är inne på sitt fjärde år som finansborgarråd. Under de här åren har otryggheten ökat för alla stockholmare. Gängkriminaliteten har eskalerat, och våldet och skjutningarna har nått nya rekordnivåer. Under mandatperioden har ni blundat för utvecklingen, vilket vi särskilt i ytterstaden har blivit medvetna om.

Nu är det snart valrörelse, och då har vi plötsligt kunnat läsa att staden vill satsa på ordningsvakter. Nu har satsningen läckt ut, och då vet vi att det egentligen handlar om åtta ordningsvakter – åtta stycken i en stad med nära 1 miljon invånare! Det är åtta ordningsvakter som ska möta kriminalitet och otrygghet från Sättra och Rågsved i söder till Husby och Tensta i norr. Det räcker såklart inte. Det är löpsedelsymbolik. Moderaterna satsar tredubbelt så mycket på ordningsvakter. Det är ett tydligt uttryck för att vi prioriterar trygghetsfrågorna i den här staden.

Min fråga till finansborgarrådet är: Är det valåret eller otryggheten som har gjort att ni har börjat intressera er för trygghetsfrågorna?

Anförande nr 63

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag har varit finansborgarråd i den här staden i tre och ett halvt år. Trygghetsfrågorna är någonting som har tagits på fullaste allvar från dag 1. Vi känner sedan tidigare till, eftersom vi har haft den här debatten några gånger, att vi aldrig har satsat så mycket pengar på ordningsvakter i den här staden som nu. Jämför med hur det var när ni styrde Stockholm tidigare!

Vi ser i stadens egna trygghetsundersökningar att alltfler stockholmare känner sig otrygga. Med detta sagt: Ordningsvakter löser inte alla problem. Vi har nu puttat in ytterligare 20 miljoner kronor för att ha en ambulerande ordningsvaktsstyrka. Det medför att vi har sökt ett ordningsvaktsförordnande från polisen i hela Stockholm. Vi har också puttat till 5 miljoner kronor för ytterligare kameraövervakning, vilket är helt unikt när vi gör detta från kommunens sida.

Det man också måste känna till är att när polisen med sina resurser kanske får bort de högsta ledningarna i gängen ska staden säkra att inte svansen fylls på i de kriminella nätverken. Därför har vi också satsat 10 miljoner kronor till Fryshuset för att arbeta med personer som befinner sig i riskzonen. Det är här man måste kunna hålla flera bollar i luften samtidigt. Vi måste jobba med de förebyggande insatserna samtidigt som polisen har resurser för att få bort de tunga kriminella nätverken. Det är här vi samarbetar med bland annat Stockholmspolisen.

Anförande nr 64

Dennis Wedin (M): Ordförande! Tack för svaret! Det är tydligt att frågan engagerar, och den engagerar lokalt. Jag märker det på exempelvis mina grannar i Spånga, där man har arrangerat en manifestation och där handlarna vid ett tillfälle har stängt sina butiker för att visa på otryggheten. Man upplever att brottsligheten ökar, att den har blivit rårare och att den har kommit närmare Spånga. Just när det gäller Spånga vet jag vad mina grannar tycker: ökad polisnärvaro och ordningsvakter. När jag senast besökte vår lokala pub, The Caledonian Inn, var det 16 skotthål i deras entré två timmar efter stängning. Det skedde också en explosion i Spånga centrum.

Vi talar om grova brott och en ohållbar situation. Det är framför allt en fråga för polisen och rättsväsendet, som finansborgarrådet är inne på. Men Stockholms stad måste också göra sitt för att situationen ska förbättras. Ordningsvakter kan avlasta polisen i arbetet, öka tryggheten för de boende och företagarna i området och bidra till att brott förhindras.

Men MP lokalt har verkat mot detta under hela mandatperioden, exempelvis också kameraövervakning. När ska era trygghetsåtgärder komma specifikt Spånga till del?

Anförande nr 65

Borgarrådet Wanningård (S): Ordförande, fullmäktige! När det gäller våra satsningar delar vi ut pengar från centralt håll, och vi säkerställer att vi nu förhoppningsvis får detta ordningsvaktsförordnande så att vi kan ha de ambulerande vakterna runt om i Stockholm. Det kommer också att komma Spånga till del.

När det gäller just kameraövervakning handlar det om att vi skjuter till pengar för att få möjlighet att få fram kameror och sätta upp kameror fortare. Men det handlar fortfarande om vem som äger fastigheterna. Om du talar specifikt om Spånga centrum är det mycket privat ägande där. Det är alltså en förutsättning att de privata fastighetsägarna är beredda att sätta upp kameror på sina egna fastigheter. När det gäller stadens pengar går de till staden som fastighetsägare. Här måste man också resonera. Jag har dock ett bra samarbete med många privata fastighetsägare, som är villiga att sätta upp kameror.

Anförande nr 66

Dennis Wedin (M): Det låter ju gott nu att man får frågan. Men fler uppger att man har utsatts för brott, och färre har förtroende för hur polisen sköter sitt arbete. Det blir färre poliser och samtidigt fler stockholmare. Jag noterar att du har sagt i medierna att detta är en nationell kris. Då kan jag inte undvika att fråga: Hur tycker du egentligen att dina kollegor i regeringen har skött sig när det kommer till Stockholms trygghet?

Det är uppenbart att det behövs ett maktskifte för att Stockholm ska bli en trygg storstad igen. Moderaterna har föreslagit en historisk satsning på lag och ordning som skulle möjliggöra för 10 000 fler poliser i landet, varav 2 600 fler i Stockholm. Det blir högre polislöner och en temporär polisstation på plats i Järva. Moderaterna har sammanlagt trygghetsatsningar på ca 150 miljoner kronor utöver Socialdemokraternas. I flera år har S-majoriteten förnekat Stockholms stora problem med otrygghet och kriminalitet. Ni har sagt nej till alla förslag som vi har lagt fram om ordningsvakter lokalt. Så varför ska en enda stockholmare lita på er i de här frågorna?

Anförande nr 67

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Den socialdemokratiskt ledda regeringen satsar över 7 miljarder kronor under tre år på polisen. Det handlar också om att vi ska bygga ett polishus i Rinkeby. Ni pratar om temporära lokaler. När vi bygger ett polishus är säkerheten en otroligt viktig del. Det går inte att lösa med temporära lösningar, och det känner säkert Dennis till. När det handlar om polisens ytterligare resurser ska de naturligtvis gå till såväl ökade polislöner som fler poliser och även till polisstationer.

Varför ska man lita på oss i trygghetsfrågorna? Jo, för att det handlar om fler saker samtidigt. Det handlar om skolor för våra barn. Det handlar om att öka möjligheten för våra unga till jobb, bostäder och utbildning. Och det handlar om att få bort den grova kriminaliteten. Därför ska man lita på oss.

Fråga nr 7. Hemsjukvården

Anförande nr 68

A n n - K a t r i n Å s l u n d (L): Ordförande! I april 2015 fattade alla partier i hela Storstockholm ett enigt beslut om att införa att hemsjukvården skulle övertas av kommunerna. Det skulle överföras till dem. Det fanns alltså inte någon reservation från något parti. Arbetet satte igång, och det var jättebra. Det fanns en referensgrupp i staden, och jag vet att Clara har jobbat med KS även i dessa frågor.

Nu har jag hört att det är grus i maskineriet när det gäller tidsplanen. Det är viktigt att understryka att det är en *fråga* jag ställer nu. Jag tror inte att du och jag tycker olika om det här, utan jag är orolig för vad det är som håller på att hända. Jag undrar därför helt enkelt hur det ser ut, för det börjar bli bråttom nu.

Anförande nr 69

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag blir helt orimligt peppad av att få en fråga från oppositionen, för jag har inte fått någon fråga på över ett år. Ja, vad roligt med en fråga! tänkte jag. Dessutom blir jag ännu gladare för denna typ av nördig fråga, så tack, Ann-Katrin!

Jag har alltså jobbat med frågan i över två år och jag har suttit i samverkansgruppen Vård i samverkan tillsammans med landstinget som representant för kommunsidan. Jag kan säga att Stockholms stad har tagit ett jättestort ansvar både för att ta fram underlag och för att vi ska få ihop kommunerna. Vi har jobbat hårt med frågan, och vi har haft en projektledare anställd i över ett år.

Ambitionen var att vi skulle skriva under ett avtal i december. December har redan varit, som vi alla har noterat. Det som har hänt nu är att vi sitter i förhandlingar med

landstinget. Vi har tyckt att man har varit överens. De tjänstemän som har förhandlat från kommunsidan och tjänstemännen från landstinget var överens om ett förslag. Fem i tolv har det dock kommit ett gäng kommuner runtom i länet som har synpunkter. Den gemensamma nämnaren är att de är moderatledda.

Jag har svårt att säga hur det har varit. Men detta är offentliga handlingar, så man kan begära ut mina mejl om man vill se hur arg jag har varit över detta. Poängen är helt enkelt att vi hade en överenskommelse eller ett förslag till en överenskommelse. Vi var överens, och landstinget var överens. Det har kommit några kommuner i efterhand, och de är framför allt oroliga för den demografiska utvecklingen och vad som ska hända med kostnadsökningar.

Frågan nu är hur oroliga de är och om de egentligen vill göra det här. Vi sitter i förhandlingar, och förhoppningen är att vi ska kunna skriva under redan nästa fredag. Det beror lite grann på hur de här kommunerna landar. Just nu ser det ganska mörkt ut, men frågan måste lösas politiskt.

Anförande nr 70

A n n - K a t r i n Å s l u n d (L): Det är viktigt att komma ihåg att när det gäller övergången av hemsjukvården till kommunerna är Stockholm det enda stället i hela Sverige som inte har detta. Detta är inte bara en nördig formfråga, utan det handlar ofta om de äldsta i vårt samhälle, som behöver sjukvård och inte kan ta sig till vårdcentralen och så vidare och som redan har hemtjänst. Det handlar också om att man ska minska antalet personer som kommer hem till en. Många vill också ha bonus om det inte är så många som kommer hem till de äldre. Det ligger därför verkligen i sakens natur att man göra denna överföring.

Det känns väldigt skrämmande när du säger att det riskerar att bli så att vi här i Stockholm än en gång inte ska kunna klara av detta. Jag var med i en grupp redan under förra mandatperioden där det också gick i stå. Men då var det landstinget som backade. Nu verkar alla vara med på tåget, så det känns oerhört skrämmande att det nu finns några som kanske ska förstöra för så många äldre i Stockholm.

Anförande nr 71

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag håller helt med dig. Frågan är oerhört viktig. Precis som du säger är Stockholms län sist ut. I alla andra län i hela landet har kommunerna tagit över ansvaret för hemsjukvården. Många gjorde det redan i samband med Ädelreformen i början på 90-talet. Vi är alltså sist ut.

Precis som du säger ställde sig alla partier, från höger till vänster, vid KSL:s förbundsstämma för ett år sedan bakom intentionen att vi ska ta över hemsjukvården. Inte minst i ett äldreperspektiv är detta en oerhört viktig fråga. Hemsjukvårdspatienter är inte bara äldre, men en absolut majoritet av hemsjukvårdspatienterna är över 65. Den möjlighet jag ser när vi gör studiebesök i Lund eller när vi tittar runtom i kommunerna på hur man integrerar hemtjänsten med hemsjukvården är att detta skulle lyfta äldreomsorgen oerhört mycket i Stockholm.

Jag tycker att det är jätteolyckligt att det nu är ett par kommuner som krånglar. De är inte rödgröna, så jag har svårt med den politiska påverkan. Där hoppas jag verkligen

att de ansvariga partierna går samman och utöver denna påtryckning, för vi måste få till detta.

Anförande nr 72

A n n - K a t r i n Å s l u n d (L): För ovanlighetens skull är vi ganska eniga i våra partier. Jag är bara bekymrad över att det kommer att bli på det här sättet om inte de här kommunerna tar sitt ansvar och kommer ihåg vad de har varit med och lovat. De hade ju inte någon reservation då, för ett antal år sedan. Det vore väldigt tråkigt om Stockholm missar detta. Vi strider om mycket. Vi strider om pengar och om vem som ska sköta vad – om det ska vara kommunalt eller privat och så vidare. Men jag tror att denna fråga är av en annan dimension. Jag är jättebekymrad över detta.

Anförande nr 73

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Man ska vara medveten om en sak: Om det är en eller flera kommuner som nu faller förslaget kan jag säga att det kommer att krävas väldigt mycket för att processen ska tas upp igen. Det gjordes ett försök med hemsjukvård 2015 och nu för 2020. Om detta faller kan jag säga att det inte blir något kommunalt övertagande under de närmaste 10–15 åren. Luften kommer då att ha gått ur det hela.

Jag hoppas därför verkligen att de kommuner vi talar om tar sitt förnuft till fånga och att vi som befinner oss i den här salen och som har varit överens över blockgränserna i vår politiska referensgrupp tar alla möjligheter vi har att påverka partikompisarna i de andra kommunerna. Nu har vi en chans att göra detta. Ur ett äldreperspektiv vore det otroligt bra om vi kunde integrera hemsjukvården med hemtjänsten. Jag tror också att det är nödvändigt om vi ska klara den demografiska utgången.

§ 14 Översiktsplan för Stockholms stad

Anförande nr 74

Borgarrådet **V a l e s k o g** (S): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Översiktsplanen är ett av stadens viktigaste strategiska styrdokument. Visionen är att oavsett var du bor ska det finnas tillgång till bra boende, fina parker och grönområden liksom torg, mötesplatser, bra kommersiell service och kommunikationer som gör det enkelt att ta sig till arbete eller skola. Med utgångspunkt i stockholmarnas vardag och Stockholms befintliga kvaliteter ska staden successivt tillföras snygga och fler stadskvaliteter. Staden ska också ta till vara bra initiativ från marknadens aktörer. I god samverkan vill vi påskynda en önskvärd stadsutveckling.

I kväll ska vi alltså besluta om en färdriktning för de närmaste dryga 20 åren fram till år 2040. Stockholm är inne i en unik period av tillväxt och är i dag en av Europas snabbaste växande huvudstadsregioner. Företag vill flytta hit sina verksamheter, och människor vill bo och leva här. Om 22 år kommer staden att ha ökat med över 300 000 invånare till minst 1,3 miljoner invånare år 2040. Födelsetalen kommer att fortsätta att vara höga. Vi måste därför ge kommande generationer de bästa förutsättningarna att kunna bo och leva i vår stad.

För att uppnå detta krävs tydlig politisk styrning och hårt arbete där prioriteringar och investeringar samverkar för att stärka en positiv stadsutveckling, en inriktning som det glädjande nog också finns ett brett politiskt stöd för. Vi vill fördubbla antalet bostäder från den förra översiktsplanen som var på 3 000–4 000 bostäder per år till dagens takt på 7 000–8 000 bostäder per år. De höga bostadsmålen med tillhörande behov av samhällsservice innebär en unik möjlighet att påverka befintliga bebyggelsestrukturer och främja en hållbar utveckling för staden som helhet. Offentliga rum kan stärkas, barriärer i stadsmiljöerna överbryggas och tynande centrum väckas till liv. Fler delar av staden ger vi möjligheter till kultur, idrott och arbete. Förutsättningarna är mycket goda att göra alla våra stadsdelar till attraktiva och välplanerade miljöer. Social hållbarhet är ett viktigt ledord för oss i det här arbetet.

Konkret kommer stadsutvecklingen att utgå från fyra mål, nämligen en växande stad, en sammanhängande stad, god offentlig miljö och en klimatsmart och tålig stad. Översiktsplanens mål är en integrerad och sammanhängande stadsstruktur med färre barriärer. Vi ska helt enkelt bygga ihop våra stadsdelar.

Vi riktar en stor del av investeringar och planeringsresurser till fyra fokusområden, Farsta, Kista-Järva, Hagsätra-Rågsved och Skärholmen. Syftet är att skapa en större genomförandekraft än vad som är möjligt med nuvarande marknadsförutsättningar. I alla stadsdelar ska det finnas målpunkter och mötesplatser, och det offentliga rummet ska göras mer attraktivt. Det är en jämlikhetsfråga. Den segregation som finns i Stockholm i dag måste brytas och skillnader i människors livschanser utjämnas.

Stockholm är inte bara en stad att bo i utan också en stad att arbeta i, studera i och besöka. City ska fortsätta att utvecklas. Vi kommer snart att även ha ett program för City som än mer prioriterar publika ytor och levande gatumuljöer och som gör det enklare att transportera sig.

Stockholm har fler arbetsplatser än förvärvsarbetande, vilket tydliggör Stockholms nationella betydelse som en tillväxtmotor. Men befolkningstillväxten gör att vi samtidigt måste öka tillgången på lokaler och arbetsplatser genom att stärka våra tio verksamhetsområden i staden som exempelvis Högdalen och Västberga. Vi kommer därför att tillföra tiotusentals arbetsplatser runt om i våra utvecklingsområden. Särskilt viktigt är att tillföra fler arbetsplatser på den södra sidan av staden, bland annat i Slakthusområdet, kring Globen, i Älvsjö och i Larsboda.

Översiktsplanen visar att en god stadsplanering skapar värden i stadens alla delar. Mot den bakgrunden yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 75

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Fullmäktige! Vi ska nu anta en ny översiktsplan som är bättre anpassad till stadens snabba byggtakt. Vi har nu som mål att bygga 80 000 lägenheter till 2025 varav minst hälften ska vara hyresrätter. I denna översiktsplan har vi fyra fokusområden som särskilt ska prioriteras. Dessa är Rågsved, Skärholmen, Kista och Farsta. Det är områden där vi med gemensam kraft ökar byggandet. Vi bygger hållbart och tillför resurser. Ett exempel på hur det kan göras är fokus Skärholmen. Här planerar vi för uppemot 6 000 bostäder samt skola och boende för äldre. Vi drar dit kollektivtrafik, och vi satsar på nya parker. Så utvecklar vi våra fokusområden.

Fullmäktige! I den nya översiktsplanen är det ett mål att göra om överdimensionerade vägar till mer promenad- och cykelvänliga gator. Ett exempel finns i Skärholmen där Vårbergsvägen ligger. I budgeten pekar vi ut två områden till, nämligen Hanstavägen och Södertäljevägen.

Jag tycker också att de utpekade urbana stråken är intressanta. Dessa ska binda ihop staden längs vägar och promenadalléer. De urbana stråken kan variera och ge olika uttryck beroende på om de går genom en högexploaterad närförort, ett lummigt villaområde eller genom en omvandlad stadsgata i ytterstaden, men de ska hänga ihop och vara tydliga att läsa av för stockholmarna. Detta är ett sätt att också integrera stadsdelar. Ett annat sätt att länka ihop staden är att aktivt bygga ihop områden av olika karaktär, exempelvis att låta de lågexploaterade villaområdena möta områden med många flerfamiljshus. I den här översiktsplanen pekas en rad sådana områden ut.

En annan spännande utbyggnadsstrategi för denna översiktsplan är den så kallade värdeskapande kompletteringen. Ett sådant exempel kan vara vissa delar av villaområden där bebyggelse nära tunnelbanan skulle kunna möjliggöra kollektivtrafikhöga boende för fler stockholmare.

Fullmäktige! Innan jag yrkar bifall vill jag säga att den här översiktsplanen också är framtagen i enlighet med vår rödgrönrosa politik. Otroligt många samtal med medborgare har ägt rum. Under samrådet genomfördes en turné med besök i alla 14 stadsdelsområdena. Under turnén besöktes en plats i varje stadsdelsområde. Många är vi som har sett de här dialogpaviljongerna på torgen. Det har funnits särskilda satsningar på att få med barnens röster och för att bredda deltagandet.

Fullmäktige! Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till en ny översiktsplan.

Anförande nr 76

B e r t h o l d G u s t a f s s o n (M): Ordförande, fullmäktige! Du pratar om att du vill ha en hel del höghusbebyggelse i villaområdena. Menar du att ni ska riva ett stort antal villor, radhus och liknande för att bygga höghus?

Anförande nr 77

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Om man läser den här översiktsplanen ser man att det finns flera ställen där man skulle kunna bygga ihop olika delar. Bredäng och Mälarhöjden vid Bredängsvägen är ett sådant område. Det är ett utpekade område. Ett annat område där partierna är överens ligger ute i Rinkeby. Det finns ett flertal sådana områden som pekas ut där man skulle kunna bygga.

Anförande nr 78

P e t e r B a c k l u n d (L): Ordförande, ledamöter! Det är ett mycket viktigt beslut vi ska fatta i dag, nämligen beslutet om översiktsplanen som reglerar hur Stockholm ska byggas under lång tid framöver. Jag tror att man ibland tänker rätt kortsiktigt när det gäller utbyggnad. Man måste absolut vara medveten om att när vi bygger stad ska husen kanske stå i 100 år eller mer. Kommer allt det som byggts eller beslutats om under de senaste åren verkligen att hålla för framtiden? Har vi byggt med god arkitektur överallt? Kommer människor att trivas långsiktigt i de områden som vi bygger just nu? Handen på hjärtat! Jag tror inte att det är så fullt ut, och jag tror att flera håller med mig om det. Då är det jätteviktigt att vi bygger rätt framöver.

Vi måste se till att vi har en områdesplanering som grund i vår planering. Man måste alltså redan från början planera in skolor, idrottsytor, arbetsplatser och så vidare. Där finns det en brist sedan tidigare. Även förorten förtjänar god arkitektur. Det finns skräckexempel på konsekvenser från miljonprogrammets glada dagar som vi får rätta till nu för dyra pengar. Låt oss inte göra om de misstagen.

Säga vad man vill om Stockholmshus, som kanske inte direkt finns med i översiktsplanen, men tanken är god även om hyrorna knappast kommer att bli så mycket lägre än andra hus i nyproduktion. Det tror inte vi. Däremot behöver man vara väldigt noga med var de ska placeras och inte bara bygga dem där andra inte vill bygga. I trädgårdsstäderna, som till exempel Enskede och Bromma, är det inte självklart att de som enda alternativ ska placeras på några av de få gröna plättar som finns kvar. Varför inte bygga smalare lameller och stadsradhus som på ett smakfullt sätt lättare passar in i miljön? Självklart är det samtidigt viktigt att vi bygger hyresrätter även i villaområdena.

Vi liberaler är glada över att det tas upp att arbetsplatser i söderort måste prioriteras. Det är inte hållbart som det ser ut nu där massor av bostäder byggs i söderort samtidigt som arbetsplatserna hamnar i norrort. Då kommer kommunikationerna verkligen att utsättas för påfrestningar. En av de absolut viktigaste bitarna som finns i den här översiktsplanen är att det måste bli fler arbetsplatser i söderort.

Bifall till Liberalernas reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 79

M a l i n E r i c s o n (FI): Det är fint att kunna fatta beslut om en ny översiktsplan eller en bearbetning av den gamla. Staden växer, och vi behöver ta nya grepp utifrån

det. Vi behöver tänka på samband och sammanhållning, både den geografiska och den sociala. Vi behöver bygga bort barriärerna som separerar stadsdelar, både de av människor byggda som motorleder och spår och natur i form av vatten och grönområden som har det gemensamt att de endast skapar avstånd. Det är i stora delar ett arv från det stadsbyggnadstänk som praktiserades under några av 1900-talets mest bostadsproduktiva år då bostadsområden och nya stadsdelar lades ut som satelliter.

Den nya översiktsplanen tar sin utgångspunkt i en stad för alla. Det ska vara enkelt att röra sig från en stadsdel till en annan, och samtidigt ska alla delar av staden ha nära till både samhällsservice och butiker. De stadsdelscentrum som har lämnats vind för våg ska få nytt liv. När staden växer behöver även staden utanför tullarna erbjuda de stadskvaliteter som stockholmarna vill ha, tillgång till kultur, offentliga rum som är trygga och välkomnande, närhet till arbetsplatser och fritidsaktiviteter. När vi bygger tätt och med en blandning av bostäder, arbetsplatser och service blir det också enklare att ta sig fram. Fler får nära till kollektivtrafiken, och behovet av bil blir mindre. I en stad med närhet mellan olika stadsdelar och olika slags bebyggelser minskar också avståndet mellan invånarna.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 80

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, fullmäktige! Låt mig först helt kort få tacka för det här varma välkommandet som ledamot efter flera år som förste ersättare. Jag är övertygad om att jag kan tala för oss allihop när jag säger att det hördes och verkligen kändes att ordförandes varma välkomnande kom ärligt och uppriktigt direkt från hennes hjärta. Jag försäkrar er att jag för egen del kommer att göra mitt allra bästa för att våren 2018 ska bli Stockholms stads stadshus stoltaste stund.

Låt mig gå över till ärendet. Där kan jag inte ansluta mig till Moderaternas reservation bland annat därför att man sjunger den täta stadens lov alltför intensivt. Dessutom pratar man om att gräva ned Centralbron. Jag har bara läst i massmedier hur man tänker sig finansiera det med byggnader i Loudden och så vidare. Det blir en ganska dyr historia, och jag är inte helt övertygad om att det finns betalningsvilja hos stockholmarna. Jag har tidigare nämnt att det finns en VTI-rapport notat 16-1998 av Pernilla Ivehammar. Där gör man en fullständig samhällsekonomisk bedömning av invånarnas betalningsvilja för den här nedgrävningen av Centralbron. Det visar sig att betalningsviljan är lägre än kostnaderna. Där vill jag se mer innan jag går med.

Däremot är det faktiskt Moderaterna som lyfter fram en av de riktigt stora bristerna i den här översiktsplanen, och det gäller att Östlig förbindelse nästan inte nämns över huvud taget. Det är ju den saknade länken i Stockholms vägtransportsystem och skulle vara en betydande miljöinsats. Jag vet inte, men jag misstänker att Miljöpartiet och trafikborgarrådet Daniel Helldén har ett finger med i spelet när det gäller den här nedtoningen. Då kan jag bara dra mig till minnes att jag i början av 1980-talet såg en dokumentär om Gustav Jonsson, Skå-Gustav kallad. Det var en kvinna som sade: Gustav är en hygglig karl som har åstadkommit lite nytta och vållat mycket skada.

En dag kanske jag får uttala mig i tv om trafikborgarrådet Daniel Helldén.

Anförande nr 81

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag lovar att jag ska bidra med måtta och sans den här våren. Översiktsplaner är väldigt bra. Den förra översiktsplanen, eller egentligen den nuvarande Promenadstaden, är ju genial i sin konstruktion och inte minst när det gäller namnet Promenadstaden. Det var här vi inledde tankarna på att exempelvis bygga ihop Skanstull med Gullmarsplan. Vi skulle verkligen kunna promenera genom staden på olika sätt.

Det är bra att vi har ett instrument som en översiktsplan att hålla i när så mycket händer som det gör nu. Men vissa delar av det här förslaget till översiktsplan skulle verkligen behöva utvecklas och förbättras. Det gäller sådana viktiga saker som synen på arkitekturen i Stockholm och hur byggnadsordningen – den här viktiga beskrivningen av hur Stockholm byggts upp genom åren – ska förhålla sig till översiktsplanen.

Vi hade ett ärende som hette Arkitektur Stockholm långt framme. Det har inte blivit något av det, utan den rödgrönrosa majoriteten har fullständigt prioriterat ned allt som handlar om arkitekturpolicy. Vi liberaler menar att vi behöver en ny arkitekturpolicy i Stockholm. Den borde vara med som en viktig, bärande del i en översiktsplan.

Det finns också bekymmer med resonemanget i översiktsplanen där man inte är tydlig med att vi ska bygga stad och inte endast bostäder. Vi ska bygga stad, och staden ska utvecklas så som vi gjort de senaste åren, det vill säga att vi bygger staden utåt med stadsmässiga kvaliteter som kvartersstrukturer och levande bottenvåningar.

Det finns ytterligare ett par bekymmer i översiktsplanen som inte är oviktiga. Det är att när vi ska fortsätta att bygga ut Stockholm måste vi bygga på ett sätt som gör att vi jobbar med integration. Vi ska bygga bostadsrätter och äganderätter där det är gott om hyresrätter och tvärtom.

Bifall till Liberalernas reservation!

Anförande nr 82

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det här är egentligen lite mer information. Jag håller med om att den arkitekturpolicy som fanns tidigare kanske inte riktigt höll måttet. Det behövs verkligen bättre dokument inom det området. Den här byggnadsordningen är på väg fram. Då kommer den att vara klart utvecklad. Vi har naturligtvis också en del skrivningar i översiktsplanen som vi har framför oss. Något som kanske inte är känt är den tredje saken, nämligen att vi i markanvisningssammanhang i exploateringsnämnden kommer att ha en tydlig policy där en av flera kvaliteter kommer att vara god arkitektur. Man kommer att ha ett system där detta blir en kvalitet som man har en tävling om i en del projekt. Det kommer att konkretiseras där och framför allt i byggnadsordningen som kommer inom kort.

Anförande nr 83

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Det här har vi i Liberalerna hört i ganska många år. Vi hade ett färdigt program, Arkitektur Stockholm, när ni tog över. Det hade processats under många år i partiövergripande diskussioner, och ni gjorde ingenting med det. Nu har nästan hela er mandatperiod, som är tre år gammal, gått och vi har fortfarande inte sett något resultat. Följaktligen har Liberalerna skrivit en motion om detta.

Om arkitektur ska bli något slags kriterium vid markanvisningar börjar man bli orolig eftersom exploatörerna i den här staden, exploateringsnämnden och kontoret, inte är direkta kända för att ha någon känsla för arkitektur. Det tycker jag inte är något särskilt betryggande svar. Det är likadant med byggnadsordningen. Ni har aldrig brytt er om de kulturhistoriskt viktiga traditionerna i Stockholm. Därmed är du fortfarande svaret skyldig, Jan Valeskog.

Anförande nr 84

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag är tvungen att hugga lite på det sista du sade, Björn, det vill säga att du vill främja integrationen. Det håller jag med dig om. Men något som jag har fascinerats lite av både när du pratar och när jag läser Alliansens reservation i det här ärendet är att ni skriver om vikten av att bygga billiga hyresrätter för att människor ska ha någonstans att bo. För mig främjar det också integration och att människor ska kunna röra sig över staden. Men med det sagt handlade ju en stor del av ert politiska projekt om att sälja ut hyresrätterna och ombilda så att vi får en cementerad segregation som gör att människor inte kan flytta på samma sätt därför att det är stor skillnad mellan att byta med en hyresrätt och att köpa en dyr bostadsrätt.

Jag undrar hur du ser på det. Jag har förstått att ni har fortsatta planer framåt att sälja ut om ni skulle få chansen. Hur rimmar det med det som du säger att du vill göra?

Anförande nr 85

B j ö r n L j u n g (L): Tack för din fråga? Jag tycker att den är intressant och lite symptomatisk. Jag tror att vi ser lite olika på den här frågan. Anledningen till att jag engagerade mig och lade ner så många timmar på att vi skulle få fler bostadsrätter på Skärholmsterrassen i Skärholmen var att det området är dominerat av hyresrätter. Därför är det viktigt att man får fler bostadsrätter där liksom det är viktigt att få fler hyresrätter i områden som domineras av bostadsrätter. Att vi ska ta över makten i den här staden innebär att fler bostadsrätter bör etableras i till exempel miljonprogramsområden och att vi bör sälja våra kommunala hyresrätter till bostadsrätter. Det handlar om att kunna göra en boendekarriär i området. Då behövs också bostadsrätter och inte bara hyresrätter att byta till.

Anförande nr 86

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Stockholm är en magnifik stad, en stad med mångfald och variation, en stad med mycket vatten, vackra hus, fula hus – smaken varierar – mycket grönt, höga naturvärden, höghus, kojor, pulkbackar, city och trädgårdsförstad. Ni som sitter här i salen kan se lite Stockholmsfoton som jag har tagit under årens lopp.

Nu växer staden med mängder av nya, efterlängtrade och välbehövliga bostäder. Vi har fått fart på byggande, och det är vi stolta över. Men en stad är givetvis så mycket mer än bara bostäder. Det är förskolor, arbetsplatser, skolor, parker, utrymmen för kultur och idrott.

I dag ska vi anta den nya översiktsplanen som ger en inriktning för den framtida markutvecklingen. Hur ska vi långsiktigt använda oss av stadens mark? Hur ska vi på ett uthålligt sätt hantera stadens tillväxt? Med vår koalitions målsättningar, utöver bostadsbyggande, om bland annat en god offentlig miljö, om en klimatsmart och tålig

stad, om ett arbetssätt med ökad områdesplanering med de utpekade fyra fokusområdena och med strategier för att faktiskt börja bygga och lägga resurser även på ytterstadsområdena genom de lokala utvecklingsprogrammen kan det bli riktigt bra. Miljöpartiet välkomnar också strategin om stärkta samband avseende de urbana stråken, det vill säga där trafikleder kan utvecklas till stadsgator och boulevarder.

Våra majoritetspartier har målet i översiktsplanen att tillskapa både en socialt och klimatmässigt hållbar stad. Framtidens Stockholm ska enligt översiktsplanen och Miljöpartiets inriktning vara en transporteffektiv stad där gång-, cykel- och kollektivtrafik är attraktiva färd sätt och prioriteras. Med bilsnål planering finns mer utrymme för stad, för natur och för oss alla. Översiktsplanen redovisar hur en tät och hållbar stad kan kombinera ett högt bostadsbyggande med ett strategiskt arbete med gröna kilar, stadsnära naturområden, miljö kvalitetsnormer, hälsosamma och barnvänliga miljöer, biologisk mångfald, respekt för kulturmiljö, dagvattenhantering och en utveckling av infrastrukturen. Det är utmärkt att översiktsplanen öppnar för den framtida stadsutvecklingen av Bromma flygplats.

Strategin för ett grönare Stockholm har också lyfts in, vilket gläder Miljöpartiet eftersom vi har en rikedom för staden i den gröna infrastrukturen. Den ska vi vara rädda om. Den ger skönhet, hälsa och mängder av gratis ekosystemtjänster.

Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 87

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Tack för dina fantastiska bilder, Cecilia! Det är jätteroligt och verkligen inspirerande att se dem. Men ska ju leva som man lär och inte leva som man lever, som pastorn sade. Då undrar jag lite grann, Cecilia. Jag noterade att många av de här bilderna som du visade är tagna på mindre platser i våra villaområden som skulle vara möjliga att bebygga. Jag undrar hur du ställer dig till den förtätning som pågår i villaområdena med ganska storskaliga exempel som Stockholmshus utefter smala villagator i till exempel Stureby.

Anförande nr 88

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): I den budget som vi antog har vi fått in att staden ska arbeta mer med strategier för hur vi ska hantera våra villaområden. Hittills har det skett förtätning ad hoc. På platser där det finns god kollektivtrafikförsörjning måste man ha strategier för att kunna förtäta på ett bra sätt för att bygga stad. I andra delar måste vi skydda de här områdena. Det finns kanske också möjligheter att arbeta mer med att villaägarna själva kan utveckla sina tomter. Det viktiga är att staden tar fram strategier för hur vi ska arbeta med de olika villaområdena. Jag tycker också att det är väsentligt att vi skyddar småskaliga villaområden. Som det ser ut nu sker det en hel del förtättningsprojekt som inte är helt varsamma, men det väsentliga är verkligen att staden tar kommandot i den här utvecklingen.

Anförande nr 89

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Jag ska inte bli så långrandig. Bostadsbristen är en ödesfråga för Stockholms tillväxt och för stockholmarnas välbefinnande. Jag tror att vi alla kan vara överens om att det är felprioriteringar från båda de politiska blocken som har skapat den situation vi nu har.

När det gäller den här beslutspunkten vill jag poängtera att det är viktigt att man tar till vara på den byggbara marken och går ifrån bilden att man ska bygga glest. I stället bör man bygga kvarter. Det är det som människor efterfrågar. Det är också enormt viktigt att vi bygger den östliga förbindelsen så att vi får en fungerande ringled runt Stockholm. På det sättet kommer vi också åt mer byggbar mark.

I den här frågan ligger vi väldigt nära Moderaterna, och därför yrkar Sverigedemokraterna bifall till Moderaternas reservation.

Anförande nr 90

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Ordförande, åhörare, kommunfullmäktige! Det är roligt att få stå här i dag när vi ska anta översiktsplanen. Den innehåller väldigt mycket som är bra med många bra fokusområden. Vi behöver ha en tydlig riktning när det gäller byggandet av Stockholm. Jag är också mycket stolt över den här översiktsplanen utifrån att den har ett tydligt fokus på medborgarnas delaktighet.

Vi har tagit fasta på att man måste utforma staden tillsammans med stockholmarna, och det handlar om alla stockholmare. Det kan finnas olika behov, och de behoven kan ibland se olika ut beroende på till exempel kön. Vi har en tydlig inriktning mot jämställdhet. Vi pratar om att kvinnors och flickors trygghet måste få stor betydelse när vi bygger staden. Man måste titta på hur spontanidrottandet ser ut. Vi behöver bygga lekplatser och planera hela stadsbyggnaden utifrån att alla ska kunna ta del av staden på lika villkor. Jag tycker att det är finns en tydlighet när det gäller hur vår politik skiljer sig. Medborgares delaktighet och jämställdhet är saker som måste genomsyra all politik. Det är inte enskilda sakfrågor utan någonting övergripande som handlar om allas rätt att vara en del av den här staden på riktigt och vara stockholmare på lika villkor.

Här har vi redan satt igång ett arbete med feministisk stadsplanering där Husby är ett exempel. Där arbetar Svenska Bostäder aktivt för att få in kvinnliga företagare och fråga kvinnor hur man kan göra staden och torgen tryggare och vad som behövs för att kvinnor och flickor ska få vara delaktiga i byggandet av Stockholm på lika villkor.

Därför vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 91

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Vi har en historisk översiktsplan på bordet. Vi tar nu äntligen steget och pekar ut Bromma flygfält som ett stadsutvecklingsområde. Det är platsen för över 30 000 bostäder, arbetsplatser och annan verksamhet i ett nära läge i staden. År 1936, vid invigningen, låg flygplatsen på landsbygden långt bort från ära och redlighet. I dag kan marken införlivas i den dynamiska och växande staden. Bromma är inte bondvischan längre som det var på borgarrådet Yngve Larssons tid. Det är stad.

Vi tar nu steget vidare med vår framtidstro, vårt ansvarstagande för alla som behöver en bostad och även ett ansvarstagande för klimatet i dubbel bemärkelse. Med denna åtgärd kan trafiken koncentreras till Arlanda och bli mer effektiv. Färre avgångar kan täcka samma behov även om det behovet såklart är övergående. Vi kan bygga en tätare stad, vilket gör att vi kan fortsätta på den inslagna vägen att fast och beslutsamt klara klimatmålen, minska biltrafiken och skapa den transportsnåla staden där gång-, cykel-

och kollektivtrafik är de helt primära transportsätten. Bromma flygplats börjar nu avvecklas.

Vi tar nu detta steg, och 2016 presenterade Anders Sundström utredningen Mer flyg och bostäder, en utredning som utredde Brommas framtid. I den är han mycket tydlig. Bromma har ingen framtid som flygplats. Han är också mycket tydlig med att regeringen är skyldig att ta stadens bostadsplaner på allvar. Vi tar nu det här steget. Vi skriver in att Bromma är ett stadsutvecklingsområde. Det är inte ett område för en flygplats. Nu är det faktiskt upp till regeringen att ta sin del av ansvaret. Det är upp till Tomas Eneroth att göra det som utredningen säger. Vi väntar på en remissammanställning från utredningen. Vi väntar på den utveckling som behövs på Arlanda så att vi kan flytta över trafiken från Bromma och använda det stadsutvecklingsområde som vi nu har i översiktsplanen och som är framtiden för en stor, växande stad som tar sitt ansvar.

Med detta yrkar jag bifall till översiktsplanen.

Anförande nr 92

Erik Slottnér (KD): Fru ordförande! Jag måste ställa en fråga till Daniel Helldén eftersom han verkar så otroligt nöjd och uppblåst här i talarstolen. Helldén säger att vi nu äntligen tar steget till att avveckla Bromma flygplats och kunna ha stadsutveckling på fältet i stället. I valet 2014 lovade Miljöpartiet att man skulle avveckla Bromma flygplats under 2017, och sedan skulle de första invånarna flytta in på Bromma flygplats under 2019–2020. Är verkligen Helldén särskilt nöjd över att det verkar ta så lång tid?

Anförande nr 93

Borgarrådet Helldén (MP): Erik Slottnér minns rätt. Vi sade så här: Avtalet kan sägas upp med tre års varsel, visserligen av staten. Då räknade vi ut att det sista planet skulle lyfta 2017. År 2017 har passerat. Men du kanske också minns att när vi tog över efter valet och presenterade våra planer sade vi att 2022 är det rimliga för en avveckling av Bromma och att sätta igång den processen. Tyvärr sitter vi inte på regeringsmakten här inne även om vi är några partier som sitter på regeringsmakten någon annanstans bortom några broar. Det är därför som jag säger detta till Tomas Eneroth och regeringen: Ta nu det här steget! Låt det Arlandaråd som finns göra den uppgift som de har och se till att terminalkapaciteten och flygkapaciteten finns så att vi kan bygga bostäder på Bromma!

Anförande nr 94

Borgarrådet Larsson (M): Fru ordförande! Jag blev nästan överlycklig när jag hörde Daniel Helldén i talarstolen börja prata om det historiska beslut som vi nu alla skulle få ta del av här i dag. Sedan började han med sedvanligt snömos. Det var väldigt tråkigt att det här började handla om enbart en enda del av staden, nämligen Daniel Helldéns favoritämne så här när vi närmar oss valet, det vill säga Bromma flygplats. Vi kommer säkert att debattera Bromma flygplats de närmaste 15 åren, men just i dag har vi ärendet om översiktsplan för Stockholm på bordet. Jag ser fram emot att få höra någonting om Daniel Helldéns syn på översiktsplanen för Stockholm. Det är detta ärendet handlar om. I översiktsplanen för Stockholm signalerar vi till alla dem som är med och bygger staden vad vi vill med staden, och Miljöpartiet går rakt in i valrörelsen och säger: Nej, tänk nu bara på Bromma, för det är där vi bygger!

Skärpning, Daniel Helldén! Det här handlar om översiktsplanen.

Anförande nr 95

Borgarrådet Helldén (MP): Fru ordförande! Såvitt jag vet var Cecilia Obermüller här uppe alldeles nyss och pratade. Översiktsplanen berör hela Stockholm. I det sammanhanget berör också Bromma hela Stockholm på det sättet att det har en fantastisk utvecklingspotential. Vi kan bygga där och få in många bostäder. Det påverkar också våra kommunikationer, hur vi klarar våra klimatmål, våra transportmål, våra bullermål och hur vi ser på denna stad helt enkelt. Översiktsplanen är ett viktigt dokument som berör allt, men Bromma och den tydliga signal som vi nu fattar beslut om skulle jag vilja säga i många stycken är överordnat det andra därför att det pekar på en historisk förändring av staden, och det är vad vi behöver.

Anförande nr 96

Erik Slottnér (KD): Fru ordförande! Jag har alltid, åtminstone så länge begreppet har funnits, gillat Promenadstaden som begrepp. Jag har verkligen försökt att i varje ärende i stadsbyggnadsnämnden ställa mig själv frågan: Bidrar det här förslaget till att stärka Promenadstadens intentioner eller stjälper det snarare?

Genom att låta kvartersstrukturen fortsätta också utanför tullarna kan fler delar av Stockholm få de stadskvaliteter som finns i stora delar av innerstaden och som vi vet att väldigt många människor uppskattar och vill bo i. Genom att bygga tätt och urbant ökar vi möjligheten till lokal service och till levande bottenvåningar som i sin tur bidrar till ökad trygghet. Folk ska kunna känna sig trygga och röra sig till fots mellan bostadsområden och mellan stadsdelar. Stadsplaneringen är en viktig del för att kunna åstadkomma detta. Därför är det glädjande att den nya översiktsplanen, om än med nytt namn, bygger vidare på mycket av Promenadstadens principer om en levande, trygg och tät stad där stadsdelar länkas samman och där staden förtätas.

Det är såklart väldigt bra att ha en översiktsplan, men det räcker inte. Även om den är bra att ha är det ännu bättre om man efterlever översiktsplanen också i praktiken. Jag kan ställa mig frågan hur den nya översiktsplanen kommer att påverka majoriteten och stadsbyggnadskontoret i stadsbyggnadsfrågor. Kommer man att våga bygga stad i ytterstaden? Kommer man att våga använda sig av vissa fält för att bygga ihop stadsdelar? Kommer man att våga slita sig loss från modernismens klor och i stället bygga hus med en gestaltning som människor gillar? Jag ställer dessa frågor eftersom de är relevanta och för jag faktiskt känner en viss oro över att svaret på frågorna många gånger kommer att bli nej.

För att binda samman stadsdelar kommer motorleder att behöva överdäckas eller omvandlas till stadsboulevarder. Jag hade hoppats på betydligt skarpare skrivningar om detta i förslaget till översiktsplan. Nu står det att det på sikt kan komma att behövas. Men ska vi på allvar binda samman staden och undvika de barriärer som motorlederna skapar i staden kommer en sådan utveckling att behöva ske inte bara på lång sikt utan gärna på så kort sikt som möjligt. Det mest prioriterade området i detta avseende borde vara Södertäljevägen mellan Liljeholmen och Årstadal, men här tycks inte majoriteten vara lika intresserade av att åstadkomma det. Även en nedgrävning av Centralbron skulle ge ett helt nytt liv åt City med enorma möjligheter, men även här tycks majoriteten mest raljera över förslaget. Frågan är: Har majoriteten den rätta viljan och de rätta förslagen för att genomföra översiktsplanen i praktiken?

Jag yrkar bifall till Moderaternas och Kristdemokraternas gemensamma reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 97

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det är ingen som kan säga att den här översiktsplanen är otydlig när det gäller ambitioner och konkreta förslag på hur vi ska bygga bort barriärer och bygga samman stadsdelar. Vi satsar på ytterstaden på ett sätt som kanske aldrig har gjorts förut.

När det gäller frågan om överdäckning eller att bygga nya stora trafikaneläggningar kan jag säga att det är mer intressant hur sådana projekt ska finansieras. Problemet är nämligen att det kostar väldigt mycket pengar att däcka över både spår och vägar. Det vet vi. Det är klart att man kan göra önskelistor, men till syvende och sist måste man klara av att prioritera. Jag är inte så säker på att en prioritering som innebär att alla pengar läggs i Stockholms innerstad för att till exempel gräva ned flera broar är det som någon politiker i framtiden kommer att göra eftersom det blir hiskeligt dyrt. Då får man försaka annat. Men det kan vi diskutera längre fram i nästa vända när infrastrukturinvesteringar och prioriteringar ska diskuteras om ett par år.

Anförande nr 98

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Problemet är att majoriteten inte ens verkar ha en önskelista på vad man vill. Och har man ingen önskelista, det vill säga vet man inte vad man vill i detta avseende är det mycket svårt att räkna på kalkyler och vad som kan gå ihop. Jag är medveten om att överdäckningar och ombyggnader till stadsboulevarder är dyrt och kostar pengar, men de ger också möjligheter till exploatering och därmed också till intäkter till staden som kan finansiera en del av överdäckningarna.

I vissa fall kanske det är så att en överdäckning får vara värd pengarna. Vi vet till exempel att finansieringen inte går ihop i Hagastaden, men vi har tyckt att det skapar så bra värden för staden att vi har sagt att den överdäckningen har varit värd pengarna. I bästa fall ska naturligtvis överdäckningar finansiera sig själva. Men om man inte ens har en önskelista är det väldigt svårt att få reda på om det är ekonomiskt genomförbart eller inte.

Anförande nr 99

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Du pratar om urbanitet och undrar om vi sätter politik och ord bakom det här dokumentet också. Det ställe där vi i den här majoriteten kanske har kommit längst under den här mandatperioden är ändå fokus Skärholmen där 6 000 bostäder ska byggas. Vi bygger stad, det vill säga vi bygger med skola, äldreboende och idrottsytor. Dessutom pratar du om att omvandla överdimensionerade vägar som var populära att bygga på 60-talet. Det har vi också börjat arbeta med. Skärholmsvägen kommer i princip inte ens att finnas när vi bygger vår Mälarring. Det är ett jättestort tag att göra just de saker som du frågar om vi gör.

Anförande nr 100

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag tycker att Skärholmen är ett bra exempel. Det har jag faktiskt sagt till Direktpress också. Jag tycker att man jobbar på bra med Skärholmen. Sedan har vi haft diskussioner i den här salen när vi antar vissa enskilda detaljplaner där vi har sagt att vi tycker att man kunde ha ökat

stadsmässigheten och därmed också ökat tätheten bland annat för att skapa det här underlaget för lokal service och kommersiella tjänster. Ju större täthet man har desto större är sannolikheten att man överlever som företagare. Det skulle inte minst vara bra för tryggheten i området.

Men på det stora hela tycker jag att man jobbar på bra med Skärholmen, och man jobbar mycket med programsamråd och tar ett helhetsgrepp. Det hoppas jag att vi ska kunna göra i flera områden. Men med den debatt vi har blir jag ibland lite orolig för om man verkligen kommer att löpa linan ända ut vad gäller att bygga stad i våra ytterstadsstadsdelar och om vi kommer att våga använda de utrymmen som finns mellan stadsdelarna för att verkligen bygga ihop dem.

Anförande nr 101

B e r t h o l d G u s t a f s s o n (M): Fru ordförande, fullmäktige! År 2040 beräknas Stockholms stad ha 1,3 miljoner invånare. Stockholms län beräknas ha 3 miljoner invånare. För att hantera den kraftiga befolkningstillväxten måste det investeras i utbyggd kollektivtrafik och nya vägar. Det är viktigt att leda trafiken förbi och runt Stockholms innerstad för att förbättra stadsmiljön. Vi måste därför se till att en östlig förbindelse snarast kommer på plats så att Stockholm får den nödvändiga ringleden.

En rapport från Stockholms Handelskammare visar att trafiken i hela Stockholms innerstad kan minska med i genomsnitt 11 procent om den östliga förbindelsen byggs. På vissa gator blir minskningen mycket större, till exempel 60 procent på Karlavägen, 25 procent på Södra länken och Odengatan och 20 procent på Kungsholmen och Södermalm. Effektiva och miljövänliga transporter är betydelsefullt för huvudstadens utveckling. En östlig förbindelse möjliggör mer kollektivtrafik, fler cykelbanor och fler uteserveringar. Den är en extremt viktig pusselbit i den fortsatta utvecklingen av regionen.

Målsättningen för S verkar varken vara att underlätta för stockholmarna eller att säkerställa en väl fungerande, miljövänlig infrastruktur. En komplett ringled runt innerstaden är, precis som Förbifarten, av stor betydelse för att avhjälpa regionala obalanser och knyta samman de norra och södra delarna.

Trots att färskta mätningar visar att en majoritet av stockholmarna och av Socialdemokraternas egna väljare vill att Östlig förbindelse byggs klarar inte Karin Wanngård av att fatta de nödvändiga besluten för att trygga långsiktiga utvecklingsmöjligheter. Mot bakgrund av ovan är det märkligt att Socialdemokraterna låtit övriga partier i Stadshusmajoriteten bakbinda dem i denna fråga och svika stockholmarna.

För Moderaterna är detta en viktig fråga, och vi vill därför att formuleringarna kring en östlig förbindelse och dess nödvändighet för en växande Stockholmsregion ska förstärkas. Moderaterna anser att planeringen för en östlig förbindelse skyndsamt måste utredas.

Bifall till vår reservation!

Anförande nr 102

Lars Arell (S): Du talade varmt för en östlig förbindelse, en stor del av det statliga vägnätet. Vare sig ditt parti eller vårt parti har varit beredd att ta stockholmarnas pengar för att finansiera den här delen av den statliga infrastrukturen. Har du ett förslag här i fullmäktige om hur det ska finansieras tar vi gärna till vara det. Vi har en genomförandeinriktad översiktsplan där de förslag vi lägger fram också ska vara realiserbara. Vi är inte beredda att lägga de pengarna. Är ni?

Anförande nr 103

Berthold Gustafsson (M): Om man inte ens tar upp detta med förhandlarna om infrastrukturen i Sverige har man en väldigt liten möjlighet att få den här nödvändiga vägen, Östlig förbindelse, byggd. Först ska det vara en planering, och tills det blir dags att slanta upp pengarna kommer vi nog att se till att det finns pengar till detta. Går ni bara med på detta ska vi se till att det kommer att byggas, men problemet är att ni säger nej utan att ens utreda det eller ta upp det i förhandlingarna om infrastrukturen i Sverige.

Anförande nr 104

Borgarrådet Helledén (MP): Det finns entydig forskning som säger att fler vägar ger mer trafik. Jag tycker att du ska studera de beräkningar som finns över var trafiken kommer att gå någonstans. Det kommer att gå lika mycket trafik in till som ut ur staden med den led som du vill ha. Det innebär att vi får en hel annan typ av stad än vad vi har i dag med mycket mer trafik än vi har just nu. Fler vägar genererar mer trafik.

Nu befinner vi oss visserligen i Stockholms kommunfullmäktige, men den 1 januari fick vi en ny klimatlag som säger att vi ska vara fossilfria i Sverige år 2045, och i Stockholm säger vi 2040. Varför står ni inte bakom den klimatlag vi har som säger att vi inte kan bygga ut biltrafiken på det sättet? Då klarar vi inte våra mål.

Anförande nr 105

Berthold Gustafsson (M): Du brukar säga att fler vägar genererar mer trafik. Jag är inte så säker på att man köper en bil därför att det byggs en ny väg. Om ytterligare två gånger Malmös befolkning ska bo i Stockholm år 2040, och ännu fler i Stockholmsregionen, utan att man bygger en enda mer motorväg, som ni tydligen har fattat beslut om i Miljöpartiet om jag har förstått saken rätt, är det mycket märkligt hur man ska få det att gå ihop med alla transporter, all kollektivtrafik, alla bussar och all försörjning av Stockholm. Vi kan bara titta på vad som behövs för att tillgodose en enda livsmedelsaffär med varor. Hur ska alla dessa få varor till sina butiker?

Anförande nr 106

Christina Lindholm (C): Fru ordförande, fullmäktige! Vi har en plan. Det är en ganska bra plan. Den fortsätter med samma inriktning som fanns i den förra planen, Promenadstaden, där det fanns väldigt mycket av centerpolitik för ett framtida Stockholm, en stad där vi bygger högt och tätt för att bevara parker och grönområden, en stad där vi bygger inifrån och ut och förtätar i kollektivtrafknära områden. Vi gläds åt att cykel- och gångtrafikanter får ökat utrymme, att trafikleder blir boulevarder och att stadsdelar byggs ihop. Vi gläds även åt att radartornet i Bällsta ska åtgärdas så att ännu ett hinder för att bygga på höjden försvinner.

Fru ordförande! Det finns dessvärre ett antal punkter som fattas eller som behöver utvecklas. Därför har Centerpartiet ett särskilt uttalande i kommunstyrelsen som jag nu yrkar bifall till här i fullmäktige.

Det finns en förkärlek hos majoriteten för att bevara och behålla även områden som fungerar dåligt och bidrar till, i stället för att motverka, segregationen. Därför behövs utveckling och förnyelse i många ensidigt byggda delar av staden som tar hänsyn till olika funktioner i människors hela liv. Det måste planeras för både arbete och studier, för rekreation, nöjen, service och omsorg över hela staden.

Centerpartiet anser inte att skrivningarna om högt och tätt är tillräckligt vassa för att undvika bebyggelse i parker och skog. Vi vill inte bara ha en tät stad på höjden, utan vi vill ha en trygg stad. En trygg stad byggs i kvarter, inte med punkthus i terrängen. Här behövs bättre planering.

Centerpartiet värnar parker och gröna ytor. Därför bevarar vi de befintliga parkerna och vill även se nya. Så ökas livskvaliteten i stadsdelen och konsekvenserna av klimatförändringarna mildras. På samma sätt vill vi se gröna och levande taklandskap i en långsiktig plan.

Centerpartiet vill också ha en tydligare plan för arbetsplatser i hela staden. Underskottet är särskilt tydligt i söderort. Det är inte rimligt att avveckla befintliga företagsområden utan att nya planeras. Det behövs också plats för nya och växande företag runt om i staden. Det måste bli tydligare i planen. Stockholm växer så det knakar, och boendesituationen är prekär. Här måste det komma till nya lösningar och avregleringar i stället för mer av det gamla, som till exempel subventioner. Just nu finns det en skakighet på marknaden, men vi behöver fortfarande bostäder åt de många som står i kö. Därför måste vi hitta nya former för ägande, för kollektivboende och hyresrätter med olika kostnadsnivåer. Stockholmshusen är inte lösningen.

Ordförande! Med detta yrkar jag bifall till Centerns reservation.

Anförande nr 107

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Översiktsplanen är ett mycket viktigt dokument, och det är också i huvudsak ett mycket bra skrivet dokument. Det handlar om att förstå stadens intentioner med stadsutveckling. Alla de aktörer som ska vara med och bygga staden, alla de som är med i stadens utveckling, måste veta vart staden är på väg och vad som är den huvudsakliga inriktningen.

Av det skälet måste målen vara mycket tydliga. Och inte nog med det, de måste vara sammanhängande. De måste fungera i alla dess delar. Vi måste se att de budskap som man lyfter fram även får verkan i den dagliga politiken och i de dagliga besluten. Man kan höra från talarstolen på andra sidan att majoriteten lyfter fram budskap om att man ska bygga samman våra stadsdelar. Segregation ska brytas. Man ska bygga bort barriärer, och man ska bygga samman staden. Samtidigt får vi se vad som händer i den politik som förs just nu av den majoritet som tar fram den här översiktsplanen.

Bagarmossen och Skarpnäck blir inte alls den sammanvuxna del av staden där den nya stadsdelen växer fram och där just barriärer byggs bort, där man kan bygga samman staden, där segregation och framtidstro är något som står mot varandra i stället för

bredvid varandra. Vi har framför oss ärenden som inte stämmer överens med den översiktsplan som ni samtidigt lägger fram. Det tycker jag är mycket olyckligt.

I stället bör man lyfta fram de typer av stadsutvecklingsprojekt som tar upp precis det som flera i Alliansen har varit noga med att lyfta fram. Det handlar om hur man får stråk att växa samman mellan de olika stadsdelarna, hur man får levande bottenvåningar att bidra till tryggheten och hur vi faktiskt kan skilja på det som är offentligt och det som är privat så att byggherrarna som kommer med förslagen runt om i den här staden vet hur vi vill att staden ska utvecklas. Översiktsplanen ger hintar om det, men majoriteten visar det inte i den verkliga politiken. Jag tycker att det skapar otrygghet.

Promenadstaden var väldigt tydlig till och med i rubriken. Vi ville visa vad vi menade med att man skulle sammanlänka staden. Nu finns det varken rubriker eller innehåll som stämmer överens med som majoriteten presenterar. Det tycker vi är värt att kritisera, vilket vi också gör i vår reservation som jag yrkar bifall till, fru ordförande.

Anförande nr 108

Borgarrådet **V a l e s k o g** (S): Borgarrådet pratade lite i gåtor. Det kanske var medvetet, men han kan ju få chansen att förtydliga sig i sin kritik. Han tyckte titeln var bättre förr. Det är möjligt att den var fyndig, men det intressanta är ändå skillnaden. Med den här översiktsplanen bygger vi dubbelt så många bostäder som man gjorde enligt den förra. Vi har helt andra ambitioner att utveckla ytterstaden också när det gäller frågor om barriärer och att få kvalitativa bostadsområden. Det sker i en väldig omfattning, och den sociala hållbarheten hålls fram på ett helt annat sätt i den här översiktsplanen jämfört med tidigare.

Byggaktörerna är överlyckliga över de här tre åren som har varit mycket framgångsrika när det gäller omfattningen på projekt och bra projekt. De har också i många fall, till exempel i Skärholmen, varit otroligt kreativa, bra lösningar för social hållbarhet. Det handlar inte bara om titeln på översiktsplanen utan också om innehållet, och där kan man nog säga att ambitionsnivån är högre.

Anförande nr 109

Borgarrådet **L a r s s o n** (M): Huvudsyftet med min kritik var att säga att översiktsplanen inte stämmer överens med det som ni i majoriteten levererar i form av planer. När ni har chansen att bygga samman staden på det sätt som ni skriver om i översiktsplanen gör ni inte det. Det blir en gata med några bostäder i stället för en ny stadsdel med 4 000 bostäder med kvartersstruktur och levande bottenvåningar och där man kan bygga stad i denna vackra stad.

Sammantaget har vi sagt att mycket är rätt i översiktsplanen. Den är också många viktiga delar på spåret, men den stämmer inte överens med den politik som majoriteten för. Eftersom du inte får svara på min replik tänker jag fråga dig mer i nästa inlägg om just den sociala hållbarheten som är så mycket luft och så mycket fluff inte bara i översiktsplanen utan också i er retorik härifrån talarstolen.

Anförande nr 110

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Vi har pratat om infrastruktur, och den vi har i dag är gammal och förlegad och håller människor ifrån varandra. I den här

översiktsplanen jobbar vi med en infrastruktur som binder samman, och det är en grundbult att få bort barriärer och ytor där inga människor vill vistas. Det här är stora utmaningar. Och det kostar som vi vet, men det är någonting som vi kan ta med när vi lägger våra exploateringar, och det gör vi också.

Vi har också påbörjat att göra genomfartsvägar till stadsgator. Det finns i de planer som vi har på gång. Sänkning av hastigheter pågår, och det minskar bullret. Och buller är det som stör stockholmarna mest. Det är också en jämställdhetsfråga eftersom fler kvinnor än män störs av buller i sin nära boendemiljö.

Att jobba tillsammans, som vi nu gör på ett mycket tydligare och effektivare sätt än tidigare, när facknämnder och stadsdelar utbyter kunskap och gör det i programarbetet, är ett vinnande koncept. Då får vi med alla samvarierande faktorer och kan också optimera det som kommer fram lokalt. Det är precis det som har skett i Bagarmossen. Där är vi på gång att bygga, men det finns ett parti som sticker ut där och har en annan åsikt, och det är Moderaterna. Det beklagar jag. Det vore kul om Moderaterna vore med tillsammans med alla andra partier och var glada för det arbete som vi gör och de beslut som vi fattar nu. Annars har ni ju möjlighet att fortsätta att säga att det ska vara 2 000 bostäder till och att ni ska ha en väg över ängen, men ni är det enda partiet som sticker ut. Så är det.

Vi ser också att kartor behöver bearbetas mer eftersom den gröna infrastrukturen behöver förtydligas så att stadens gröna fingrar, som en del kallar kilar, tydligare framgår så att man ser stadens uppbyggnad. Fornlämningar behöver också lyftas fram bättre som en del av kulturarvet när gammalt möter nytt. Det finns bra exempel att hämta från andra europeiska städer. Fornlämningar är ofta målpunkter i grönområden som med god framgång kan lyftas fram.

Jag måste också säga att lokalt i Skarpnäck vill vi tidigarelägga byggandet av bostäder och arbetsplatser i Skrubba. Det är vi totalt överens om. Där finns redan god kollektivtrafik, och det ligger naturskönt. Det vore dumt att inte satsa på det.

Anförande nr 111

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag har några konkreta frågor till dig. Den ena gäller en del i både Promenadstaden och den här översiktsplanen som handlar om att bygga ihop stadsdelar. Du och Jan Valeskog talade om att bygga bort barriärer. Kan natur vara en barriär? Och hur bygger man i så fall bort en sådan barriär utan att säga så att säga?

Min nästa fråga gäller också rent konkret när vi talar om kommunikationer och hur man ska ta sig till olika platser. Det kan man göra på många olika sätt, bland annat genom cykelbanor och miljöprioriterade gator. Men hur ser ni egentligen, nu när det kommer till kritan, på att bygga samman stadsdelar som Hammarbyhöjden och Björkhagen, Kista och Rinkeby och Tensta och Rinkeby?

Anförande nr 112

E w a L a r s s o n (MP): Det var stora frågor. Natur är ju en del av en struktur och fungerar ofta som rekreation. Där kan vi göra mycket mer än vad vi har gjort i dag. En del områden har slyat igen. De behöver skötas om. Det handlar om naturvård, markvård och kulturmiljövård. Vi har gett mycket mer pengar i budgeten i år än vad

vi har sett på länge, kanske aldrig någonsin, för att kunna ta hand om vår nära naturmiljö och våra grönområden. Där kan vi också jobba vidare med belysning. Det finns så mycket som vi inte har gjort på många år men som tidigare forskning har lyft fram, till exempel hur vi kan sätta belysningen på ett helt annat sätt för att lysa upp och göra det tryggare.

Du talar om natur som barriär, och då tänker jag att det är mörkt och ruffigt. Här kan vi jobba för att det ska bli mer attraktivt att komma ut i våra grönområden, vilket vi också har skrivit i budgeten. Vi vill ju öka möjligheterna att komma ut i våra naturreservat, och där har vi också satsat pengar.

Anförande nr 113

S t e f a n H a n s s o n (S): Ordförande! Det kan inte nog påtalas och påminnas om att vår stad växer. Den växer i rekordfart. I detta nu byggs i runda slängar 20 000 bostäder samtidigt. Det är en byggtakt som aldrig förr. Det är en högre byggtakt än under miljonprogrammets storhetstid. En del av de pågående projekten är ett resultat från er tid i majoritet, men skillnaden är att vi växlat upp, gasar och tar sikte på horisonten och inte bara siktar på målgången.

Vår stad ska fortsätta att växa och byggas på ett sådant sätt att det inte bara resulterar i fler bostäder, utan det ska också vara hållbart utifrån miljö, sociala samband och sammanhållning. Det går fort att slita isär en stad, men det tar lång tid att bygga den stark igen.

I den här översiktsplanen är det långsiktighet och framtid som gäller. Siktet är inställt på att bygga ihop och utveckla staden och stärka de strategiska, sociala sambanden. Då handlar det inte bara om att hålla en fortsatt hög byggtakt, utan det handlar om att utveckla staden och de boendes närhet till utbildning, arbetsplatser, kultur, kollektivtrafik och grönska.

Jag har roat mig med att läsa reservationerna till ärendet och lyssnat på alla era inlägg. Det är långa uttryck som både hissar och dissar utvalda delar. Men jag hör och ser såklart skillnader i uttrycken mot de uttryck som vi ser som viktiga. I reservationerna vurmas det för slutna kvarter, stenstad, företagande och start-ups. Det talas om trygghet, urbanisering och tät stad. Allt detta är såklart viktigt på olika sätt, men det finns en avsaknad av vilja och intresse att radera barriärer och hinder mellan stadsdelar och att stärka dem som lever och verkar i vår stad.

Jag hoppas dock innerligt att ni delar vår uppfattning även om det inte ges uttryck för i vare sig tal eller skrift. Ska den här staden bli en sammanhållen stad krävs ett aktivt och långsiktigt arbete med att bygga bort sociala skillnader och stärka det som håller oss samman i vår starka stad.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 114

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Fru ordförande! Jag skulle vilja fråga om ett par saker. Du pratar väldigt mycket om värdet av en hållbar stad, men jag ser inget miljöspetstänk som riktigt leder fram till det här hållbara byggandet och hur man strukturerar och organiserar logistiken. Där finns en viktig poäng.

Den andra frågan gäller arbetsplatser. Det är alldeles för dåligt och för tunt med arbetsplatser, särskilt i söderförort. Det har nämnts några platser, men det finns stora fläckar i söderort där man inte alls pratar om att lyfta in arbetsplatser eller kluster av olika slag i den delen av staden som så väl behöver det.

Hur ser du på att ni har missat de här viktiga poängerna?

Anförande nr 115

Stefan Hansson (S): Jag tycker inte att vi har missat poängerna med att bygga en stad som gör att det är möjligt att både bo och arbeta inom rimliga pendlingsavstånd. Vi har i dag en region där vi bor och arbetar på olika sidor av staden. Vi kan bo på södra sidan av staden och arbeta på norra sidan av staden. Vi spenderar åtskilliga timmar om dagen för att transportera oss mellan hem och arbetsplats. Jag tycker att det finns en stor poäng i översiktsplanen när det gäller att bygga en stad som fungerar så att man kan verka, leva och bo i närheten och inte behöver något slags transportsträcka för att kunna få en vardaglig förkovring. Nej, jag tycker inte att det finns någon riktig substans i att vi bygger en stad som inte är logistiskt god ur arbetspendlingssynpunkt.

Anförande nr 116

Björn Ljung (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Tack för att reflekterat lite grann över våra reservationer, Stefan. Jag hoppas att jag i det du säger kan tolka in någonting annat än lite raljanta tongångar över det som vi ser som viktigt. Det hoppas jag för stadens framtid, för det fortsatta arbetet och för att vi ska kunna lyckas med utvecklingen. Jag lyssnar positivt till du säger än så länge.

Det finns ett par frågor som jag vill ta upp med dig som mycket ansvarig i de här sammanhangen. Det saknas en tydlig policy för hur arkitekturen ska se ut, det saknas en tydlig koppling till byggnadsordningen och det saknas tydliga formuleringar om var i staden man egentligen ska bygga samman stadsdelar. Och Miljöpartiet vill ju inte bygga samman stadsdelar alls. Där slits åtminstone er majoritet isär.

Anförande nr 117

Stefan Hansson (S): Jag insåg att jag stack ut hakan lite grann när jag var lite raljerande. Det var egentligen ganska få repliker i det här ärendet, så jag testade väl det. Och uppenbarligen fick jag napp i tre fall.

Nej, jag håller med dig om att staden inte bara kan byggas utifrån bostäder. Jag tycker att de poäng som ni anger i era remissvar i form av stenstad, företagande, start-ups etcetera är oerhört viktiga för att bygga en stad i sin helhet. Det är inte meningen att raljera över era uttryck. Det jag kanske försökte raljera över var att vi kanske har lite olika syn på hur översiktsplanen ska formuleras. Vi har lagt oerhört mycket fokus på det sociala sambandet i vår stad för att inte bygga en stad som fortsätter att cementera skillnader mellan olika folkgrupper och olika människor i vår stad. Vi ska bygga ihop till en stad där vi möter varandra, lever tillsammans och utvecklas tillsammans för att på så sätt bli en ännu starkare stad.

Anförande nr 118

Borgarrådet Larsson (M): Fru ordförande! Nu har ju Stefan Hansson avslöjat hela sin taktik här. Han är dum och elak i talarstolen bara för att få repliker. Det kommer

jag inte att gå på fler gånger. Du sade faktiskt att det byggs som aldrig förr och att en del av det som byggs är från vår tid. Då blev jag arg. Jag tänker så här: Kan inte Stefan Hansson gå hem och fundera på om han kan komma på ett enda exempel på en byggnation som är igång just nu och som ni startade upp sedan ni kom till makten? Det här med hus går ju så förbaskat långsamt. Vi väntar på spadtag i kvarteret Plankan på Södermalm, som ni för övrigt varit för och emot och för. Det fattades beslut om 2004 första gången. Jag vill gärna höra om det finns ett enda hus som ni har byggt, ax till limpa, under den här perioden. Och sedan undrar jag var vi har motverkat att hinder och barriärer tas bort, som du påstår. Det gjorde mig också irriterad.

Anförande nr 119

S t e f a n H a n s s o n (S): Jag har inte uttryckt att ni motverkar att hinder och barriärer tas bort. Jag uttryckte det så att ni inte vurmade lika mycket för de sociala aspekterna som vi tar hänsyn till och uttrycker i översiktsplanen och i de retoriska lägen vi har haft. Ni vurmade kraftigare för sådant som kanske inte lika mycket sätter fokus på de individer och människor som finns och formar vår stad.

Jag tror inte att det finns någon här inne som tror att vi kan fatta beslut i januari och färdigställa ett hus under samma år, utan det är otroligt långa ledtider. Så är det absolut. Jag är en ganska ödmjuk person. Jag tänker inte säga att det enbart är vi som ligger bakom de byggprojekt som nu pågår. Jag tror inte att det finns någon som kan säga att det enbart är vi som ligger bakom det. Men jag tänker inte ge er all kredd för det. Sedan vi tog över makten här i Stockholm har vi ändå hållit en takt som jag vill påstå är bra mycket högre än er byggtakt, och vi kommer att fortsätta att hålla en hög takt även framdeles.

Anförande nr 120

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Trafik och mobilitet är viktiga delar i den här översiktsplanen. Många bostäder innebär också att det blir fler hushåll med personer som ska transportera sig och försörjas med konsumtionsvaror av olika slag. Vi har en begränsad yta att röra oss på, så det är viktigt att vi bygger tätt och åstadkommer en bra funktionsblandning med bostäder, arbetsplatser, service och fritidsmöjligheter samtidigt som vi har goda transportmöjligheter. Gång-, cykel- och kollektivtrafik ska prioriteras för våra persontransporter. Varutransporter, citylogistik och allt som har med vår växande befolkning att göra måste vi också planera för.

Vi måste därför få med allt detta tidigt i trafikplaneringen. Det är också viktigt att de styrmedel som finns, som trängselskatter, prissättning och utformning av parkeringsplatser och mycket annat, utformas så att de stöder översiktsplanens önskade bebyggelse och infrastruktur. Vi måste också få landstinget att ta ett betydligt bättre ansvar för kollektivtrafiken än vad de gör i dag.

Hur Stockholm väljer att lösa trafik- och mobilitetsfrågor måste ske i samarbete med regionala aktörer eller staten, till exempel Trafikverket. Här går det inte att nog mycket understryka, vilket andra också har gjort, befolkningsökningen i regionen, inte i staden, på nästan 40 000 personer varje år. Den får också en direkt påverkan på stadens trafikplanering. De planer som finns i form av vägar som Förbifart Stockholm och nya tunnelbanelinjer och andra spårsatsningar kommer inte att räcka till för att matcha den stora tillväxt som vi ser i regionen. Om tio–tolv år kommer flaskhalsarna i systemet att var större än i dag om inte fler spår och vägprojekt tas fram i kommande nationella

planer. Här har vi ett gemensamt ansvar att utåt informera om att situationen kommer att bli mycket allvarlig både för Stockholm och för landet i övrigt om vi inte beslutar om kraftigt ökade investeringar i transportinfrastruktur på nationell nivå under åren framöver.

Jag tycker också att sjöfartens betydelse är värd att nämna. Det är över 12 miljoner passagerare som kommer hit via Stockholms hamnar. Vi har hamndelar som vi också behöver utveckla, vilket vi ska göra i enlighet med översiktsplanen. Vi måste också få ett snabbare beslut om utbyggnaden av Arlanda. Även om Arlanda inte ligger i Stockholms stad har satsningen med fler flygförbindelser genom direktlinjer till olika delar av världen och bättre kommunikationer stor betydelse. Genom att lägga ned Bromma flygfält 2038 kan vi stärka Arlandas utveckling. Jag tycker att översiktsplanen är tydlig och bra när det gäller transporternas betydelse i Stockholm, och det är värt att lyfta fram här i dag.

Anförande nr 121

Borgarrådet **L a r s s o n (M)**: Fru ordförande! Vi säger alla att vi eftersträvar en blandad stad. Det ska vara blandade upplåtelseformer. Vi vill att staden vara attraktiv i alla dess delar, och översiktsplanen tar upp detta fenomen. Vi måste arbeta för att staden ska vara öppen för alla och så vidare. Samtidigt kör ni i majoriteten pannan i väggen och säger att när vi nu bygger fokus Skärholmen ska vi i första hand vika bostäder till dem som redan bor i Skärholmen. De som redan bor i Skärholmen ska i första hand få bo i Skärholmens nya område. Tänk om någon hade kommit med ett sådant befängt påstående om Norra Djurgårdsstaden att bara östermalmare skulle få bo där eller att bara södermalmsbor ska bo i Persikan på Söder. Självklart ska det inte vara så, Jan Valeskog. Hur förklarar du denna intention i Översiktsplanen?

Anförande nr 122

Borgarrådet **V a l e s k o g (S)**: En stor majoritet av dem som kommer att bo i Skärholmen kommer att komma från andra delar av Stockholm än Skärholmen. Att det sedan finns möjlighet i enlighet med de förslag som de här byggaktörerna tagit fram, nämligen att det ska finnas möjlighet för dem som bor i området att också få tillgång till de här bostäderna, är ett intressant nytt grepp. Men jag tror inte att det är överensstämmande med verkligheten att en majoritet av dem som kommer att bo där kommer från Skärholmen.

Apropå det här med Skärholmen vill jag understryka att det är ett bra projekt där man visar att just det politiska initiativet har gjort skillnad. Ingen trodde egentligen på att det skulle gå att satsa i den här omfattningen. Konsulter, byggherrar och andra var väldigt kritiska när det här initiativet kom från majoriteten att göra den här satsningen under just rubriken Social hållbarhet, men det har blivit en väldig succé. Vi ska göra likadant i Rågsved och Hagsätra och ta efter mycket av det som sker i Skärholmen.

Anförande nr 123

P e t e r B a c k l u n d (L): Du tangerar det här med social hållbarhet, Jan Valeskog. Det är intressant. Jag tycker också att det är oerhört viktigt. Då måste jag fråga dig en sak. Nu när man slänger upp en massa Stockholmshus i Östberga till exempel där det redan är gott om limpor kommer det ännu fler limpor och hyresrätter. Jag skulle vilja hävda att det blir ett förlängt miljonprogram. Är det socialt hållbart i längden? Det kommer att se likadant ut i Bredäng. Det finns exempel som vi ska ta

upp i stadsbyggnadsnämnden på torsdag med någonting som kallas tjockhus. Jag tolkar det som lite extra fläska punkthus. Är det också att bygga socialt hållbart för framtiden? Det är min fråga.

Anförande nr 124

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Vi har gått till val på, och håller ju det löftet som alla vet, att vi vill bygga minst hälften hyresrätter och lite drygt det. Vi bygger också många bostadsrätter. Det är klart att i den marknadssituation som råder just nu och med den osäkerhet som finns är det mycket viktigt att vi bygger hyresrätter med allmännyttans hjälp, bland annat de här Stockholmshusen som du nämner, som ett sätt att också kunna pressa hyrorna. Hur mycket vi kommer att kunna pressa dem återstår att se, men det konceptet är ett sätt för oss att hålla nere kostnaderna.

När det gäller hyresrätter subventionerar vi också marken via tomträtter i motsats till när det gäller bostadsrätter där vi säljer marken. Projekten är därmed subventionerade i praktiken från stadens sida. Jämför man med kommuner i länet i övrigt där moderater och liberaler styr är det betydligt högre kostnad för marken där.

Anförande nr 125

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Fru ordförande! Ni pratar gärna om hållbarhet och miljö, Jan Valeskog, men jag ser inget riktigt framåtsyftande tänk i det hela. Det gäller bland annat det här med arbetsplatser. Att ha arbetsplatser över hela staden sparar resor och miljön. Det borde vara en väldigt stor och viktig sak för er att se till, men ni gör det punktvis och inte genomtänkt över hela den södra delen av Stockholm framför allt.

Jag har inte heller hört någonting om hur man bygger miljömässigt bra. Det krävs ju också att vi sparar energi, att vi ser till att husen blir hållbara under de närmaste 70, 80 eller kanske 100 åren och att vi har ett tänk för hela stadsdelar med miljöspetsområden och stadsmiljöer. Jag tänker på Norra Djurgårdensstaden men bättre. Hur har ni tänkt kring detta?

Anförande nr 126

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Vi ligger sannerligen i topp. Folk vallfärdar faktiskt till många av våra projekt, inte minst Norra Djurgårdensstaden, när det gäller vårt miljötenk och vår miljöprestanda. Där har vi ingenting att skämmas över alls. Social hållbarhet är någonting som på ett helt annat sätt genomsyrar våra planer och inte minst vårt arbete i exploateringsnämnden. Till exempel för vi på ett helt annat sätt än tidigare över resurser från lönsamma projekt i innerstad och närförort till ytterstaden för att få de här gröna platserna, parkerna och mötesplatserna också i den delen av staden. Det är ett sätt där vi medvetet fördelar om resurserna. Det är något som ni inte alls gjorde på er tid, och jag är väldigt stolt över att vi jobbar på det viset.

Anförande nr 127

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Valeskog pratar om behovet av en kraftig utbyggnad av transportinfrastrukturen, och det är bra. Det tror jag verkligen kommer att behövas. Men samtidigt har ni i majoriteten begravt frågan om en östlig förbindelse. Det är verkligen sorgligt att Socialdemokraterna av alla partier gör detta. Ni har fullkomligt vikt ned er för Miljöpartiet och deras motstånd mot den östliga förbindelsen. Det är verkligen tråkigt. Hur kunde det gå så illa, Valeskog?

Sedan pratar ni om Bromma flygplats i översiktsplanen. Vi såg här hur stolt Helldén var över de skrivningar som de har lyckats få in. Men att redan nu döma ut Bromma flygplats som flygplats efter 2038 är alldeles för tidigt. Det måste avgöras av det behov som då finns. Med de utbyggnadsplaner som Miljöpartiet har om 50 000 bostäder och över 100 000 invånare samtidigt som vi har Drottningholmsvägen och Tranebergsbron med de problem som finns där i dag förstår jag inte hur ni ska få ihop det.

Anförande nr 128

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Min tydliga koppling till Bromma var just att det är ett nationellt intresse att vi stärker Arlanda flygplats som förlorar konkurrenskraft i jämförelse med andra flygplatser. Då är det viktigt att vi stärker Arlanda, och Bromma har ingen utvecklingspotential som alla känner till. Det har Arlanda däremot.

Det är Kristdemokraterna och Moderaterna i landstinget som har stoppat en östlig förbindelse. De sade nej till att finansiera Östlig förbindelse med 3,1 miljarder kronor. Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna i Nacka sade nej till att finansiera med 1,7 miljarder kronor. I Lidingö och Värmdö säger era partivänner nej till att medfinansiera, precis som Stockholms stad gjorde eftersom vi allihop tycker att det är ett statligt projekt. Det är staten som ska finansiera det. Där sitter vi i exakt samma båt. Ni har ingen annan uppfattning i de här kommunerna eller landstinget.

Anförande nr 129

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, fullmäktige! Vi socialkonservativa utgår gärna från föreliggande dokument i ett ärende. Därför gör vi det nu. I den här tegelstenen börjar huvuddokumentet på s. 50. På förordsuppslaget, s. 2 och s. 3, hittar vi en bild. Man säger ju att en bild säger mer än tusen ord, och dokumentet är ju tjockt, så vi får väl anta att den här bilden är representativ för majoritetens vision om det framtida Stockholm. Då tittar vi på den bilden. I den här handlingen är bilden lite suddig. Jag föreslår att ni kikar på internetversionen.

Vi tittar på bilden. Den består av en bild i gatumiljö eller möjligen ett torg. Det befinner sig sjutton personer på bilden. Fyra eller fem är kvinnor. Jag antar att det är feministisk stadsplanering. Av dessa fyra eller fem kvinnor ser vi ansiktet på en kvinna. De andra kvinnorna ser vi inte ansiktet på. Det är ett raffinerat sätt att osynliggöra kvinnor i stadsbilden. I Saudiarabien och Iran lättar man nu på klädkoderna, men här finns det tydligen krafter som dem vi såg i hijabupproret där man har andra ambitioner, och om man ska tro på artikeln i Aftonbladet i förra veckan är tydligen Centerpartiet på väg, åtminstone på riksnivå, att ansluta sig till burkaanhängarna.

Vi har också ett dussin män. Där syns ansiktena på nästa allihop. Här har vi ledtråden. Tittar vi på detta dussintal män är det bara en eller möjligen två som ser ut som jag. De andra ser inte ut som jag. Den framtida stadsbilden som majoriteten vill ha domineras av glada och charmiga sydländska män. Det är bara att titta på er förordsbild.

Vi socialkonservativa säger nej till en sådan stad. I vår stad finns det plats för alla människor även sådana som ser ut som jag. I den här situationen väljer jag att inte delta i beslutet. Jag tycker att den här ska kastas i papperskorgen. Den representerar allt som vi kämpar emot.

Anförande nr 130

M a r g a r e t a S t a v l i n g (S): Ordförande, ledamöter! Först vill jag säga att det är jättekul att det faktiskt är väldigt många som tycker att det här är bra. De reservationer som finns kan vi väl leva med.

Jag har suttit i trafiknämnden tidigare och blivit så frustrerad över hur den borgerliga sidan jobbar. I en reservation står det så här: Under relativt lång tid har vi tenderat att ge markanvisningar till byggherrar med utgångspunkt i vad de vill ha i stället för att planlägga mark utifrån stadens behov. I stället bör Stockholm planläggas i större omfattning än i dag.

Har jag helt fel här. Var det inte de borgerliga, som har skrivit den här reservationen, som körde med frimärksprincipen? Enskilda byggherrar kom och ville ha, och så fick de. Det har försvårat vår möjlighet att förtäta och försvårat planeringen. Men det är bra att man nu tycker att vi ska göra på det här viset. Nu jobbar vi med fokus Skärholmen. Där jobbar vi på ett helt annat sätt där vi samplanerar. Vi tar hänsyn till olika varianter. Vi pratar med folk, och vi får en helhet. Det blir skolor, förskolor och allt som vi behöver. Jag är glad att vi gör det.

Det är en sak till som jag vill ta upp. Man säger också i en reservation att vi ska samplanera tidigt med landstingets trafiknämnd. Jag vet inte hur länge vi socialdemokrater har velat bygga Spårväg syd. Det är hur många år som helst. För några år sedan lovade Huddinge att bygga 9 000 om vi bara byggde Spårväg syd. Det har det borgerligt styrda landstinget inte gjort på tolv år. Det är en oerhörd fördröjning. Nu är det antaget, och det är vi glada för.

Det är en oerhörd frustration när det gäller byggandet. Det är likadant när vi pratar om Norra Djurgårdsstaden. Jag tror att vi fortfarande väntar på att det borgerligt styrda landstinget ska tala om hur man vill lösa kollektivtrafiken till Norra Djurgårdsstaden. Vi kan inte göra klart innan dess.

Anförande nr 131

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Det är helt riktigt att det är viktigt att man tar med större delar av staden i den stora planeringen, Margareta. Vi har också föreslagit att byggherrarna själva, de aktörer som ska bygga, efter översiktsplanen får vara med och rita på områden, för kunskapen finns ju där. Många av dem som har arbetat på stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret är i dag ute på marknaden och tillgängliga för att rita på den nya stad som behövs. Sedan kan vi fatta de formella besluten. Vi tror att det skulle vara ett mycket bra sätt att utnyttja marknaden där stor kompetens finns. Därmed inte sagt att det inte kan finnas ett och annat frimärke som dyker upp under stadsplaneringen i alla fall. Ett exempel tror jag att vi har på gång från er sida alldeles snart. Det kommer alltid att finnas byggherrar som vill göra ett och annat i alla fall, men det är bra med stora grepp också.

Anförande nr 132

M a r g a r e t a S t a v l i n g (S): Vi tar ju just stora grepp i fokus Skärholmen. Här är ett helt område planerat där stadens tjänstemän samverkar med byggherrarna för att ta vara på deras kompetens. Det är precis det vi gör i dag.

Anförande nr 133

Björn Ljung (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Land ska med lag byggas. Stad ska med stad byggas. Det första är den isländska polisens valspråk, och det andra är hur en liberal översiktsplan skulle se ut där vi bygger vidare på den goda staden och de goda stadsmässiga kvaliteterna. Om man gör det med övriga så kallade fokusområden utöver Skärholmen skulle saker och ting bli mycket bättre, men ni har redan i fokus Skärholmen visat att ni misslyckas fullständigt med att bygga stad. Ni lägger hus ute i naturen, ni bygger punkthus, ni bygger öppna och halvöppna gårdar. Ni bygger bostäder men ni bygger inte stad. Ni bygger inte heller service och verksamheter i den mån som behövs. Ni ger inte möjligheter till småföretag att få lokaler i områdena. Ni ger inte möjlighet till den bostadskarriär som många vill se. Vi borde bygga betydligt fler bostadsrätter i hyresrättstäta områden än vad vi gör i dag.

Det är oroande om det ska fortsätta på samma sätt i de andra så kallade fokusområdena, för då kan vi få en rakt motsatt situation jämfört vad ni själva talar om. Då kan vi få ett samhälle som inte är socialt hållbart utan ett samhälle som kommer att visa upp samma problem och samma resultat som miljonprogrammen har gjort. Jag tror inte att någon av oss vill ha det resultatet.

Det finns också ett annat skäl till att den liberala stadsplaneringen och översiktsplaneringen skulle vara bättre. Det handlar om att ta de tag man ska ta med hjälp av områdesplanering och bygga in de egenskaper som en stad behöver med en gång. Man ska inte räkna bostäder utan räkna hur vi bygger stad. En stad behöver mer än bara bostäder. En stad behöver mer än bara social hållbarhet. En stad behöver kommersiell och social service och arbetsplatser. Det har ni inte lyckats med i den här översiktsplanen.

Bifall till Liberalernas reservation!

Anförande nr 134

Borgarrådet Valeskog (S): Jag tycker att Björn Ljung är lika modig varje gång han tar upp den här tråden om att bygga staden och sedan slår sig för bröstet. Vi vet vilka jättestor problem vi hade under den förra mandatperioden på just det område som Liberalerna var ansvariga för, nämligen skolan. Skolplaneringen var under all kritik. Från 2008 och framåt ökade antalet barnafödslar rejält och ingenting hände egentligen förrän vi tog över. Det hände väldigt lite. Det var en stor fråga för oss i utbildningsnämnden, och det var en stor fråga för oss i SISAB att så lite hände. Nu fungerar skolplaneringen betydligt bättre. Ni hade den uppfattningen att marknaden kunde sköta detta, men det gjorde den inte. Det behövs en skolplanering, och den ser betydligt bättre ut i dag än när ni hade ansvaret för den. Därför tycker jag att du är modig som tar upp den tråden.

En förutsättning för att kunna göra bostadskarriär är att det finns bostäder så att det finns någonting att göra karriär emellan. Vi fördubblar nästan antalet markanvisningar och planer jämfört med vad ni har gjort nu när efterfrågan är så pass stor. Nu om någonsin har man chans att göra detta, och dessutom bygger vi en hel del hyresrätter.

Anförande nr 135

Björn Ljung (L): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Vi vet att Jan Valeskog har en tendens att ha väldigt dåligt minne. Jag önskar att Jan Valeskog läste på innan

kom med sina påståenden i talarstolen om hur skolplaneringen är. Det var Liberalerna som fick väcka er när det gällde att få fram skolor, inte minst i Mariehäll, Annedal och runt Telefonplan. Det vet du, Jan Valeskog.

Jan Valeskog kan inte svara på de viktiga frågor jag ställer. Hans sociala hållbarhet är inget annat än ett luftslott. Redan vid förra sekelskiftet sade den liberala rösträttskämpen Klara Johansson så här: Ingen är lyckligare än den som bor i ett luftslott. Det är ungefär beskrivningen av hur man kan se Jan Valeskogs planering.

Anförande nr 136

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Du pratar om fler fokusområden, Björn. Om man har en mängd fokusområden blir det inte ett fokus. På Vårbergstoppen tillför vi stadskvaliteter och mer mångfald med studentbostäder, radhus, flerfamiljshus och lokaler i bottenvåningen. Ni har nämnt det här med barriärer och att vi inte vill minska barriärerna. Man måste komma ihåg att de största barriärerna är och förblir de stora trafiklederna. Vi vill börja arbeta med Södertäljevägen och Hanstavägen. Vi bygger ihop, till exempel i Blackeberg. Projekt för Sköndal och Farsta är också på gång. Det ser bra ut. Skärholmen och Bredäng är ett annat lysande exempel.

När det gäller Skarpnäck och Bagarmossen bygger vi ett bra, sammanbindande promenad- och cykelstråk. Vi bygger ut skolan, vi utvecklar parkområdet, lekplatser, målpunkter i parkområdet och vi bygger faktiskt i bägge ändar. Vi tillför många bostäder, och det utan att täppa till det mycket värdefulla spridningsstråket.

Anförande nr 137

B j ö r n L j u n g (L): Tack för ditt svar, Cecilia! Det var betydligt mer innehållsrikt än Jan Valeskogs. Bekymret med det du säger är att du undviker den stora frågan, nämligen hur staden ska utvecklas. Om den sociala hållbarheten som ni talar om ska byggas på det sätt som visas i fokus Skärholmen i de andra fokusområdena kan man befara att det blir allt annat än social hållbarhet. Jag skulle vilja säga att det snarare blir precis tvärtom. Vi bygger in samma problem med er översiktsplan som man gjorde med miljonprogrammet, nämligen en rad kommunala hyresrätter som läggs i ett ostrukturerat mönster. Nej, stad ska byggas med stad, inte med hus i park. Så enkelt är det.

Anförande nr 138

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Man tar sig lite för pannan när du pratar, Björn. Det låter som om vi inte ger några värden eller någon urbanitet som vi pratar om när vi bygger i Skärholmen. Vi har bostäder, skola, boende för äldre, idrottsytor, kultur och så vidare.

Överdimensionerade vägar talade jag om tidigare.

Det enda du egentligen pratar om i den här frågan är slutna kvarter. I övrigt tror jag inte att du säger någonting egentligen. Vi gör alla de här sakerna. Slutna kvarter finns också med i stadsbyggnadsnämnden nästa gång som du kanske har sett. Det finns också. Vi bygger en variation av olika bostäder. Men det viktigaste av allt är att vi bygger nästan 6 000 bostäder i Skärholmen, medan ni knappt markanvisade några bostäder över huvud taget i Skärholmen. Jag tror knappt att de markanvisningar som ni gjorde under den förra mandatperioden skulle räcka till ett endaste kvarter.

Anförande nr 139

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Som ni hör fortsätter majoriteten att räkna bostäder och räknar inte hur vi bygger stad. Ni räknar inte hur man bygger service och verksamheter, hur man etablerar arbetsplatser och hur man ger människor möjligheter att göra en bostadskarriär. Det ni bygger och det ni vill bygga, särskilt Vänsterpartiet, är kommunala hyresrätter i dessa områden som redan är fulla av miljonprogramshus. Det är det ni vill fortsätta med. Ni ser inga andra kvaliteter. Ni ser inte hur detta områdesplaneringsmässigt kan utvecklas i stadsliknande former. Nej, ni vill fortsätta att bygga den struktur som inte ger de viktiga urbana stadsmässiga kvaliteterna. Det handlar till exempel om att blanda bostäder, verksamheter, social och kommersiell service. Det är väldigt otydligt när ni talar om att ni bygger med social hållbarhet. Den sociala hållbarheten kommer att hamna på hälleberget om det blir som det ser ut i fokus Skärholmen.

§ 15 Detaljplan för Tvärbanan Norr Kistagrenen, sträckan vid Ulvsunda industriområde, i stadsdelarna Ulvsunda Industriområde och Riksby, Dp 2016-18325-54

Anförande nr 140

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Den här detaljplanen som vi nu ska anta är nödvändigt för att kunna dra Tvärbanan vidare till Kista och hela vägen till Helenelund. Det är otroligt glädjande att vi kan anta detta. För er som inte har sett det kan jag berätta att jag var med i dag och tjuvgrävde lite grann vid Bromma Blocks tillsammans med representanter för landstinget, Sollentuna och Sundbyberg.

Med hjälp av detta kommer vi att kunna dra Tvärbanan fram till Bromma Blocks 2020, från Bromma parkstad till Ursvik 2021 och vidare till Helenelund 2023. Detta är viktigt för Stockholms utveckling och våra tvärförbindelser.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 16 Skolprogram för Stockholms stads förskolor och skolor

Anförande nr 141

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Skolan och förskolan är en hjärtefråga för oss alla i det här rummet. Vi vet alla att i den skollag som Sveriges riksdag har stiftat och i de läroplaner som finns beskrivs det som är det absolut viktigaste med skolan och förskolan. Där beskrivs uppdraget till oss som tar på oss den svåra men viktiga och roliga uppgiften att bedriva bra verksamhet för våra barn och ungdomar. Det behöver inte sägas igen.

I den här staden finns det också gamla program för både förskola och skola. Det är bra program som vi har kunnat jobba efter i fler år nu under den här mandatperioden och med den här majoriteten också. Den stora saken med det här programmet är egentligen att vi binder ihop förskoleprogrammet och skolprogrammet och att vi har passat på att med hjälp av 1 000 medarbetare och elever vässa formuleringar och våra strategier och sätta skolprogrammet i relation till den vision som kommunfullmäktige har fattat beslut om, det vill säga Vision 2040 – Ett Stockholm för alla.

Det är viktigt att koppla ihop de här dokumenten eftersom vi säger i visionsdokumentet att vår vision om ett Stockholm för alla innebär att alla barn och elever i Stockholm, oavsett var i staden de bor och avsett vilken bakgrund de har ska få en god och likvärdig utbildning. När så många föräldrar i Stockholm, föräldrar till 160 000 barn, har valt någon av våra verksamheter att skicka det finaste de har till är det vår uppgift att leva upp till deras förtroende varje dag.

Vi lever också i en stad som växer kraftigt, tyvärr inte till ytan men till befolkningsantal. Det är smickrande för oss som bor här att ännu fler vill bo här. Det föds barn. Men vi vet också att det betyder att vi måste bygga motsvarande 40–50 nya fullstora grundskolor, att antal gymnasieskolor och massor med förskolor.

Det innebär också att vi har stora strategiska utmaningar som handlar om skolans innehåll. Alla stockholmare ska kunna lita på att det finns en bra kommunal förskola och grundskola nära hemmet och att det finns plats på en attraktiv gymnasieskola inom stadens gränser.

Vi vill också att det ska vara tydligt att all Stockholms stads utbildningsverksamhet genomsyras av höga förväntningar på såväl barn som vuxna, att vi har en stark tilltro till alla, att alla med rätt förutsättningar och hög motivation kan nå sin fulla potential. Hos oss byggs grunden till ett livslångt lärande i samspel med andra.

Och sällan, fru ordförande, har det varit så viktigt att förankra vårt samhälles värderingar om alla människors lika värde, rätt och ansvar. Den jämlika kunskapsskolan är demokratis fundament och allas vårt framtidshopp.

Fru ordförande! Därför ber jag att få yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Om man skulle punkta ned det här i fyra punkter handlar det för det första om en likvärdig utbildning och en hållbar skolutveckling på allvar. Alla barn och elever ska få rätt stimulans och stöd. Då behöver vi fördela resurserna utifrån allas olika förutsättningar. Det krävs för att ha en hållbar skolutveckling i Stockholm.

För det andra handlar det om att alla ska ha möjlighet att nå sin optimala kunskapspotential. Vi vet, som humanister, att alla människor är kompetenta, aktiva och kreativa när de får rätt förutsättningar. Därför ska vi stimulera barns och elevers nyfikenhet och lust att lära. Det leder också till det som krävs, nämligen självdisciplin och solidaritet. Vi ska stimulera deras lust att lära genom att låta dem uppleva glädjen i att lyckas och inte bara komma med pekpinnar och piskor.

För det tredje handlar det om gemensamma värderingar för trygghet och kunskap. Vi har pratat trygghetsfrågor här tidigare, och det kommer vi säkert att prata mer om. Det handlar om att skapa god stämning på alla skolor, motverka stereotypa könsroller och arbeta systematiskt för att motverka diskriminering.

Och för det fjärde måste vi samverka och samarbeta mellan skolor, mellan föräldrar och skolor och med andra aktörer.

Anförande nr 142

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! Vi debatterar skolprogrammet för Stockholms stad här i kväll. Det är ett styrdokument. Det anger riktningen, eller ska i alla fall ange riktningen, för vad som är viktigt och mindre viktigt när det gäller hur Stockholms skolor ska vara och förbättras. Det är klart att det som tas upp i den här typen av dokument spelar roll. Det som inte tas upp spelar minst lika stor roll. Det säger något om vilka idéer som finns och vilka idéer som inte finns när det gäller hur Stockholms skolor ska förbättras. Mot den bakgrunden, med det syftet, är det uppseendeväckande att så lite sägs om det enskilt största problemet, nämligen att en alldeles för stor andel elever inte når målet och inte når gymnasiebehörighet. Det finns stora skillnader i resultaten mellan Stockholms skolor. Vi behöver inte bli politiskt klåfingriga, men vilka grundläggande idéer finns för hur det ska åtgärdas? Det nämns inte i skolprogrammet.

Vi skriver i reservationen att det behövs ett systematiskt kvalitetsarbete på stadsövergripande nivå eftersom läget är så allvarligt. Vi moderater har tidigare framfört att för skolor som inte når målet ska handlingsplaner tas fram för hur den utvecklingen kan vändas. Vi vill inrätta ett forskningsråd för att kunna stödja och hjälpa med evidensbaserad forskning.

Rekrytering av lärare är ett annat område som nämns i förbifarten i det här skolprogrammet, men finns det några grundläggande idéer om hur vi ska kunna rekrytera fler lärare och hur lärares arbetssituation ska förbättras? Vi moderater har tidigare bland annat framfört förslag om lärarsekreterare. Vi är beredda att först gå vidare med det som ett pilotprojekt och om det faller väl ut införa det i hela staden.

Likvärdigheten och lärarekryteringen är två exempel på oerhört centrala områden som hade behövt utvecklas mer. Nybyggnationen av skolor är ett annat sådant område. Trygghet och studiero är ett fjärde sådant exempel. När ett styrdokument brister på ett antal sådana centrala områden riskerar det att bli ett urvattnat dokument. Det är väldigt synd.

Herr ordförande! Av dessa anledningar yrkar jag bifall till vår reservation.

Anförande nr 143

Borgarrådet B u r e l l (S): Ordförande! Tack, Markus, för att du också engagerar dig i den här debatten! Det vet jag att du vill göra, och det är viktigt. Jag lyssnar alltid noga på det du säger.

När du påstår att det inte finns någonting om kunskapsuppdraget och hur viktigt det är att få upp resultaten blir jag dock väldigt förvånad, för hela det här programmet handlar ju bara om det. Skolans grundläggande uppdrag är ju att förmedla kunskap, och vi har det sagt i varenda budget. Varenda sida här handlar ju om hur vi ska få upp resultaten, och det är det punkterna som jag berättade om handlar om: likvärdig utbildning och hållbar skolutveckling för att få upp resultaten för alla elever, att alla ska nå sin optimala kunskapspotential, vilket också kräver gemensamma värderingar för trygghet, samarbete, för lärande, utveckling och framtidstro.

Vi har en offensiv rekryteringsstrategi som vi tar varje år. Har Markus Nordström missat att vi har sådana strategier redan?

Anförande nr 144

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Det finns väldigt många formuleringar om att Stockholms skolor ska vara på det här och det här sättet men desto mindre om *hur* det ska uppnås. Jag menar att vi varken kan eller ska gå in i detalj i ett styrdokument, men att ett skolprogram inte utvecklar några av de största problemen i Stockholms skolor tycker jag ändå är anmärkningsvärt.

I bästa fall blir ju det här ett verkningslöst dokument i dessa avseende. Men i värsta fall signalerar det här att de problemen inte är så himla stora så vi behöver inte lägga så mycket energi på dem utan kan fokusera på annat. Det är i så fall väldigt, väldigt allvarligt.

Anförande nr 145

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Hej Markus! Jag säger som Olle: Det är fint att du engagerar dig i skolfrågor! Jag ser att det är ganska tomt i bänkarna här på många ställen och är därför väldigt glad att du debatterar.

När det gäller er kritik och era reservationer tänker jag på vilken nivå ett sådant här program ska ligga på. Det är ju egentligen det vi pratar om, och det var också det som Olle Burell nämnde här, att de konkreta åtgärderna ska finnas någon annanstans när det gäller till exempel likvärdigheten.

Det finns ju. Jag menar, till exempel likvärdigheten i programmet. Det står: extra anpassningar, särskilt stöd, studiehandledning, lovskolor och läxhjälp. Vad är det som saknas, tycker Markus Nordström.

Det handlar också om trygghet och studiero, och det handlar väldigt mycket om att man ser till att eleverna är motiverade.

Anförande nr 146

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Till och med i inledningen av skolprogrammet skriver man svart på vitt att här framgår vilka utvecklingsområden som vi satsar på: ”Skolprogrammet ger också vägledning för strategiska prioriteringar”.

Det är klart att det finns en gräns för hur abstrakt en pappersprodukt kan vara. Jag menar att det är bättre att tydligt fokusera på vad det är som är det enskilt största problemet i Stockholms skolor, det vill säga likvärdigheten – att alltför många elever inte når målen. Vad finns det för grundläggande idéer från politiken i Stockholm för att underlätta lösningar ifråga om detta? Det saknar jag i detta skolprogram.

Anförande nr 147

Borgarrådet E d h o l m (L): Ordförande! Problemet med det här skolprogrammet är ju inte vad som står i det utan vad som inte står i det. Det är så kortfattat att det till och med är mer kortfattat än vad budgettexten om skolan är och så urvattnat att man skulle kunna ta bort ”Stockholm” och sätta in ”Köping”, ”Västerås”, ”Umeå”, ”Malmö”, ”Göteborg”, ”Söderköping” eller namnet på i stort sett vilken annan kommun som helst. Det här är bara en utveckling av skollagen, kan man säga, och när man inte vågar peka ut några områden som mer viktiga i just Stockholm blir det ju ganska ointressant.

Det finns ett väldigt tassande kring det problem som vi faktiskt har, nämligen att det är alldeles för få elever som går ut grundskolan med gymnasiebehörighet. Utvecklingen går åt fel håll. Det är sämre resultat i Stockholms stads skolor i dag än när jag lämnade som skolborgarråd.

Det finns väldigt lite om skillnaden mellan pojkar och flickor, det vill säga att pojkarna har betydligt sämre resultat i skolan än vad flickorna har, något som är en av de riktigt stora utmaningarna i Stockholm.

Vi har även stora ordningsproblem i våra skolor. Hälften av alla åttondeklassare tycker att det är dåligt med arbetsron i klassrummet. Så har vi det som kanske åtminstone om några år är ett av våra allra största problem: den kommande lärarbristen och vad vi ska göra åt det.

Jag tycker att problemet med det här skolprogrammet är att det i väldigt hög utsträckning är ett slags vision, utan någon som helst vägledning i hur man ska nå dit. Det gör att programmet blir ganska oanvändbart. Visserligen behöver vi inte ha något sådant här skolprogram. Lagstiftningen har ju ändrats på den punkten, så en kommun behöver inte längre ha ett skolprogram. Men om man ska ha det så hade det nog varit bra om man ändå på några punkter hade kunnat lyfta fram särskilda Stockholmsproblem och adressera dem på ett sätt som hade varit vettigt

Sedan måste jag bara säga en sak till. Det kan möjligtvis verka lite petimäterartat, men jag tycker att tilltalet är ganska märkligt i det här skolprogrammet. Det talas hela tiden om att ”vi” ska göra olika saker. Och vilka ”vi” är varierar väldigt mycket. Till exempel är det så att ”vi” tydligen ska använda en kunskapsbedömning i formativt syfte för att stärka elevens individuella utveckling. ”Vi” i det här fallet är väl lärare, gissar jag, och inte den här församlingen. Men eftersom man använder ”vi” hela tiden vet man till slut inte vem det är som egentligen ska göra vad, och det är en rätt stor brist, det också.

Anförande nr 148

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Jag delar naturligtvis Lottas bekymmer när det gäller vad som händer i Stockholms skolor och att det är alldeles för få elever som kommer vidare med sina studier. Det gör vi allihop; det är helt självklart.

Det är väl också väldigt mycket frågan om vilka det är som ska bestämma vad som ska göras. Där är vi på den bogen att vi tycker att det är skolorna som ska göra det. Vi ska ge dem stöd, så mycket vi kan, för skolorna har ju olika förutsättningar. Det är helt olika utmaningar att jobba på ett gymnasium på Kungsholmen och en grundskola i Rinkeby, till exempel.

Anförande nr 149

Borgarrådet E d h o l m (L): Jag förstår verkligen det. Jag förstår verkligen att skolor är olika och att man har olika förutsättningar. Men det måste ändå kunna finnas något slags riktning i det hela, att man ändå ser med ögonen att fler elever faktiskt måste lyckas och hur man ska kunna nå dit.

Det är klart, 2017 gjorde ni det lägsta tillskottet på tolv år till grundskolan i Stockholm. Inte på tolv år har grundskolan fått så lite tillskott av pengar som 2017. Det är klart att även det är ett slags signal om att ni i den styrande majoriteten inte tycker att skolfrågorna är särskilt intressanta.

Det är klart att om man lägger fram ett skolprogram så förväntar sig den som läser det att man ska få något slags idé om vilken riktning Stockholms stads skolor ska ta, men det finns tyvärr inte här.

Anförande nr 150

Borgarrådet B u r e l l (S): Ordförande! Tack, Lotta Edholm, för inlägget! Lotta Edholm säger att det intressanta är att reflektera över vad som *inte* står i skolprogrammet. Jag tycker att det är intressant att reflektera över vad som står där, men eftersom Lotta antingen inte ser eller förstår det på ett annat sätt ...

Utifrån vad hon säger börjar jag känna att det viktigaste för mig att stryka under är de två orden ”samverkan” och ”samarbete” och att det är en av de stora skillnaderna i hur vi ser på skolan. Det är som Lotta säger: Det står i skollag och läroplaner hur man ska jobba på den enskilda skolan, men den stora saken med den här majoritetens politik är ju att läka samman det Skolstockholm som borgerlig politik sargade och dämpade i sin utveckling: att lita på professionen, att framhålla våra skolledare, rektorer, medarbetare, lärare och förskollärare som viktiga medarbetare för alla oss i kommunfullmäktige. Vi ska inte agera och ha en retorik som ni borgerliga ofta har som att de egentligen inte kan uppnå kvalitet utan att någon annan alltid ska kunna vara bättre.

Anförande nr 151

Borgarrådet E d h o l m (L): Jag skulle vilja träffa dem som är emot samverkan och samarbete! Det jag menar är att det här programmet är helt urvattnat. Det ger ingen riktning när det gäller vart fullmäktige vill att Stockholms stads skolor ska gå och med vilka metoder.

Det andas väldigt mycket att man vill väl, men det är bara en vision där metoderna för att nå dit saknas helt och hållet. Det räcker inte med fina ord! Stockholms stads skolor har stora problem. Vi har problem med kunskapsuppdraget, vi har problem med att det är stökigt i våra klassrum och vi kommer att få ett jätteproblem med lärarförsörjningen så småningom.

Man hade ändå kunnat hoppas att det här programmet åtminstone lite grann skulle kunna rikta in sig att det här är några av de problem som är lite större i Stockholm än i andra kommuner. Problemet är att det här programmet hade kunnat tas i vilken annan svensk kommun som helst!

Anförande nr 152

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande, fullmäktige! Både Markus Nordström och Lotta Edholm har varit inne på att ibland är det viktiga inte vad som sägs utan vad som *inte* sägs, och jag ska spåra lite vidare där.

Det här är ett viktigt styrdokument. Vi har inga större invändningar mot det som faktiskt står här. Det är här vi kommunicerar vilka prioriteringar vi gör vad gäller skolorna för de närmaste åren. Därför blir det extra viktigt att titta på vad som finns med och vad som inte finns med.

”Likvärdighet är en nyckelfråga för en rättvis och hållbar stad”, står det. Men vi kan inte riktigt se att majoriteten verkligen ger fler elever en större chans att lyckas i skolan. Skolborgarrådet och hans kolleger har varit ute i medierna flera gånger och talat om hur mycket skillnaderna har minskat mellan stadsdelarna, men faktum är att det som faktiskt har hänt är att resultaten i stadsdelar med höga socioekonomiska index har försämrats, och därför har skillnaderna jämnats ut, samtidigt som resultaten i andra stadsdelar med lägre socioekonomiska index också har försämrats.

Att skillnaden minskar för att det går sämre för några tycker inte vi är ett rimligt sätt att öka likvärdigheten, och det hoppas jag och tror inte heller att Socialdemokraterna tycker. Det vill jag säga.

Det står heller inte särskilt mycket om valfrihet och ett fritt och aktivt skolval som förutsättning för att vi även i fortsättningen ska kunna tillhandahålla god kvalitet i våra skolor. Men genom att ge elever och föräldrar många skolor och olika pedagogiska modeller att välja mellan säkerställer vi genom konkurrens att skolorna är på tå när det gäller kvalitetsarbetet. Vi förbättrar elevernas möjlighet att göra skolval som de trivs med och som de utvecklas i.

Vi vill ha ett obligatoriskt, aktivt skolval. Det är också ett sätt att öka integrationen, eftersom det bryter bostadssegregationen. Socialdemokraternas politik för att minska klyftorna handlar ju mest om projekt och att man ökar på de socioekonomiska tilläggsanslagen. Man har inte några särskilt välutvecklade tankar om vad pengarna egentligen ska gå till och hur de faktiskt används. Det tycker vi är tråkigt. Vi inser också att det är oerhört viktigt att satsa extra på de elever som har sämre förutsättningar, men då måste man veta vad man gör, och det tycker vi inte att majoriteten riktigt gör.

Vi tycker också att det är viktigt att ställa högre krav på hur överlämnandet mellan förskola och skola ska ske. Det är viktigt att lärarna i skolan kan planera mottagandet av elever så att de får bästa möjliga start. Vi tycker att det står för lite om kompetensförsörjning och de utmaningar som vi står inför, och det är ju inte någonting som kommer att hända i framtiden – vi är där redan nu. Rekryteringsproblemen finns redan runt omkring oss.

Vårt mål är att kunskapsresultaten i skolan ska förbättras och att varje elev ska mötas av höga förväntningar. Dessa formuleringar finner till vår glädje att majoriteten har tagit in i sitt skolprogram. Det gläder oss mycket att ni har lyssnat på oss i den delen.

Jag vill med detta yrka bifall till vår reservation.

Anförande nr 153

Borgarrådet B u r e l l (S): Ordförande! Jag uppskattar alltid att diskutera skolfrågor med Cecilia Brinck, och jag håller med om mycket av det hon säger när det gäller vad som krävs för att vi ska förbättra våra egna skolor.

En skillnad är dock att jag inte tycker att man kan se oss från kommunfullmäktiges sida som en ägarstämma för den kommunala skolverksamhet som vi har tackat ja till statens erbjudande om att bedriva och att vi i affärsplanen för vår verksamhet och i vårt förtydligande av vårt erbjudande till elever och de föräldrar som kan välja våra skolor skulle, mer än vad vi redan gör, skriva om de andra skolorna. Vi har ett gott samarbete med friskolor och bidrar till en god branschsamverkan. Det finns mycket man kan bli inspirerad av kring andra skolkoncerners möjlighet att beskriva vad alla deras skolor kännetecknas av, och det här är ett sätt att beskriva vad alla Stockholms skolor ska kännetecknas av: Det handlar om likvärdighet och att få upp kunskapsresultaten i hela staden.

Anförande nr 154

Borgarrådet B r i n c k (M): Nu är det ju så att vi har ansvar för alla barns skolgång, även de som inte går i kommunala skolor, så till vida att det är vi som finansierar deras skolor. Det ansvaret kan vi inte fransäga oss, och det vi saknar här är tydliga formuleringar som visar att majoriteten förstår att kvalitet är beroende av att det finns olika alternativ att välja bland.

Konkurrens är bra för kvaliteten även när det gäller skolan. Det finns ingenting i skolprogrammet som tyder på att majoriteten har insett detta.

Självklart ska vi inte gå in och peka med hela handen åt de fristående alternativen. Det ska vi, som Ingegerd var inne på här för en liten stund sedan, inte heller göra till de kommunala skolorna. Självklart ska beslut som rör verksamheten fattas i verksamheten; de besluten fattar vi inte här och knappt i utbildningsnämnden. Rektor ska ha stor frihet att utforma verksamheten såsom han eller hon finner för gott på den lokala skolan. Men det är vi som fattar beslut om de centrala styrdokument, och då måste vi inse att vi har ansvar för alla elever.

Anförande nr 155

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, fullmäktige! Jag tar och tittar det i det här dokumentet och relaterar det till faktiska förhållanden. På s. 159, ganska exakt mitt på sidan under den andra rubriken, första stycket, sista meningen står det: ”Vi är övertygade om att alla familjer vill att deras barn och ungdomar ska lyckas och må bra.”

Ja du, Olle Burell! Lotta Edholms interpellation om tvångsgiften och bortgifta flickor blev ju bordlagd här på eftermiddagen. Det är faktiskt inte så att föräldrarna tror att en flicka i 15–16-årsåldern mår bra av att tas ur skolan och tvångsgiftas bort med någon

släkting som är 25 år eller så. Olle Burell har nu, med stor entusiasm, sett till att ta hit en massa människor där det finns en hel del som faktiskt inte sätter den enskilda individen utan kollektivet främst – familjen, slakten, klanen eller vad det är – och då låter man alltså enskilda individer få ge vika inför vad som är det bästa för kollektivet.

Det är klart att det är ett bekymmer om vi då har ett skolborgarråd som producerar program och inte vet hur saker och ting faktiskt förhåller sig. Alternativt vet man faktiskt det, men man sitter så fast i den politiskt korrekta tvångströjan att man producerar sådana här saker.

All right, vi går vidare och läser på s. 160: ”Pedagogiska miljöer både ute och inne skapar förutsättningar för lärande /.../ hälsosam mat”. Vi socialkonservativa menar att det är viktigt att maten ska vara bra och hälsosam. Den ska också vara mättande och energigivande så att barnen orkar med en skoldag. Det här har vi diskuterat tidigare, och det är ju faktiskt så att Olle Burell ser mellan fingrarna med att grönsaksdiktatorer vill tvinga på våra skolbarn mat som de själva vill ha. Genom att lyfta ned besluten på rektorerna tvingar de facto Olle Burell dessa skolbarn att äta Olle Burells oätliga vegetariska dynga!

Anförande nr 156

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Ordförande, fullmäktige! Jag blev så distraherad av föregående talare så jag började undra var jag var någonstans.

Det handlar alltså om skolan. Det är väldigt roligt med en och annan skoldebatt i den här salen, det måste jag ändå säga, och det är väldigt bra att ha ett skolprogram att diskutera, även om det finns en hel del olika uppfattningar, och jag hör nog till dem som till del har en annan uppfattning om hur det ska se ut.

Jag skulle gärna vilja ha en diskussion som utgick från den det faktiskt gäller, nämligen eleven. Jag tycker att det är oerhört viktigt att vi ser på det utifrån det perspektivet: Vad är elevens behov, vad är elevens krav på oss, på staden och på skolan? Vad är förväntningarna från den som kommer in i det här systemet och sedan ska komma ut efter vad det nu är – förr var det tio tolv år, men nu är man väl i systemet från ett års ålder och kommer ut när man är 16.

Det är en faslig massa år som vi har möjlighet att göra någonting riktigt bra. Förutsättningarna finns i skollagen. Förutsättningarna finns också i delar av det här programmet, men jag saknar *hur*. *Hur* ska den här eleven få ut sin potential? *Hur* ska den som är mobbad eller som inte har de bästa förutsättningarna hemifrån eller som har en funktionsnedsättning få ut mesta möjliga av sin skola och sin utbildning?

Vi behöver ju varenda elev! Vi behöver dem sedan, när de blir vuxna. De ska jobba, och de ska ta hand om oss när vi blir gamla. De ska vara kreativa och hitta på nya uppfinningar och jag vet inte allt. De behövs i samhället, och därför tycker jag att vi ska ge dem förutsättningarna, och det ser jag inte. Jag ser inte kvaliteten. Jag ser inte hur elevhälsovården ska stötta. Jag ser inte hur vi ska klara lärarkompetensen. Jag ser inte hur vi ska ge rektorerna det här stödet.

Det finns en hel del i övrigt att önska av det här programmet, och jag skulle vilja, för alla de här elevernas skull, att vi verkligen funderade på ordet "*hur*".

Anförande nr 157

Borgarrådet B u r e l l (S): Ordförande! Tack, Christina, för inlägget! Jag blir alltid lite rädd att jag ska bli centerpartist när jag lyssnar på Christina Linderholm, för jag håller med om väldigt mycket av det hon säger. Jag måste faktiskt erkänna att när vi har jobbat med det här skolprogrammet – även om min roll mest har varit att observera och bli inspirerad av att träffa 1 000 medarbetare och duktiga personer som skriver – så har jag testat att se framför mig ett specifikt barn, som har hunnit bli snart fyra år under den här tiden, och hur hennes föräldrar skulle läsa det här programmet.

Jag tänker att det är skrivet så att en förälder till ett litet barn ska förstå hur vi vill jobba i förskola och skola. Till exempel står det ju hur vi ska uppnå en bra skola, att vi planerar gemensamt och involverar barn och elever i de områden och mål som de arbetar mot, hur vi använder kunskapsbedömning i formativt syfte för att stärka och så vidare.

Läs hela programmet med de glasögonen, så ska vi se om vi kan ha en fortsatt diskussion!

Anförande nr 158

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Jag förstår att man inte förväntar sig att fyraåringen ska plöja igenom programmet och fråga sig: Hur berör det mig?

Jag ser att det finns en del som läxhjälp och mediotek, och det finns stöd hit och dit. Men jag ser ändå inte riktigt att vi har nått den här kärnan som vi skulle behöva nå med de stora utmaningar vi har att tillgodose. Vi har ju faktiskt krav på att man ska gå i skolan. Det är lagstadgat i Sverige, och då ska vi också kunna tillgodose den nyinflyttade lika väl som den oerhört kunskapsförstärkt särbegåvade eleven. Där måste det finnas den här kunskapen, kompetensen och förståelsen i skolan. Lite mer av det skulle jag vilja se.

Programmet är inte värdelöst. Det är bra att det har gjorts, och det är jättebra att vi får diskutera det, så någon nytta har det ju!

Anförande nr 159

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Man kunde önska att det fanns ett svar på ”hur” som funkade på alla håll och kanter. Men det finns ju inte det.

Jag vill nämna några saker som jag tycker är viktiga i skolprogrammet. Det är just detta att det utgår från barnens nyfikenhet och inte från andra krav men att man samtidigt kräver av eleverna att de ska lära sig att arbeta koncentrerat och uthålligt – så gott de nu kan. Det finns barn som inte riktigt kan det av olika anledningar, och det vet vi alla.

Vi tror att det viktiga är att det finns skolor där alla samverkar med kompetent personal som trivs, utvecklas, samarbetar och ständigt lär sig tillsammans. Det här med samarbetet påpekar bland annat Skolkommissionen är viktigt.

Det som också är viktigt att se är att det finns någonting som heter verksamhetsnära forskning, och då handlar det just om hur vi gör på just den här skolan för att ta hand om just de här eleverna som vi har på den här skolan.

Det finns också en satsning på lärande för hållbar utveckling. Där har vi en samverkan med övriga samhället som gör lärandet meningsfullt.

Skapande verksamhet får ta stor plats. Det är också någonting som vi vet: att elever som får använda skapande kommer att klara sina studier bättre.

Vi måste ha tidigt insatsstöd. Det kommer vi kanske tillbaka till senare när det gäller den motionen. Vi måste också se till att vi har en utvecklad elevhälsa. Vad ska de göra exakt? Ja, det kan ju komma i en handlingsplan, men det är samtidigt väldigt viktigt att de med sin profession får möjlighet att jobba utifrån det de har lärt sig, det de kan och framför allt efter hur det ser ut just på den här skolan.

Alla de här sakerna tillsammans gör att det finns en helhetssyn i programmet som är viktig att se, framför allt att det är framtaget tillsammans med dem som är aktiva i skolan. Allt detta är någonting som forskningen hela tiden säger: Se till att lärarna är kompetenta, att de får fortbildning och att de får arbeta utifrån sin profession!

Anförande nr 160

T i n a K r a t z (V): Ordförande! Varje människa behöver kunskap om sig själv och sin omvärld. Ju mer hon förstår desto större förmåga får hon att hantera sin omvärld. Möjligheten att påverka sitt liv och samhället blir större. Kunskap är makt, och förskolan och skolan kan lägga en god grund för ett liv med många och goda möjligheter.

Det här skolprogrammet som vi ska besluta om i dag bidrar till ett helhetsperspektiv på barnens hela skolgång. Det livslånga lärandet börjar redan i förskolan, och barnets tid i förskolan spelar en avgörande roll för hur barnet kommer att kunna tillgodogöra sig hela skolgångens bildning. Därför är det riktigt klokt att för första gången inkludera förskolan i stadens skolprogram.

Alla barn är kompetenta och nyfikna, men de kommer till förskolan och skolan med olika förutsättningar. Vårt ansvar är att verka för att den skola de kommer till ger dem likvärdiga förutsättningar.

Vi lever i en tid med många stora frågeställningar som kräver att vi ger våra barn ett djupgående och expansivt lärande, allt för att de ska kunna förstå de sammanhang vi alla är en del av och i slutändan för att de ska kunna bidra till ett hållbart samhälle med jämlika villkor.

Varje barn har rätt till kunskap, och denna rättighet får inte begränsas till att ha rätten att genomgå utbildning. Vi måste därför göra vårt bästa för att kunna garantera att varje barn får det stöd han eller hon behöver och bemöts utifrån sina förutsättningar. Det är bra och viktigt att programmet betonar den likvärdiga skolan och fastställer att målet med Stockholms förskolor och skolor är att aktivt och långsiktigt arbeta för att motverka skillnader och kompensera för bakgrundsfaktorer, att bemöta varje barn med rätt kompetens och rätt stöd.

Därför vill jag yrka bifall till Stockholms nya program för stadens förskolor och skolor!

Anförande nr 161

N a s s i r A b d u l l a h i A l i (S): Kära stockholmare! Kära ledamöter! Ordförande! I min kära stadsdel Tensta, åtta på morgonen, springandes till tunnelbanan, brukar jag i backen möta ett glatt gäng åttaåringar. Till ljudet av ringklockan brukar jag vända mig om och reflektera: Dessa glada åttaåringar, när de går förbi skolgrinden på väg till sin skoldag – har de samma förutsättningar som sina kamrater i staden att nå sin fulla potential? Har de samma möjlighet som sina kamrater i staden att nå kunskapsmålen? Har de samma möjlighet att få studiero i skolklassen?

När dessa åttaåringar sedan blir vuxna kommer utbildningen och diplomaten de har i handen att påverka om de som sin mamma eller pappa kommer att skicka iväg hundra ansökningar och diskrimineras på arbetsmarknaden utan att få något svar. Men om de väl får ett jobb kommer också utbildningen att påverka vilken inkomst de kommer att få. Kommer det att vara en hög inkomst eller en låg? Och när de väl har fått arbete, inkomst och pengar i plånboken kommer det också att påverka vilken bostad de kommer att bo i och i vilken stadsdel – för Stockholm är segregerat.

När de väl har flyttat in i sin bostad, kommer det att vara en hyresrätt eller en bostadsrätt? Vad kommer de att köpa för mat? Kommer det att vara pizza eller nyttig mat? Har de råd med det? Detta kommer att påverka deras hälsa.

Vad är det vi i dag beslutar om? Jo, ett skolprogram för Stockholms stads förskolor och skolor. I fyra stora workshops med 1 000 medarbetare – barnskötare, gymnasiektorer, stadsdelsdirektörer och högstadielärover, fritidspedagoger och lektorer – har alla fått ge sina synpunkter till detta skolprogram för Stockholms stads förskolor och skolor. Det är ett gediget program med många bra och fina formuleringar.

Varför är det här viktigt? Skolprogrammet kommer att fungera som ett viktigt styrdokument, där kommunfullmäktige kommunicerar sina prioriteringar för Stockholms stads elever flera år framåt. Det jag tycker om och som det här styrdokumentet betonar är likvärdighet, kunskap och trygghet.

Likvärdighet, vill jag hävda, och jag har hävdat det gång på gång, är en av stadens största utmaningar, särskilt i den stadsdel där jag bor. Stockholm är segregerat. Här utanför har vi en tunnelbanestation som heter Rådhuset. Från Hjulsta till Rådhuset är det skillnad på inkomst, bostad och livslängd.

Jag uppmanar: Säkerställ en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet! Främja livslångt lärande för alla! Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 162

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Ordförande! Jag håller med: många bra och fina formuleringar, säger Nassir, och det finns många bra och fina formuleringar här. Det finns mycket positivt i det här skolprogrammet. Man talar till exempel om att alla elever ska få hjälp och stöd i tid och att även elever som har hög inlärningstakt ska stimuleras.

Jag håller med om att likvärdighet, trygghet och studiero är jätteviktiga faktorer för att Stockholms skolor ska kunna fortsätta förbättras. Men jag ser inte var era förslag är

för att öka likvärdigheten, tryggheten och studieron. Det finns elever som inte vågar gå till skolan, för de tycker att det är så stökigt och de kan inte ta till sig av undervisningen. Var är de förslagen någonstans? Man hör väldigt sällan idéer och förslag om hur till exempel likvärdigheten ska öka.

Ni inriktar er mer på vilka olika skolformer som ska förbjudas. Var är förslagen?

Anförande nr 163

N a s s i r A b d u l l a h i A l i (S): Låt oss först ha som grund att vi båda, tror jag, tycker om andan i det här styrdokumentet! Det är en väldigt bra anda. Låt oss hålla fast vid detta! Formuleringar kan vi bråka om. Vi kan bråka om hur formuleringar ska vara skrivna i det här skolprogrammet, om det och det ska finnas med. Men själva andan, Markus – glöm inte den!

Jag håller med om att likvärdigheten är en stor utmaning, likaså tryggheten och att eleverna når sina kunskapsmål. Jag vet inte om Markus har missat det, men vi satsar jättemycket på elevhälsan. Vi satsar på att det ska finnas en behörig lärare i varje klassrum. Vi satsar på att det ska finnas skolsköterskor och att varje skola ska ha ett skolbibliotek som funkar och som har öppet. Exempelvis i Rinkeby ser vi över arkitekturen och hur skolgården är utformad.

Jag håller ändå med om att det finns saker som händer utanför skolmiljön och som vi inte kan påverka, men låt oss kämpa för det!

Anförande nr 164

L i s a P a l m (FI): Ordförande! Jag vill lyfta fram det jag menar är de två viktigaste delarna i skolprogrammet, och det är att visa på vikten av att barn börjar i förskolan för att sedan gå över till grundskolan och ta studenten samt skolans arbete mot kränkande behandling och trakasserier.

Det här är två delar som är avgörande för elevens utveckling och tryggheten i skolan. Vi vet från forskning att barn som har gått i förskolan har ett försprång i kunskapsutvecklingen, och det är särskilt viktigt för barn som kommer från familjer med låg inkomst eller vars föräldrar har låg utbildningsnivå. Förskolan har, precis som grundskolan och gymnasiet, en kompensatorisk faktor för att kunna ge barn och unga de förutsättningar som de behöver för vidare studier.

Också en trygg skolgång är högt prioriterad för att alla elever ska kunna tillgodogöra sig sina studier. Skolmiljön har ju en stor inverkan och påverkan på elevens slutresultat.

Vi har kunnat följa metoo och de uppror som varit i skolan, där tjejer har vittnat om sexuella trakasserier. Enligt en rapport från Friends har var femte tjej blivit utsatt för sexuella trakasserier i skolan, och det är därför jag är glad att vi i skolprogrammet så tydligt pekar ut vikten av värdegrundsarbete och att det har ett genusperspektiv liksom ett antirasistiskt perspektiv.

Vi har också sedan tidigare arbetat med våldspreventivt arbete i skolan. Vi har infört fler hälsoteam och gett möjlighet till kompetensutveckling i normkritik, något som har varit en av de mest efterfrågade utbildningarna här i staden.

Det här är viktiga delar för att skolan ska vara en trygg plats för såväl lärare som elever. Det här skolprogrammet är till för Stockholms elever och lärare och för att kunna ge elever de bästa förutsättningarna att vistas i en trygg skola och få en fulljord utbildning.

Jag vill därför yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till skolprogram!

Anförande nr 165

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Jag delar helt Lisa Palms uppfattning när det gäller vikten av att barn går i skolan. Det är dessutom så att vi har skolplikt i det här landet, så det måste man göra. Jag är däremot inte helt övertygad om att alla barn nödvändigtvis måste gå i förskolan, men i Stockholm gör nästan alla barn det. Vi har en bra förskoleverksamhet.

Jag ser dock, och det är det som är problemet, inte särskilt mycket i det här programmet om *hur* den där övergången ska gå till. Hur ska vi se till att fler elever lämnar nionde klass med gymnasiebehörighet i sina betyg? Det står det inte så mycket om. Det var det ena jag ville fråga om.

Det andra var att i ljuset av den här revisionsrapporten blir det lite ironiskt när majoritetsföreträdare står här och talar om det fantastiska arbetet mot kränkande behandling och trakasserier i skolan. Det som framgår i den här rapporten, och också i tidigare inspektioner som Skolinspektionen har gjort, är att det inte är värdegrunden det är problem med. Värdegrunden är utmärkt. Det är implementeringen och tillämpningen som är problemet, och därför skulle jag vilja veta hur Lisa Palm ser på detta. Vad tänker ni göra, konkret?

Anförande nr 166

L i s a P a l m (FI): Tack för frågorna! Jag börjar bakifrån. Det som framkommer i just den här rapporten och exempelvis i metoo betonar ju vikten av det arbete som vi har påbörjat i den här majoriteten i Stockholms stad med våldspreventivt arbete i skolan, ett våldspreventivt arbete som man har provat i Botkyrka med lyckade resultat. Vi har intensifierat arbetet med att kunna utbilda lärare i normkritik för att bryta könsstereotypa mönster och förväntningar på elever. Det är klart att jag inte ser positivt på den rapporten, men det är just därför vi lägger fram en feministisk skolpolitik.

Vad gäller förskolan har vi arbetat mycket med introduktionsförskolor, för det finns ju skillnader i staden när det gäller vilka som ger sina barn möjlighet att gå i förskolan. Introduktionsförskolor har varit väldigt lyckat, och vi ser att många kommer dit.

Anförande nr 167

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag ska erkänna att jag nog har underskattat kraften och debattlusten i det här ärendet, för när jag läste ärendet och skolprogrammet tyckte jag kanske inte att det fanns så där jättemycket att debattera. Därför ska jag ändå glädja åhörarna genom att säga att det blir ett väldigt kort inlägg; jag ska inte förlänga debatten om ingen av er andra vill det genom att begära replik.

Det som står i dokumentet är i sig inte fel, och många av mina allianskolleger har varit inne på samma spår. Men det finns en del tillägg som vi skulle göra, en del som utelämnas och som vi kanske snarast skulle vilja förtydliga mer.

Bland de viktigaste av dessa frågor, något som vi lyfter i vår reservation, är ändå det som rör trygghet, studiero, arbetsro och elevhälsan. Det skulle kunna få ett större utrymme i detta skolprogram, som är väldigt kort.

Jag nöjer mig med att säga detta och yrkar bifall till Alliansens reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 168

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, fullmäktige! Jag fortsätter att läsa i skolprogrammet. Jag var på s. 160, sista stycket. Jag hade kommit en liten bit. Jag börjar på slutet, på tredje raden: ”Det finns också tid för avkoppling, lek och vänskap.”

Det är en glattig bild, och vi socialkonservativa vill självklart också ha det på det sättet. Men tyvärr finns det faktiskt en mörk sida, inte minst när det gäller raster, som jag inte tycker riktigt lyfts fram i det här skolprogrammet. Det handlar om mobbning.

Jag ska inte stå här och beskylla skolborgarrådet för förekomsten av mobbning, för det är någonting som har långa anor. I själva verket fungerar vi människor lite grann som djur, och inom djurvärlden fyller mobbning en funktion. Där handlar det om att någon kanske föds med ett blint öga eller någon annan defekt, och då är det för artens utveckling och fortlevnad faktiskt rationellt att se till att den individen inte får fortplanta sig och så vidare. Mobbning i skolan riktas oftast mot individer som är avvikande i någon mening, men när vi kommer till vår mänskliga nivå behöver man inte ta den typen av hänsyn, utan då skulle saker och ting kunna fungera mycket bättre.

Jag tycker inte att man är särskilt framgångsrik i Stockholms stad när det gäller arbetet mot mobbning. Det här kan vi allihop: Man flyttar på mobboffret, och så vidare. Så har det varit ända sedan jag föddes och ännu längre tillbaka, men det går faktiskt att göra något åt det. Jag kanske har sagt det här tidigare – jag gick i Matteusskolan och på högstadiet hade jag centerpartisten Hardy Hedman som lärare. Honom kunde man se på tv.

I den här skolan fanns det en stackare som blev påhoppad varje rast under hela låg- och mellanstadiet. Alla lärare stod handfallna och kunde inte göra någonting. När vi så kom till högstadiet kom Hardy Hedman. Han fick veta vad som försiggick och reste sig upp i klassen och sade: Nästa elev som mobbar *förnamn efternamn* kommer jag att polisanmäla!

Mobbningen upphörde över en natt. Det går alltså att göra saker och ting åt mobbning, men det tycker jag inte att man gör i det här programmet. Jag återkommer till s. 162, sista stycket, när jag fortsätter att läsa ur Olle Burells handlingar!

Anförande nr 169

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Ordförande, fullmäktige! Jag ska inte heller bli långrandig. Jag ska först yrka bifall till Alliansens reservation, vilket jag glömde att göra förra gången jag var uppe.

Jag tänkte också på att det fattas saker. Det framgår av reservationen, så det behöver jag inte upprepa. Men något jag tycker att vi missar är utvärdering, alltså det vi kallar

för peer review – att lärare utvärderar, att man utvärderar inom skolor och mellan skolor. Även det är en del i utvecklingen av skolan.

Liksom många har sagt här tycker jag att nolltolerans mot hat, hot och våld är så självklart att det liksom bara skulle kunna sägas på det viset och sedan vet alla vad man ska göra och behöver inte kvalificera det med några andra teoretiska eller akademiska begrepp.

Majoriteten har påbörjat det våldspreventiva arbetet, var det någon från majoriteten som sade, och jag skulle vilja säga att det var inte sant, för det har pågått sedan tidigare. Jag har hållit på i den här salen i 40 år till och från, och vi har jobbat med våldspreventivt arbete och arbete mot mobbning under hela den tiden. Tyvärr är det svårt att utrota, men jag tycker att vi ändå ska sträva mot nolltolerans.

Anförande nr 170

Borgarrådet B u r e l l (S): Den här debatten har varit intressant – det är det alltid här i fullmäktige – och blottlägger ett antal pedagogiska utmaningar.

Av inledningen, om man har orkat läsa åtminstone den, ska man förstå att ”programmet beskriver grundidén” – alltså *vad*, inte *hur*; alla har pratat om *hur* här – ”för stadens skolväsende, som omfattar /.../.” ”Här framgår vilka utvecklingsområden som vi satsar på och vad man kan förvänta sig av oss som elev, vårdnadshavare och medarbetare. Skolprogrammet ger också vägledning för strategiska prioriteringar i såväl kommunfullmäktiges årliga budget, som utbildningsnämndens och de enskilda skolornas verksamhetsplaner framöver.”

Vi har alltså professionella rektorer och förskolechefer som planerar verksamheten utifrån skollag och läroplaner, och det här är vårt sätt att tala om vad som är det stora problemet och utmaningen i Stockholm, nämligen likvärdigheten och ett samarbete. Det funkade inte på er tid, men det ska funka bättre nu.

Anförande nr 171

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Jag tror inte att någon har ifrågasatt likvärdigheten och att den inte skulle vara viktig, så där tycker jag att man slår in öppna dörrar.

Jag tycker däremot att en utgångspunkt från staden i budgetarbetet och i direktiven ut till alla skolchefer och alla som jobbar i skola och förskola är att målen måste vara tydliga. Programmet är *en* del i det här; det begriper jag också. Men jag tycker att man saknar kopplingen mellan program och mål emellanåt, och det har vi ju fått belyst också i revisorernas rapport.

Jag vill också passa på och säga att jag underdrev betydligt när jag sade att det var 15 år i skolan. Vi ska bidra till ett gott liv för eleverna, så det är livslångt lärande som det handlar om. Det måste vi måhända ta till oss.

Anförande nr 172

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Vi är överens när det handlar om att det är självklart med nolltolerans mot trakasserier. Men vi är inte överens om att det räcker med att säga att vi har nolltolerans och att det inte behövs något mer.

Det är ju precis det här som är skillnaden mellan Alliansens förslag och vår faktiska politik på det området: Ni säger jamen, det här är så självklart att det liksom ska lösa sig självt. Inga resurser måste läggas på det, inga utbildningar måste läggas på det, inget extra behöver göras kring det – hur tycker Christina Linderholm att det har funkat hittills att inte göra det?

Jag tycker det verkar ha funkat ganska dåligt med tanke på de vittnesmål vi ser från elever. Vi är inte framme än vid en skola helt utan trakasserier – det är ju därför vi satsar på det här. Det är därför vi har infört MVP, som ju är ett beprövat program som har funkat i andra kommuner, och därför gör vi det också i Stockholm, för det här måste vi satsa på. Hur tänker ni annars lösa det genom att bara säga att det är en självklarhet? Jag tror inte att det funkar.

Anförande nr 173

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Olle Burell var nyss uppe i talarstolen och sade att vi har oerhört kompetenta skolchefer och förskolechefer, liksom en oerhörd kompetens över huvud taget på det här området, som ska liksom implementera det som sägs i budget och i andra styrdokument. Jag förutsätter därför att om fullmäktige säger nolltolerans så kommer det att gå vidare ut i organisationen så att våra företrädare där ute jobbar efter dessa riktlinjer. Så går det till om man har ett gott ledarskap och en god styrning av en verksamhet, så det är jag inte speciellt orolig för.

Vad jag möjligen blir orolig för är om man ska ägna lärarnas fortbildning åt att jobba med normkritik i stället för att jobba med alla människors lika värde och jämställdhet mellan könen. Då är det kanske mer en strid om ord än om verklighet.

Anförande nr 174

B o r g a r r å d e t E d h o l m (L): Ordförande! Jag vill också bara yrka bifall till den alliansgemensamma reservationen i kommunstyrelsen!

Anförande nr 175

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Här har vi glömt på rad! Jag yrkar å Miljöpartiets vägnar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Christina Linderholm, bara en sakupplysning: Utvärdering ingår i det systematiska kvalitetsarbetet.

Anförande nr 176

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! En korrigerig: Hardy Hedman var kristdemokrat och ingenting annat – fel av mig!

Då läser jag vidare i skolprogrammet. Jag var på s. 162, sista stycket, första meningen: ”Med ett tydligt genusperspektiv motverkar vi stereotypa könsroller.”

Jaha! Men hur fungerar det då i verkligheten? Jag var på Eriksdalsbadet i förra veckan. Då kom det en större klass med småttingar – sju åtta år, ettor eller tvåor. Det kanske till och med var en förskoleklass, alltså sexåringar. Det är svårt att bedöma för mig. Men eftersom de var så många och så små kom de rimligtvis från närområdet. Man kan inte komma så långt ifrån, så de tillhörde liksom Olle Burells upptagningsområde.

All right! Det gick väldigt fort, men inte fortare än att jag kunde se att i den här gruppen fanns det en flicka på kanske sju år i burkini – en sjuåring i burkini. Är det här att motverka stereotypa könsroller? Det är kanske den nya tiden – på med burkini på småflickorna! Det vet jag inte, men det var i alla fall en observation.

Vi socialkonservativa säger starkt nej till detta. Vi säger nej till burkini på småflickor. Vi säger nej till slöja och burka på småflickor. För övrigt finns det inget påbud om den här typen av klädsel på prepubertala i dessa religiösa skrifter, kan jag säga er. Man kan läsa Koranen, det har jag gjort flera gånger, och det står ingenting där.

De två viktigaste religiösa skrifterna är de så kallade haditherna. Den mest tillförlitliga anses vara den av Bukhari, och den är på 2 000 sidor. Den har jag läst, och där står det ingenting om det heller. Den av Muslim – han hette faktiskt så – har jag också läst, och där står det heller ingenting om det, så man kan liksom inte åberopa ”åh, det är vår religion”. Man kan inte åberopa det, utan det är bara kvinnoförtryckande fasoner, helt enkelt.

Då ska vi se – nu har jag jättebråttom! ”Stockholms stads förskolor och skolor ska vara mötesplatser för barn, ungdomar och vuxna /.../.” Ja tack, Olle Burell! Vi vet det! Vi vet att Stockholms skolbänkar just nu fylls upp med vuxna karlar från all världens länder!

Jag kräks, sade Dan Eliasson, och fick bli rikspolischef under några år.

§ 17 Förstärknings- och cykelåtgärder längs Söder Mälarstrand

Anförande nr 177

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Herr ordförande! Vi har nu ärendet om förstärknings- och cykelåtgärder längs Söder Mälarstrand, eller Pålsundet. Som jag säger i mina synpunkter i detta ärende är det ett av de svåraste förslag till beslut som jag har lagt fram under den här mandatperioden. En vacker och uppskattad miljö förändras när det på grund av påvisat dåliga markförhållanden inte syns andra rimliga vägar än att vidta de åtgärder som trafiknämnden och berörda konsulter ser som nödvändiga.

Jag önskar att jag slapp vara med och ta detta beslut. Jag hade önskat att alla vi här sluppit ta detta beslut. Jag önskar att det var så att detta svåra beslut inte behövde tas, att det bara var att säga att vi struntar i det och låter allt vara som det är i dag. Jag önskar att det vore så. Men det är inte så. Jag har i nästan ett års tid vridit och vänt på detta ärende tillsammans med förvaltningen: Kan vi rädda Pålsundet från de stora ingreppen?

Jag förstår alla som är upprörda i dag. Det är en vacker och kulturhistoriskt värdefull miljö, med träden, bryggorna och den lummiga miljö som vi har där. När jag i somras lade ut i kanot därifrån tillsammans med mina döttrar pratade vi om just detta. Det är en fantastisk miljö. Det är något speciellt. Jag förstår alla som är frustrerade över vad vi behöver göra. Jag förstår Helenborgs båtklubb. Jag förstår de över 20 000 som har skrivit på namnlistor för att bevara Pålsundet. Jag hoppades att detta inte skulle behöva göras.

Vi har utrett om det går att göra på något annat sätt än att påla upp kanten vid Pålsundet på Södermalmssidan. Vi har vridit och vänt på frågan. Vad händer om vi permanent stänger av trafiken helt eller delvis? Vad händer om vi låter bli att bygga cykelbanan? Vad händer? Det enda vi har kommit fram till är att det inte hjälper. Området är så instabilt, med stor rasrisk, att marken oavsett alternativ är sådan att det finns en överhängande rasrisk. Det finns fara för människoliv och egendomsskador, någonting som vi inte kan hantera med mindre än att vi vidtar de här åtgärderna.

Vi har sedan 2015 haft mätare på platsen. Deras syfte är att varna om det skulle ske en akut rörelse. Det har diskuterats om de här mätarna mäter stabiliteten i marken på den här platsen. Det är inte så. Mätarna är där för att varna om det är så att allting far iväg. De bedömer inte hållfastheten. Om sensorerna visar att marken rör sig 20 millimeter, det vill säga 2 centimeter, stängs området omedelbart av. Då tvingas vi vidta akuta åtgärder, det vill säga schakta av hela området på ett sätt som gör det än värre än om vi sätter igång och pålar. Dessutom: Hinner vi inte med far det iväg och drar med sig båtklubbens alla bryggor. Pålsundet kommer då att vara fullt med lera, jord, träd och så vidare. Det vore en mycket värre händelse, som vi inte riktigt vet hur vi skulle kunna hantera och åtgärda.

Konsulterna, som jag pratade med i fredags, säger att marken har rört sig 8 millimeter. Det är ungefär hälften. De säger att den rör sig och kommer att röra sig mer. Vi vet inte exakt när vi når 20 millimeter, men när det sker har det gått för långt, och därför måste vi sätta igång det här.

Till dem som inte vill att detta görs kan jag bara säga: Vi kan inte göra annat. Den dag när det är klart – år 2020 enligt beräkningarna – är det meningen att vi ska återställa båtklubben. Bryggorna kommer tillbaka. De kommer visserligen att vara nya, men de ska utföras med den utformning de har i dag. Jag har sagt i beslutet att man ska försöka få bryggorna att svänga, så att det inte blir en steril och stel miljö. Träden ska planteras tillbaka. Vi ska återställa Pålsundet så gott det går, men det kommer inte att se likadant ut när det är klart. Så är det, och det är ingenting jag kan göra någonting åt.

Tyvärr yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag. Jag hoppas att alla har förståelse för beslutet.

Anförande nr 178

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Jag får väl ta vid där trafikborgarrådet slutade och konstatera att det här är ett svårt beslut. Men det ingår i våra uppgifter och våra plikter att också fatta svåra beslut ibland och inte bara fatta beslut om sådant som är lätt och angenämt.

Det här började ju en gång, vilket det kanske kan vara värt att påminna om, med den cykelplan som fullmäktige beslutade om 2012. I den ingick det att man skulle förbättra den cykelbana som i dag finns i området. Jag vet inte om ni har varit där och tittat, men i dag är det en ganska farlig miljö, där cyklister och fotgängare ska samsas på samma yta. Det händer en del. Än så länge har det vad jag känner till inte inträffat några väldigt allvarliga incidenter, men det är en farlig miljö där både fotgängare och cyklister känner sig rätt utsatta. Vad man ville göra då var att bygga en bättre och förhoppningsvis trafikseparerad cykelbana. Då har man cyklister på ett ställe och fotgängare på ett annat ställe, och de behöver inte tränga ihop sig på samma ganska smala cykelbana. Det var när man började titta på detta och projektera för detta som man upptäckte hur dåliga och instabila grundförhållandena är och hur viktigt det är att göra någonting åt det.

Daniel Helldén har på ett värtaligt sätt förklarat att optionen att inte göra någonting tyvärr inte finns just nu. Vi är helt medvetna om att det här är en unik miljö. Det är en väldigt uppskattad miljö. Det är många som vandrar där. Det är många som cyklar där. Det är många som har detta som rekreationsyta. Man har en båt där eller vistas i området och tycker att det är en lummig oas mitt inne i stan. Den kommer när detta är klart inte att se ut exakt som i dag. Men vi förutsätter att man under arbetet med projektet ser till att återställa så mycket som det bara går av den miljö som finns där i dag. Daniel Helldén har redan sagt att bryggorna kommer att återställas. Träd kommer att återplanteras. Det har cirkulerat jättemycket olika uppgifter om det här, men faktum är att vi skulle vara tvungna att ta ned träden även om vi inte bygger någon cykelbana. Det är alltså inte cykelbanans fel att vi måste ta ned träden, vilket somliga har sagt. De återplanteras, och man försöker få miljön så lik miljön i dag som det över huvud taget är möjligt.

Men med det sagt vill jag yrka bifall till förslaget. Det vore inte ansvarsfullt av oss att fatta något annat beslut just nu, med tanke på de förhållanden som råder på platsen och den ganska påtagliga risk för liv och egendom som grundförhållandena i det här området innebär i dag. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 179

Patrik Silverudd (L): Fru ordförande! Ledamöter och åhörare! Det finns få saker jag gillar så mycket som träd – inte bara för att de är vackra, utan också för att de utgör en nödvändighet för att vi ska kunna bo och verka här i vår stad, Stockholm. Stora träd är nämligen väldigt effektiva för att ta hand om mycket av de farliga partiklar som finns i vår storstad. De bidrar också med syresättning och så vidare. Att det ska bli fler träd i stan har ingått i mina valprogram inför de senaste valen. Jag har också lyckats driva igenom det i mitt partis politik. Därför blir jag alltid extra ledsen när man hugger ned stora träd i den här staden. Jag kan till och med gå så långt som att säga att det förra trafikborgarrådet Ulla Hamilton blev en av mina hjältar när hon hanterade situationen med folk som mördade träd med kopparspik för att få lite utsikt över vattnet. När hon stod i ABC och sade att varje träd som dog skulle ersättas av ett som var minst lika högt tyckte jag att det var väldigt tydligt.

Jag önskar därför att man kunde ge attan i att hugga ned ett enda träd vid Pålsundet. Jag önskar också att man inte behövde förstärka kanten. Det förslag som är framtaget med spontning av strandkanten gör att ett fint område i min egen stadsdel ändrar karaktär till något som faktiskt är sämre. Detta är mycket olyckligt. Men alldeles oavsett om man ska bygga cykelbana eller inte behöver vi göra det här. Det behövs en kraftig förstärkning av kanten.

Liberalerna har reserverat sig i ärendet i kommunstyrelsen. Jag lade även ett papper i trafiknämnden tidigare. Men det handlar inte om att låta bli att göra nödvändiga förstärkningsarbeten, utan det handlar om vikten av att man under arbetet framåt nu inte gör mer än vad man måste och att man så långt som möjligt ska spara träd. Vi påtalar också vikten av att vi ska förbättra samverkan med de lokala aktörerna, framför allt kanske båtfolket. Detta gäller även den slutliga utformningen av bryggor och annat. Kan vi inte behålla det som finns ska vi i alla fall göra det så att det blir så bra som möjligt.

Jag vet att även Daniel Helldén tycker att detta är ett jobbigt ärende. Jag ser vår och min roll i detta som en tumme i ögat på dig, Daniel. Det är inte fråga om motstånd mot att vi säkerställer att vägen och slänten inte hamnar i sjön, utan det är fråga om att se till att slutresultatet blir bättre än de skisser vi hittills har sett. Med det yrkar jag bifall till Liberalernas förslag i kommunstyrelsen.

Anförande nr 180

Malin Ericson (FI): Det är alltid tråkigt när älskade miljöer förändras. Det är förståeligt att många har reagerat med förskräckelse när det visat sig att vi behöver göra ingrepp i Pålsundet. Men marken är instabil, ett skred hotar och det måste förstärkas. Det har gjorts noggranna utredningar av vilka åtgärder som är nödvändiga och vilka metoder som krävs för att göra marken säker igen. Det är tydliggjort att detta måste göras helt oavsett trafikmängd på gatan och oavsett ny cykelbana. Det finns ingen här som är glad över ingreppen, men att låta det bero är som sagt inte en möjlighet. Hur vi alla skulle känna om ett skred drog med sig mark, båtbyggor och i värsta fall också människor i vattnet vill vi nog inte tänka på.

Miljön ska återställas så gott det går när arbetet är klart med bryggorna. Förhoppningsvis blir det också många stora träd. Det kommer förstås inte att se ut precis som det gör i dag, men vi får nya bra lektytor, en separerad gång- och cykelbana

och dessutom lite förstärkt belysning för trygghetens skull. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 181

S a r a S t e n u d d (V): Ordförande, ledamöter och åhörare! Nu står vi här inför genomförandebeslut om förstärknings- och cykelåtgärder längs Söder Mälarstrand. Dessa förstärkningsåtgärder är nödvändiga för att undvika risken för skred. Vi kan förstå om det för många stockholmare känns jobbigt att vi förändrar i den här vackra och uppskattade miljön, men det görs med övertygelsen att det här kommer att bli bra i förlängningen. När buskar och träd växt till sig och inte ser så nyplanterade ut kan det till och med bli bättre. Till exempel kommer samma mängd träd som tas bort att ersättas med nya. Några andra förbättringar som kan nämnas: Grusplanen, som i dag inte används speciellt mycket, kommer att tas bort; i stället blir det där en större gräsmatta i flack sluttning ned mot stranden, så att man kan sitta där och titta ut. En ny gångbana anläggs i ungefär samma läge som nuvarande gång- och cykelbana. Den nya cykelbanan kommer att löpa söder om gångbanan. De kommer att åtskiljas genom en visuell och taktill avgränsning med storgatsten. Detta kommer att leda till mindre konflikter mellan gång- och cykeltrafikanter, vilket har varit ett ganska stort problem på de här ställena, som vi har hört tidigare. Sittplatser kommer att placeras i ytan mellan gång- och cykelstråk samt i parkens södra del. En stor träbåt kommer att placeras på gräsrutan, så att den kommer att användas till småbarnslek.

Detta var bara några exempel på de saker som kommer att bli bättre. Rösta på kommunstyrelsens förslag! Det här kommer att bli bra.

Anförande nr 182

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Min uppfattning – och jag vet att väldigt många som arbetat med de här frågorna är av samma åsikt – är: Vill man behålla båthamnen och de stora gamla lövträden är det fullt möjligt att göra det. Finns viljan är det inte några problem. Men nu väljer man helt enkelt att gå en annan väg.

Skönhetsrådet säger att ”förslaget innebär en oacceptabel förändring av strandmiljön längs Pålundet”. Sverigedemokraterna delar den åsikten. Vi förstår att det måste ske vissa förstärkningar, men detta ska ske i samråd med lokala aktörer, framför allt båtclubbarna, så att man kan komma fram till en lösning som är bra. Jag tycker också att man ska sträva efter en lösning där man kan bevara de stora lövträden. Det har talats om att man återplanterar träd, men det är inte ju samma sak, om man jämför med de träd som står där i dag.

När de krafter som vill förstöra stora delar av vårt kulturarv kommer är det av stor vikt att de goda krafter som finns säger ifrån. Jag vet att det just nu i den här rådssalen sitter ledamöter som är emot det här förslaget, även hos de partier som kommer att yrka bifall till förslaget. Men det finns en grupp i toppen som gör mycket väsen av sig, och de andra viker ned sig. Jag tycker att det är väldigt synd och beklagligt. Jag tror också att detta är en fråga som kan sammankopplas med mycket annat som sker runt i Stockholm. Om man inte säger ifrån när vårt kulturarv i form av värdefulla miljöer i Stockholm jämnas med marken kommer det här bara att fortsätta.

Min talartid börjar rinna ut, men jag vill avslutningsvis säga att vi yrkar bifall till Liberalernas reservation i det här beslutsärendet. Jag kan också meddela presidiet att Sverigedemokraterna kommer att kräva votering under denna beslutspunkt.

Anförande nr 183

Borgarrådet Helldén (MP): Fru ordförande! Martin Westmont! Båtklubben och båtverksamheten kommer att läggas tillbaka. Den försvinner inte. Jag tycker att man ska säga rätt saker.

Skönhetsrådet yttrade sig för inte riktigt ett år sedan över detta ärende och sade att det är fråga om en ”oacceptabel förändring av strandmiljön längs Pårsundet”. Det tycker vi också. Men rådet sade också att det efterfrågade fler utredningar, bland annat om trafikföring – kan man ta bort trafiken eller göra något annat, så att detta inte behövs? Det kan man inte. Du kanske skulle ha pratat med skönhetsrådet nu och frågat hur de ser på det här efter att ha läst det underlag som finns. Det är det minsta man kan begära.

Sedan säger du att det alltid går att göra andra saker. Jag tycker att du ska läsa underlaget noga och fundera över vad det är som går att göra. Det finns inga andra alternativ.

Anförande nr 184

Martin Westmont (SD): Fru ordförande! Daniel Helldén! Det här är en debatt som ofta förekommer. Vi hade den här debatten också när det handlade om Slussen. Ni hänvisar till vad era experter säger, och de säger det ni vill höra. Men å andra sidan kan jag hitta lika många experter eller byggherrar åt andra hållet som kan bekräfta det jag säger: att man inte behöver flytta båtbyggarna eller fälla de gamla lövträden. Då får man fråga sig vad som är viktigast. Jag anser att det här är viktigt. Det är en kulturellt väldigt viktig miljö för Stockholm och stockholmarna. Då tycker jag faktiskt att den är värd att bevara. Det får kosta pengar, Daniel Helldén, och därför ska vi göra vad vi kan för att bevara den här miljön.

Anförande nr 185

Patrik Silverudd (L): Fru ordförande! Jag undrar, bäste Martin, vad exakt som är felaktigt i Swecos undersökningsrapporter. Du säger att du har minst lika många experter bakom dig som staden har anlitat. Jag är naturligtvis nyfiken på vilka de experterna är och vilka undersökningar de har gjort. Jag misstänker nämligen att de inte har gjort så noggranna undersökningar av den här platsen. Man kan möjligen ha synpunkter på varför just Sweco valdes. Inte vet jag. Men man kan möjligen konstatera att de trots allt inte har något som helst att vinna på att hitta på saker. Jag skulle våga påstå det. Man kan också konstatera att det finns ett ganska stort missnöje med att vi behöver göra det här, men att det nu är dags att vi gör det, innan vägen är nere i sjön.

Anförande nr 186

Martin Westmont (SD): Fru ordförande! Patrik Silverudd! Jag hänvisar inte nödvändigtvis till något som står i de här handlingarna. Du vet själv att det finns intresseorganisationer som har tittat på det här och har varit i kontakt med andra experter. Det är klart att vi också har våra kontakter som vi frågar om hur saker och ting ligger till. Vi ifrågasätter inte att det behöver göras förstärkningar. Det är det ingen som gör. Det vi säger är att man kan förstärka den här delen av Pårsundet utan att

behöva göra det som beslutsärendet säger, det vill säga ta bort träden och flytta båthamnen. Det står jag fast vid.

Anförande nr 187

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Martin Westmont! Ditt inlägg väcker många frågor hos mig.

Om det är den här majoriteten som ska radera kulturarvet tycker jag kanske att det var lite överord.

Du är orolig för toppstyrning av partier. Jag skulle tycka att det vore intressant att höra hur du ser på ditt eget partis interndemokrati. Ni är inte jättekända för att ligga i topp på den punkten.

Sedan vore det superintressant att höra om de här egna experterna som ni har pratat med och som har kommit fram till något helt annat än de som har gjort undersökningar. Vi har ju hört företrädare från både majoriteten och Alliansen kliva upp här och säga att det inte är någon som tycker att det här är ett jättekul beslut men att detta måste göras. Eftersom du har egna experter som säger någonting helt annat vore det jättespännande att höra vilka de är.

Anförande nr 188

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Det sker stora förändringar i Stockholm. Det gäller Slussen, Astoriahuset och så vidare. Det är mycket som rivs, och det är fråga om en del av vårt kulturarv. Om du inte har märkt det, Anna Rantala Bonnier, är det väldigt allvarligt, tycker jag.

Det andra är klassiskt – när jag påtalar ett problem på er sida vill du skicka över frågan till mig. Jag tycker att det är synd att du inte kan stå för de splittringar som finns inom den rödgrönrosa majoriteten, inte minst vad gäller det här beslutsärendet.

Inga problem – jag kan mejla över yttranden till dig från någon annan expert som säger någonting helt annat än det som står i de handlingar som har gått ut. Det kan jag göra under veckan om du vill.

(**O r d f ö r a n d e n** : Martin! Vad jag hörde var att du ville avslå det här ärendet. Men du yrkade bifall till Liberalernas reservation. Liberalerna håller ju med. De har bara en text om att arbeta tillsammans med båtägarna. Jag vet inte vad det är du vill votera om. Handlar det om att alla ska ställa sig bakom texten?)

Vi återkommer om det.

Anförande nr 189

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Mycket klokt har sagts i den här debatten, en del annat också. Det är en fantastisk plats, men det är primärt faktiskt inte en fråga om tycke och smak, utan om hur vi hanterar risk. Vi gör det vi måste. Vi tycker att det är oerhört glädjande att alla partier som tar någon form av ansvar ställer sig bakom det här. Samtidigt är det en plats som har mycket stort värde. Det stora engagemanget visar att det är många människor som bryr sig. När vi går vidare måste vi också ta vara på engagemanget och se till att människor får vara med och uttrycka sina åsikter och så vidare, så att detta i framtiden får fortsätta att vara den fantastiska plats det är i dag.

Jag tror att det är viktigt. Med det vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 190

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Grönområden och levande kajliv är hjärtefrågor för Centerpartiet. Därför är det tråkigt att behöva konstatera att det i det här ärendet inte är ett alternativ att inte göra någonting. Det är uppenbart att marken behöver förstärkas. Om det rasar har vi inte vare sig båtklubb, promenadstråk eller cykelbana i framtiden. Men vi i Centerpartiet och även Liberalerna vill säkerställa att beslutet innebär så få inskränkningar som möjligt i den här miljön.

Man behöver lägga en så kallad spont, men det måste man kunna göra utan att det bildas en rak betongkajkant. När man läser det här ärendet får man inte någon riktigt hundraprocentig bild av hur det kommer att bli när arbetet är klart och hur den här strandlinjen kommer att se ut. Det finns några bilder, men fortfarande finns det frågetecken. Därför har vi ett eget förslag till beslut, där vi vill förtydliga att miljön ska återställas i så hög utsträckning som möjligt och att ingreppen ska vara så få som möjligt, men också säkerställa att det här arbetet sker tillsammans med dem som berörs, framför allt båtklubben. Om vi lyckas kommunicera och lyckas involvera kanske det till och med kommer att bli ganska bra. Bifall till Centerpartiets och Liberalernas förslag till beslut!

Anförande nr 191

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Det här är som redan påtalats såklart ett väldigt tråkigt ärende. Det är inga åtgärder som vi egentligen vill vidta, men vi är tvungna att vidta dem av de anledningar som har framförts tidigare. Jag tycker ändå att det har varit ett problem att det ges rätt mycket dubbla signaler. Man läser ärendet och förstår att det här behöver göras. Samtidigt har man fått väldigt mycket mejl med ganska övertygande argumentation åt andra hållet. Det här är inte det enda ärende där det sker. I stadsbyggnadsnämndens frågor är det ganska vanligt. Någon säger exempelvis att det inte går att rädda ett hus. Sedan kommer det övertygande mejl där det sägs att huset visst går att rädda genom olika upprustningsåtgärder. Vad kan en lekman egentligen säga om detta? Det är väldigt svårt. Det är svårt att veta om man verkligen har gjort allt man kan för att det ska bli så liten påverkan som möjligt.

Jag tror också att det i det stora motstånd som finns mot det här även finns en misstänksamhet gentemot majoriteten, i och med att detta till att börja med initierades som ett cykelbaneärende. Många tycker att man har gått ganska våldsamt fram när det gäller cykelpolitiken, inte minst denna säsong. Många kanske halkar på dåligt skottade gångbanor. Sedan ser de bredvid en fullkomligt is- och snöfri cykelbana. Hos många grupper finns det därmed en rätt stor misstänksamhet, tror jag: Är det en dold agenda som ligger bakom? Gör man det här för att man vill bredda cykelbanorna snarare än att undvika jordskred? Så kan vissa tänka.

Vi säger såklart inte nej till förstärkningsåtgärder som är nödvändiga för att undvika ett sådant scenario. Men vi anser att man ska gå varligt fram och att man ska göra det med ett bra samarbete med berörd båtklubb. För att garantera detta ställer vi kristdemokrater oss bakom den reservation som Liberalerna och Centern lämnat i kommunstyrelsen.

Anförande nr 192

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag vill understryka det som Cecilia Brinck sade. Det här kommer ur cykelplanen från 2012, och inriktningsbeslutet för den här cykelbanan togs av Ulla Hamilton 2013, så det är inte jag som har initierat den första delen av ärendet. Sedan upptäcktes det att det var instabil mark.

Man kan ha många diskussioner om varför olika saker görs. Jag skulle vilja fråga dig, Erik Slottnér, för du glider lite grann här, tycker jag: Tror du att vi skulle lägga 130 miljoner kronor på att göra detta för skojs skull? Jag skulle mycket hellre klippa den ena körbanan på vägen och lägga cykelbanan där för att slippa göra det här. Det skulle spara enormt mycket pengar.

Anförande nr 193

E r i k S l o t t n é r (KD): Ordförande! Jag tror inte att Daniel Helldén vill lägga 130 miljoner kronor på detta för skojs skull. Jag talade om den kommunikation som har skett, det stora motstånd som finns mot detta och de många alternativa bilder som har kommit upp. Jag kanske mer stod och resonerade lite grann om vad det beror på. Jag tror att det finns en misstänksamhet mot er i Miljöpartiet och majoriteten hos många invånare som känner att ni har gått väldigt hårt fram i cykelpolitiken – nu vintertid kanske på fotgängarnas bekostnad. Det är så väldigt många upplever det. Därmed tror jag att ni har bäddat er egen säng. Det kan ha inneburit en del problem med kommunikation och annat, vilket har fått den här situationen att uppstå.

Anförande nr 194

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande och fullmäktige! Jag har ett förslag till beslut. Jag yrkar bifall till Liberalernas reservation. Det är en fantastisk välskrivna reservation. Att man så kort och koncist kan träffa så precist och formulera detta så väldigt väl! Detta ska inte ses som kritik mot Patrik Silverudd, för jag vet att det landstingsbeslut rörande båtpendlarlinjen som fattades efter ditt yttrande helt enkelt kullkastade dina skrivelser. Du ska alltså inte ta det personligt på det sättet. Jag vet att det är landstinget som styr.

Anförande nr 195

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Det är väl känt att många äldre byggnader anses omöjliga att renovera. Då låter man riva dem. Vad som hände här i Stockholm för 50–60 år sedan var att det var denna argumentation man förde, och så rev man allting. Jag har ett annat bra exempel, och det är almarna i Kungsan, också för ett antal decennier sedan. Det sades då att det var helt omöjligt att förlägga tunnelbanestationen och nedgången någon annanstans än just bland almarna i Kungsan. Men det visade sig vara fel. Det fanns andra experter som kunde lösa problemet. Då blev nedgången och stationen förlagd ca 100 meter därifrån.

Som Martin Westmont har tagit upp här: Det är i och för sig nödvändigt att utföra förstärkningsarbete, men det behöver inte göras på det sätt som har föreslagits. Framför allt leder detta till alltför långtgående ingrepp. Helst skulle vi ha yrkat på återremiss, men det är väl förmodligen meningslöst just i dag i den här församlingen. SD yrkar avslag på kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 196

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Som svar på de senaste påståendena från Sverigedemokraterna: Visst kan man vänta och låta bli att göra detta. Men vad händer då om detta sticker iväg och vi är tvungna att riva av hela området? Jag tycker att ni ska gå in på internet och titta på hur det såg ut i Vagnhärad när husen där for iväg när marken helt plötsligt satte sig. Gå också in och titta på hur det såg ut i Tuve 1977, när husen for iväg! Ingen hade någon aning om vilka krafter som kan sättas igång om man inte gör rätt saker vid rätt tid.

Vi skulle kunna vänta och se vad som händer. Men om det sker en olycka är det svårt att sitta med det i händerna efteråt. När det gäller almstriden och almarna var det inte en fråga om att marken skulle rämna eller något sådant. Det var en fråga om hur man skulle bygga en tunnelbaneuppgång – ja, det gick utmärkt att flytta den. Men här handlar det om risker för personskador. Det handlar om vad som händer med Pålsundet om allting far iväg.

Man kan göra på ett annat sätt, sägs det. Konsulterna har tittat, analyserat och försökt se om man kan göra på något annat sätt. Dilemmat är att om man sätter upp stora maskiner och pålar från stranden riskerar allt att fara ut. Därför måste man gå från vattnet, och det är ett av problemen med åtgärderna. Man måste göra det här från vattnet och påla upp det så att man inte samtidigt far med när man gör det.

Det här är komplicerade saker. Jag förstår att man kan ha idéer om att det finns andra lösningar. Men man har vänt ut och in och fram och tillbaka på det här. Man hittade ingenting annat. Jag kan bara beklaga det och hoppas att ni har förståelse för det.

Anförande nr 197

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Jag blev apostroferad. Det är därför jag har gått upp i talarstolen igen.

Jag tycker att det är lite underligt att just från borgarrådet Helldén få höra om det här med farhågor, risker och hur man ska göra. Fyra dagar före terrordådet vid Drottninggatan tog jag upp den högst påtagliga risken för vad som kunde hända. Men det mötte i det fallet ingen förståelse från borgarrådet, utan det nonchalerades.

Jag nonchalerar inte riskerna vad gäller det här ärendet, men jag vill peka på att det kan finnas andra tekniska lösningar.

Anförande nr 198

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag tackar så mycket för debatten.

§ 18 Taxa för upplåtelse av offentlig plats

Anförande nr 199

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! *Taxa för upplåtelse av offentlig plats* är ärendets titel. En revidering är det vi har här. Det är alltså inte en helt ny upplåtelse taxa det handlar om, utan det är vissa justeringar som ska göra det både enklare och bättre. Jag tänkte nämna några av de saker som vi förändrar rejält till det bättre.

Under några år har vi haft ett par ärenden som har varit komplicerade eller inte riktigt rimmat med de upplåtelse taxor vi har. Det handlar bland annat om Quarnevalen och Enskedespelet. Man upptäckte att våra taxsystem inte tog hänsyn till den typen av verksamheter. När man verkligen skulle följa det beslut vi hade tagit i fullmäktige fungerade det inte; det blev extrema effekter på kostnaderna för dessa verksamheter. I den reviderade upplåtelse taxan ser vi nu till att Quarnevalen och Enskedespelet hamnar under något som heter "tillfällig aktivitetsanläggning", vilket gör att det jämfört med vad som kunde ha hänt blir en avsevärt mycket lägre taxa för den här verksamheten. Det är två "udda" verksamheter i staden – det sker inga liknande händelser.

Vi inför också en förändring när det gäller det som vi kallar tillfälliga parker, som har haft en taxa. Man har tidigare till exempel kunnat hyra en parkeringsplats och ställa en park där, och då har man betalat pengar för det. Nu tar vi bort avgiften, så att man kan göra detta fritt. Man får dock stå för kostnaderna för att konstruera själva parken, och den ska uppfylla stadens regelverk.

I upplåtelse taxsystemet har vi också ett antal kategorier för staden där man kan titta på hur mycket man får tillbaka om det är taxa A, B, C eller D. Det har att göra med hur attraktiva platserna är. Vi inför nu något som vi kallar taxa W, eller "wasted space"-taxa. Därmed kan man peka ut platser som inte har något liv, där det inte är någon fart och där det inte händer någonting. Om någon har en idé om att man skulle kunna försöka aktivera platsen kan man med det nya taxsystemet helt enkelt peka ut den som "wasted space". Det blir då taxefritt oavsett vilken verksamhet som bedrivs där. Under tre års tid kan det vara så. Sedan omprövar man det för att se om det fungerar på ett annat sätt. Jag brukar säga att Järnvägsparken vid Tegelbacken skulle kunna vara ett bra sådant ställe. Nu har vi inte pekat ut den som "wasted space"-område, för nu har vi planterat träd och sett till att den troligtvis blir mycket roligare till sommaren, men det är en sådan plats som man skulle kunna aktivera och arbeta med på ett annat sätt.

Med dessa exempel väljer jag att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 200

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Jag vill börja med att yrka bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Vi menar att det är bra att man reviderar den här taxan. Det har behövts ett tag. Det är också bra att majoriteten har lyssnat på den ganska högljudda och väldigt befogade kritiken gällande bland annat taxan för demonstrationer. Det noterar vi med glädje.

Tyvänn innehåller förslaget fortfarande en del taxeförändringar som är rätt olyckliga och som kommer att behöva omarbetas ganska snart. Till exempel gör trafikkontoret bedömningen att en differentiering av avgiften mellan kulturevenemang och andra evenemang i sig strider mot likabehandlingsprinciperna i avgiftslagen. Därför har man utformat taxorna på en annan grund, nämligen zongrund. Det är möjligt att det är så. Då menar vi att det är viktigt att vi verkar för en lagändring i det avseendet. Men vi menar också att det är viktigt att staden arbetar för att hitta lösningar som inte bara tillgodoser de behov som finns för speciella evenemang, utan också uppmuntrar nya evenemang att tillkomma.

När trafikborgarrådet säger att till exempel Enskedespelets avgift blir likvärdig den de betalade för 2014 är det inte riktigt sant. Lägre än vad? Det är ju den springande frågan här. Den föreslagna avgiften för den typen av evenemang, alltså avgiften för tillfälliga aktivitetsanläggningar, kommer att resultera i en betydligt högre totalkostnad för till exempel Enskedespelet än vad som är fallet i dag. Det tycker vi är tråkigt. Vi tycker också att det är en brist i förslaget att man inte vill upplåta till evenemang i mer än sju dagar. Vi kan inte riktigt utläsa ur ärendet huruvida detta också omfattar den nya kategorin för tillfälliga aktivitetsanläggningar. Detta menar vi måste förtydligas i förslaget.

Vi tycker generellt att det är viktigt att staden, här till exempel i gestalt av trafikkontoret, generellt intar en positiv och tillåtande hållning till nya evenemang och nya upplåtelser på offentlig plats, även under längre tid. Det gör man inte i dag, och det tycker vi är problematiskt.

Avgiften för foodtrucks misstänker jag att mina centerpartistiska kollegor kommer att återkomma till om en liten stund, så jag ska inte fördjupa mig i den. Men detta är rätt typiskt för majoritetens sätt att hantera den här typen av frågor. Man chockhöjer avgiften. Sedan blir man förvånad över att många foodtrucks försvinner. Det är klart att de gör det.

Det är viktigt att människor får möjlighet att tillföra någonting i det offentliga rummet. Det här ska vara en stad som är spännande, rolig och intressant att bo i. Ambitionen i det taxsystem vi utformar måste vara att se till att det blir så och använda de redskap vi har. Jag yrkar bifall till reservationen.

Anförande nr 201

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag tänkte bara kommentera det Cecilia sade om det här med sju dagar, som finns i texten. Så som det är formulerat kan det låta som att det bara kan finnas sju dagar för ett evenemang. Det stämmer inte, utan det handlar om att man har tittat på sju dagar som ett riktmärke att arbeta efter. På många platser kanske det inte fungerar. Det finns ingen generell regel som säger sju dagar, utan man bedömer från fall till fall vad som är möjligt.

Anförande nr 202

Borgarrådet B r i n c k (M): Då skulle jag vilja uppmana majoriteten att omedelbart omformulera den delen i taxebestämmelserna, eftersom det inte bara är vi som har missuppfattat detta.

Anförande nr 203

Hans Tjernström (C): Ordförande! Vi i Centerpartiet välkomnar den här revisionen av taxan. Intentionen att förenkla för allmänhet och näringsliv är god. Kulturevenemang berikar staden, och det här är någonting vi ska värna. Det gör staden roligare, mer levande och bättre för oss alla. Då är det klart att stadens signaler spelar roll. Vi måste både öppna för nya evenemang och ge möjlighet för gamla evenemang att ha sin plats.

Mot den bakgrunden råder det, som precis har framkommit, vissa oklarheter kring hur Enskedespelets avgift – jag kommer själv från Enskede – kommer att påverkas av det här förslaget. Det är också uppenbart så att kulturevenemang kan komma att hålla på längre än sju dagar, och då behöver det finnas en väldig tydlighet kring det.

Foodtrucks-verksamheten vet vi blomstrade under Alliansens tid. Den skapade jobb och en mer levande och spännande stad. Man hade en fantastisk utveckling. Det är klart att den här avgiftshöjningen blir olycklig. Den kanske blir någon form av pyspunka på vissa av de här foodtrucks-företagen, och det tycker vi är synd. Vi i Centerpartiet ville gärna se en lägre avgift för foodtrucks.

Med det yrkar jag bifall till Alliansens reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 204

Borgarrådet Helldén (MP): Ja, Enskedespelet får en högre avgift än det var enligt det gamla beslutet, men en extremt mycket lägre avgift än vad det skulle ha varit om man hade följt det taxsystem som fanns. Det är en dagavgift man får. Jag tror att de håller på en och en halv månad eller nästan två månader.

När det gäller foodtrucks sker det ingen höjning av avgifterna i det här beslutet. Systemet för nyttoparkeringstillstånd är ju kvar. Det kostar 30 000 kronor per år. Då får man stå parkerad med foodtrucks i princip var som helst med några få undantag. Vi har dessutom infört att man kan dela upp tiden, så att man inte behöver ha ett helår. Man kan ta det halvårsvis eller månadsvis, och det kostar nästan ingenting. Det som finns i det här beslutet gäller annan mark än gatumark. Det är en ny taxa för detta.

Anförande nr 205

Hans Tjernström (C): Jag tror att det är viktigt att i båda de här fallen ha med sig att stadens inställning och vilja att främja och uppmuntra företagande och företagsamhet är helt avgörande. De signaler man sänder ut blir väldigt viktiga. Där tycker vi många gånger från Centerpartiets sida att det finns mer att önska.

Anförande nr 206

Patrik Silverudd (L): Fru ordförande! Ledamöter och eventuella åhörare! När det här ärendet från början initierades var mycket riktigt ett av skälen att man ville ha ett förtydligande och en förenkling av regelsystemet. Jag tyckte att det var mycket bra. Det är väldigt rörigt när trafiknämnden och andra nämnder måste gå in och fatta formella beslut om att förhindra att Enskedespelet och andra läggs ned därför att förvaltningen till exempel gör nytolkningar av gamla regler. Det är naturligtvis inte bra.

Men det som vi nu har fått är inte ett enkelt och tydligt system för våra upplåtelseavgifter i den här staden. Jag önskar att det vore det, men det är inte så. Jag tycker väl att bara diskussionen kring detta med sjudagarsregeln visar att det inte finns ett superenkelt sätt att tolka det här. Sedan kan man naturligtvis säga att Enskedespelet inte får en lika hög avgift som det skulle ha kunnat bli. Man skulle också kunna säga att de inte får en högre avgift än tidigare, men i praktiken får de det. Jag tycker att det är ett lite märkligt sätt att resonera på, bäste Daniel Helldén.

Jag ska säga en sak till Daniel Helldéns stora fördel, och det är att han faktiskt kan ändra sig av och till. En av de saker som jag lyfte fram i trafiknämnden rörde detta med demonstrationsrätten. Då var alla på er sida väldigt upprörda över att jag över huvud taget tog upp denna fråga och försökte anklaga er för att vilja inskränka demonstrationsrätten. Den var inte hotad. När det sedan visade sig att det faktiskt låg någonting i det jag sade var jag väldigt glad över att ni ändrade uppfattning och lade fram ett nytt förslag.

Mina vänner i Moderaterna och Centerpartiet har lyft fram problemen när det gäller övriga frågor, och jag tycker att det räcker alldeles utmärkt. Med det, fru ordförande, yrkar jag bifall till den reservation som Alliansen har lämnat i kommunstyrelsen.

Anförande nr 207

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag vill bara meddela att Kristdemokraterna ställer sig bakom reservationen från övriga allianspartier.

*§ 20 För ett tryggare och säkrare Stockholm
Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018–2021*

Anförande nr 208

Borgarrådet Wangård (S): Ordförande och fullmäktige! Stockholm är och ska vara en öppen stad, en stad för alla. Men för att våga vara öppen måste man också känna trygghet. Arbetet med att göra Stockholm till en tryggare stad har varit i fokus under lång tid. Grunden för den trygga staden skapas i våra verksamheter. Socialsekreterare, lärare, barnskötare och fritidsledare – många bidrar varje dag till arbetet med att skapa ett tryggt Stockholm. Säkerheten för stockholmarna har inga mandatperioder. Arbetet måste kännetecknas av kontinuitet.

Det program som vi ska fatta beslut om i dag utgör ett ramverk för stadens säkerhetsarbete. Programmet pekar tydligt ut viktiga fokusområden där brotts- och olycksprevention samt säkerhetsskydd får stort utrymme. Programmets syfte är att säkra stadens funktionalitet och struktur för att förhindra hot och intrång. När vi i staden jobbar med trygghet och säkerhet gör vi det utifrån en idé och en systematik för vad vi vill se i Stockholm i dag och i framtiden. Vi gör det också utifrån en gedigen erfarenhet av trygghetsarbete på många områden. I Stockholm har vi en lång tradition av brottsförebyggande arbete, både genom central samverkan och genom ett stort engagemang i stadens nämnder och styrelser. Som exempel kan nämnas att samtliga stadsdelsnämnder ska ha ett brottsförebyggande råd eller motsvarande samverkansfunktion. Polisen är en central samverkansaktör som staden fördjupat sitt samarbete med, bland annat genom att varje stadsdelsförvaltning knutit lokala samverkansöverenskommelser med respektive polisområde. Även civilsamhället, hälso- och sjukvården och näringslivet spelar en avgörande roll för att vi ska kunna arbeta med trygghetsfrågorna tillsammans.

Det är av stor vikt att trygghetsarbetet sammankopplas med det sociala hållbarhetsperspektivet. Utan en grundläggande analys av varför trygghetsproblem uppstår kan vi inte komma till rätta med orsakerna. I det kommunala uppdraget ingår att arbeta långsiktigt för att komma åt roten till problemen. Där måste vi lägga stort fokus.

Stockholmarna visade omedelbart efter terrordådet förra våren att vi står tillsammans. Vi står tillsammans för en öppen och trygg stad. Vi har dragit flera lärdomar av stadens arbete i samband med terrorattacken, och vi vet att det är av stor vikt att stadens säkerhetsarbete är uppdaterat och väl strukturerat för att möta kommande utmaningar. Det föreliggande programmet kommer att bidra till även detta.

Stockholm är också en stad med nolltolerans för politiskt våld. Staden ska agera tydligt för att motverka och förebygga hot mot människor och mot den demokratiska samhällsordningen. Därför är det betryggande att vi sedan tidigare har en bred överenskommelse kring riktlinjer mot våldsbejakande extremism. Uppslutningen bakom försvaret för demokratin och de mänskliga rättigheterna ger styrka åt det kommande arbetet. Stadens ansvar för att försvara samhällets grundläggande värden tydliggörs i programmet, och trygghet och säkerhet är en förutsättning för att vår stad med alla våra invånare ska kunna växa och utvecklas. Bifall till kommunstyrelsens förslag till program!

Anförande nr 209

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Jag märker hur nöjd finansborgarrådet är över det här programmet. Men samtidigt finns det mycket kvar att önska, som exempelvis stadens ansvar för den fysiska miljön när det gäller situationell prevention. Därför är det högst anmärkningsvärt att de förstärkta väghindren, som utlovades på Drottninggatan, fortfarande inte är på plats. Det har snart gått ett år sedan det fruktansvärda terrorattentatet. När kan stockholmarna förvänta sig de fullgoda trafik hinder som utlovades för länge sedan?

Anförande nr 210

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! När det gäller trafik hinder – och jag misstänker att du pratar om ytterligare lejon, Anna König Jerlmyr – är det fler som är på plats på Drottninggatan. Det har också gjorts en beställning för att ytterligare lejon ska tas fram. Men det är flera städer som använder en och samma leverantör, som är belägen på Gotland, vilket gör att det tar sin tid att få fram ytterligare hinder. Under tiden har man stärkt med blomsterutställningar för att förhindra trafik att ta sig fram lätt på platsen. När det gäller Drottninggatan specifikt handlar det om en gågata där också utryckningsfordon måste kunna ta sig fram, så det är en avvägning staden gör i samarbete med polisen.

Anförande nr 211

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! I en artikel nyligen, Karin Wanngård, fick du frågor om den ökande otryggheten. Du svarade då bland annat: ”Med internationella mått ... ser det ändå förhållandevis bra ut.” Då undrar man: Är det så här vi ska resonera kring otryggheten i Sverige? Det slängs handgranater mot polisbilar. Det är inbördeskrigsliknande scener i vissa Stockholmsförorter. Det sveper en våldtäktsväg över hela Sverige. Men bara för att det är sämre i något annat land tycker Socialdemokraterna att det ser bra ut. Är det att ta ansvar, Karin Wanngård?

Anförande nr 212

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag förutsätter att du läste hela artikeln, Martin Westmont. Den är väldigt tydlig med att jag ser en stor oro med att den upplevda otryggheten har ökat. Vi ser ju i stadens egna undersökningar att allt fler stockholmare känner sig otrygga. Det här tar vi på fullaste allvar. Vi fokuserar på detta på högsta politiska nivå men också på högsta tjänstemannanivå. Det är klart att vi har fokusering på det. Men det handlar också om att sätta in det i en internationell kontext. Tro inte att våra kriminella nätverk som är aktiva i Stockholm endast är Stockholmsbaserade! Det är internationella nätverk. Därför är det viktigt att också samarbeta internationellt. Det är ur det sammanhanget du rycker ut citatet. Vi måste samarbeta med andra städer runt om i Europa. Det har också varit uppe samarbete med städer i Amerika för att vi ska kunna motarbeta det här på bästa sätt tillsammans.

Anförande nr 213

J a n J ö n s s o n (L): Fru ordförande! I polisens senaste lägesbild identifieras 61 områden som allvarligt brottsutsatta, varav 8 finns i Stockholm. 2 av dem räknas till och med som särskilt utsatta. Polisen har – liksom en del ministrar som har samma partitillhörighet som du, Karin Wanngård – varit väldigt tydlig med att kommunerna också måste hjälpa till i de här områdena. Min fråga är därför: Varför tas inga särskilda planer fram kring hur man ska få bukt med situationen i de här åtta områdena? Det

hade vi liberaler gärna sett att man tog fram och lade in i det här säkerhets- och trygghetsprogrammet.

Anförande nr 214

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Något som jag framförde i min inledning är hur viktigt det nu är att alla stadsdelsförvaltningar arbetar med att implementera trygghetsprogrammet. Då ingår ju även dessa extra utpekade områden. Det är därför det är viktigt att vi arbetar med de här frågorna – både centralt, från den högsta politiska ledningen och de högsta politiska tjänstemännen, och lokalt, från politiska företrädare och tjänstemän på lokal nivå. Det är här vi kan hitta dynamiken, dels genom att delge varandra goda exempel sinsemellan, dels genom att arbeta lokalt för att få bukt med problemen. Jag skulle nog snarare påstå att just det som ni liberaler vill uppnå är med i det program som presenteras här i dag. Vi ska jobba även lokalt.

Anförande nr 215

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Nu om någonsin, med den ökade otryggheten och brottsligheten som spridit sig i Stockholm de senaste åren, är vårt trygghets- och säkerhetsprogram extra viktigt. Men det trygghets- och säkerhetsprogram som fullmäktige ska fatta beslut om i dag, programmet för 2018–2021, saknar en adekvat lägesbild och beskrivning av hur stockholmarna upplever sin situation i trygghetsfrågor i dag.

Den trygghetsmätning som åsyftas i det här programmet är tre år gammal. Det är bekymmersamt, tycker jag, att det här programmet, som ska verka 2018–2021, bygger på en undersökning som är gjord 2014. Det finns en alldeles ny undersökning, som kom i höstas. Det finns också flera andra undersökningar och mätningar som kom förra året och som inte alls finns med i lägesbilden i det här programmet. Min fråga är därför till socialdemokratiska majoriteten: Varför vill ni inte ta med och beskriva den ökade otryggheten i det här programmet? Länsstyrelsens stora trygghetsundersökning för 2017 saknas. Den visade att 10 procent uppger att de ofta känner rädsla för att vistas i centrala Stockholm. Det är den enskilt största ökningen jämfört med 2015. I fyra stadsdelar i Stockholms stad – Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Farsta och Skärholmen – uppger mer än hälften att de har upplevt otrygghet i sitt eget bostadsområde på kvällarna och nattetid. Det finns också flera aktuella rapporter som saknas och som man skulle kunna referera till. Det gäller exempelvis polisens lägesbild av gängkriminalitet, skjutningar, bostadsinbrott och så vidare.

Ni skriver i det här programmet att nämnderna utifrån programmet ska sätta upp egna mål som ska följas upp under de kommande åren. Men de mål ni sätter upp är ju löjeväckande. Är de mål som ska sättas upp utifrån det här programmet sådana mål som även stadsdelarna har satt upp när det gäller trygghetsarbete till 2018? I Skärholmen sade 47 procent av invånarna att de kände sig trygga i sitt bostadsområde, kan man till exempel se. Stadsdelsnämnden i Skärholmen, där ni rödgröna styr, höjer siffran och har som ambitionsnivå 52 procent. Alltså ska endast 52 procent av Skärholmsborna känna sig trygga i sin stadsdel. Det är ju löjligt och ett hån mot stockholmarna. Är det på den nivån det ska sättas mål är det här programmet inte mycket värt.

Vi moderater tar, som jag sagt förut, trygghetsfrågorna på stort allvar. Vi lyssnar på stockholmarna. Vi tycker att stockholmarna förtjänar en tryggare stad. Därför behövs

det ett betydligt skarpare och ambitiösare program. Bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 216

Borgarrådet Wanngård (S): Ordförande och fullmäktige! Jag vill bemöta två saker. Johan Nilsson ställde en fråga om varför de senaste data som är kända i dagsläget inte är med i det program som skrevs fram för över ett halvår sedan och remitterades ut. Där fick du också svaret på frågan, Johan Nilsson. Dessa data fanns inte när programmet togs fram och remitterades ut. Man kan alltid diskutera vilka ledtider vi har i processerna, men det som remitteras ut är också det som sedan skrivs fram till fullmäktige.

Sedan hade du en syrlig kommentar angående trygghetsmålet i Skärholmen. Jag vill bara upplysa dig om att ni när ni styrde till exempel hade ett mål i Spånga-Tensta om att 48 procent skulle vara trygga i stadsdelen. Ni kanske ska lägga ned den där argumentationen. Ni hade ett mål för hela staden på 73 procent. Vi har höjt det till 76 procent. Vi har höjt trygghetsmålen i staden, både på stadsdelsnivå och för staden som helhet.

Anförande nr 217

Johan Nilsson (M): Men om det nu är så att det här ärendet ligger på bordet i dag och att detta program ska styra och vara vägledande ända fram till 2021 är det inte orimligt att uppdatera dokumentet och ta med siffror som kom i höstas. Nu sade du att det här skrevs fram för ett visst antal månader sedan, Karin Wanngård, men den första trygghetsundersökningen tror jag kom i september, så det borde inte vara omöjligt att ha färskare siffror än sådana som är tre år gamla.

Otryggheten har ökat i Stockholm de senaste åren. Jag har aldrig här i talarstolen sagt att det är ert fel. Det går inte att bestämma detta själv som politiker eller rå för att det söker sig kriminella krafter hit. Du sade själv alldeles nyss att det kan vara fråga om utsocknes som kommer till Stockholm. Men politikernas ansvar är att ta situationen på allvar och agera när det händer saker. Oavsett vilka mål som har gällt tidigare är de ambitionshöjningar ni har alldeles för låga. 100 procent av stockholmarna ska vara trygga. Det tänker Moderaterna verka för.

Anförande nr 218

Rickard Wall (-): Ordförande och fullmäktige! Jag läser ur handlingarna, längst ned på s. 4, första stycket i borgarrådets synpunkter: ”Trygghet och säkerhet är en förutsättning för att vår stad med dess invånare ska kunna växa och utvecklas. Flera händelser under året har satt fokus på dessa frågor” bla, bla, bla. Lite längre ned står det: ”Trygghets- och säkerhetsarbetet i staden bygger på en förståelse för att medborgarnas behov av trygghetsskapande åtgärder varierar. Insatserna kan därför se mycket olika ut beroende på” bla, bla, bla. Ja, det håller jag med om – insatserna kan tydligen se väldigt olika ut i Stockholms stad.

Vi går vidare till s. 56 i ärendet, tredje stycket, och läser ur Södermalms stadsdelsnämnds yttrande: ”Stadsodlarna i Jacob Mommas park, dansarna nere vid Årstaviken och fotbollsspelarna uppe i Tanto deltar alla i stadens trygghetsarbete. [...] Vi har utökat städningen” bla, bla, bla. Ja, naturligtvis ska alla med, och det kanske är

så att man gör så gott man kan på Södermalm. Men Vi socialkonservativa har väl tänkt oss att lite andra typer av åtgärder ska lyftas fram.

Men det är klart – inom majoritetsblocket finns det väldigt betydande krafter och aktörer för förnekande. Till exempel säger man att det alltid har varit social oro och upplopp. Man hänvisar till exempel till de så kallade kravallerna 1948. Jag känner faktiskt en person som var med där som elvaåring och tittade på. Han berättade: Det var ungdomar som sprang uppför och nedför Götgatan – det var allt. Ni säger: Man har alltid bränt bilar i Stockholm, redan på Carl Michael Bellmans tid. Jaha, på 1700-talet alltså, när det inte ens fanns bilar. Gängskjutningar har skett i Stockholm sedan staden grundades, sägs det. Jaha, på 1200-talet alltså, när det inte ens fanns handeldvapen. Det är klart att man med en sådan inställning hamnar fel i sin analys. Man hamnar sedan också fel i åtgärderna. Men all right! Vi går vidare till s. 6. Kanske kan man tala lite förstånd med den andra halvan av salen. Men det får jag tydligen göra nästa gång, för min talartid är ute.

Anförande nr 219

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Tryggheten är en av de viktigaste välfärdsfrågor som vi har att hantera. Trots det ökar otryggheten i Stockholm och har gjort det under hela mandatperioden. I vissa delar skulle jag säga att den rent av har eskalerat. En stor del av befolkningen, inte minst kvinnor och äldre, känner sig rädda att vistas utomhus, framför allt när mörkret faller på. I vissa stadsdelar är den siffran nu över 50 procent. I vissa delar av Stockholm är otryggheten betydligt större än i andra delar. Det är i och för sig inget nytt, men fortfarande är det ett lika stort problem.

Den eskalerande otryggheten är ett av de största välfärdssveken under senare år. Tryggheten behöver återupprättas. Människor ska inte behöva vara rädda i sitt eget bostadsområde, oavsett ålder, kön och funktionsnedsättning. Tryggheten ska gälla alla överallt.

Det trygghets- och säkerhetsprogram som vi nu ska fatta beslut om har flera bra skrivningar. Men jag tycker att det duckar för flera problem och en del sanningar. Exempelvis är det uppseendeväckande att programmet inte någonstans lyfter fram hotet från den islamistiska extremismen, när den enligt Säpo utgör den största säkerhetsrisken. Många tror att det bara är en tidsfråga innan nästa terroråd kommer att drabba Stockholm. Uppemot 100 återvändande jihadister lever och verkar i vår stad. Flera hundra personer, kanske uppemot 1 000, antas vara radikaliserade. Men beredskapen för att hantera denna situation är allt annat än tillfredsställande.

Trygghetsanalysen bygger också i stora delar på socioekonomiska grunder, vilket enligt mitt sätt att se det gör analysen mycket grund. Självklart spelar socioekonomisk utsatthet roll. Men när man säger att kravaller och upplopp beror på sociala skillnader tycker jag att man i samma andetag också ursäktar våldet och underminerar det personliga ansvarstagandet. Vi måste slå fast att våldsutövande alltid är ett personligt val, framför allt i ett välfärdsland som Sverige, och att ingen annan kan skuldbeläggas. Sedan kan det finnas förklaringar. Många gånger är bakgrunden trasiga familjeförhållanden och frånvarande föräldrar. Men förklaringar får aldrig fungera som ursäkter. Var och en är ansvarig för sina handlingar. Därför är det så viktigt att vi skapar en kultur och håller fast vid en värdegrund där värden som flit, personligt ansvarstagande och omtanke om medmänniskor premieras.

Jag yrkar bifall till Alliansens reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 220

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Erik! Det är klart att vi är överens om att alla ska kunna känna sig trygga oavsett vem man är och var man bor. Men jag tycker att det är lite raljant att helt avvisa att det också finns vissa förklaringar som handlar om uppväxtförhållanden och sociala skillnader. Det är inte bara den här majoriteten som gör den analysen. Det finns otroligt många forskare, bland annat de som forskade på kravallerna i Husby 2013, som har dragit precis de här slutsatserna, att en del av orsakerna handlade om människors upplevelse av att de inte hade samma villkor som andra personer i andra delar av staden. Jag blir också ganska upprörd med tanke på att det här i så fall skulle handla om att människor i vissa delar av Stockholm skulle ta mindre personligt ansvar än människor i andra delar av Stockholm. Tror du att människor i de områden där det har varit stökigt på något sätt tar mindre ansvar för sina liv eller är mindre benägna att göra det än människor som bor på Östermalm, där vi inte har lika mycket bråk?

Anförande nr 221

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag raljerade inte alls, Anna Rantala Bonnier. Jag kritiserade er därför att jag tycker att ni i er retorik ibland kan använda förklaringar och orsaker som ursäkter. Jag tycker inte att det duger när man tar på sig offerkoftan och berättar att alla i en viss stadsdel eller i ett visst sammanhang är offer och på något sätt är födda till att leva i någon sorts socioekonomisk utsatthet livet ut. Vi behöver i stället skapa kulturer och värderingsmönster där man säger: Om jag sköter mig, sköter skolan, gör mina läxor, är flitig och tar ansvar för min uppväxt och mitt liv kommer det att gå bra för mig i framtiden.

I Sverige finns alla möjligheter, med gratis skolgång, gratis sjukvård, en bra socialtjänst och en stark arbetsmarknad. Jag tycker att ni i er retorik ibland gör saker och ting värre än vad de behöver vara.

Anförande nr 222

B o r g a r r å d e t W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! Ja, Erik Slottnér, det är därför jag är så övertygad om att vi ska skapa samhällen utan förtryck för att ta bort grogrunden för vårt behov av program av den typ som vi i dag ska fatta beslut om.

Det jag tänkte bemöta var att du sade att islamistisk terrorism inte nämndes, Erik Slottnér. Det står ju i programmet att samtliga våldsbejakande extremistiska grupperingar som finns i Stockholm avses. Det gäller alltså såväl vänsterextremism och högerextremism som våldsbejakande islamistisk extremism. Alla de extremistiska grupperingarna är de facto nämnda i programmet. Jag hoppas att du läser programmet med nya ögon och kan se även detta.

Anförande nr 223

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Vi talar nu om ett säkerhets- och trygghetsprogram. Det är väl märkligt att den gren av extremismen som Säpo själv hävdar utgör det största hotet mot vår säkerhet, nämligen den islamistiska extremismen, inte nämns med ord. Man klumpar i stället ihop exempelvis vänsterextremism med islamistisk extremism och tror att dessa två grenar utgör samma hot mot stockholmarnas trygghet. Man ger sken av att det är ungefär samma åtgärder

man behöver sätta in för att motverka vänsterextremism som islamistisk extremism. Jag tycker att man gör ett mycket stort misstag. Det är ju också den kritik som vi kristdemokrater har riktat mot hela arbetet med strategin och handlingsplanerna: att man klumpar ihop de här formerna och ger sken av att det behövs samma arbete för att motverka dem. Jag kan nästan lova att det inte är så. Det krävs särskilda åtgärder för att möta det största hotet av dem, nämligen den islamistiska extremismen.

Anförande nr 224

Borgarrådet L i v h (V): Fru ordförande! Åskådare som sitter där uppe på läktaren! Alla stockholmare har rätt att vara trygga i sin bostad, i sin stadsdel och där de rör sig i stadens olika delar, alla tider på dygnet. Det gäller allt från kvinnors rätt att vistas i det offentliga rummet till barns trygghet i skolan. Alla stockholmare ska också veta att stadens krisprogram fungerar när svåra och oväntade händelser inträffar. Det kan gälla terroristdåd eller allvarliga händelser som mord och skadegörelse.

Nu har Stockholm ett mycket ambitiöst program för ett tryggare och säkrare Stockholm. Trygghets- och säkerhetsarbetet bedrivs både på central och på lokal nivå, precis som det brottsförebyggande arbetet. Och verkligheten är olika i olika delar av vår stad. Därför ser också arbetet olika ut.

Jag tror att vi måste ha två tankar i huvudet när vi pratar om stadens trygghet. Det är uppenbart att polisen måste avväpna och arrestera människor som skjuter eller är våldsamma, och polisen ska självklart ha resurser till det. Det är också självklart att staden ska göra aktiva insatser för det som händer i dag, med feministisk stadsplanering, väktare, medborgarvärdar och olika trygghetsinsatser. Men jag vill personligen inte ha en debatt om vem som lovar hårdast straff, flest poliser eller hårt mot hårt.

Till skillnad från Erik Slottner vet jag genom forskning att det finns ett starkt samband mellan sociala orättvisor och kriminalitet. Det är inget försvar för enskilda personer, utan det är ett faktum. Vill vi komma till rätta med kriminalitet måste vi därför också komma till rätta med de orättvisor som finns i vår stad. Att ungdomar tar till vapen och blir kriminella är ett resultat av ett misslyckande under deras uppväxt. Det är ett resultat av nedlagda familjecentraler, som kunde ha stöttat deras mammor, en barnomsorg som inte räckte till och en skola som inte fanns för dem.

Därför, ordförande och fullmäktige, behöver vi inte en tävling i vem som skriker högst om hårdare tag. Vi behöver ett förebyggande trygghetsarbete, stöd till kvinnor inom socialtjänsten, bra arbetsvillkor för dem som arbetar i staden, till exempel inom skola, socialtjänst och äldreomsorg, och fler vuxna som arbetar med ungdomar. Därför har vi till exempel anställt fler fältare och fler medborgarvärdar i ytterstaden. Vi behöver utbildning som leder till arbete för alla ungdomar i hela staden. Ett förebyggande arbete ska ge framtidstro, så att de barn som växer upp i dag får det stöd de behöver för att inte se kriminalitet som ett framtidsalternativ. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 225

J a n J ö n s s o n (L): Ordförande! Det var bra att Ann-Margarethe Livh tyckte att polisen ska kunna göra sitt jobb. Jag har dock två frågor, Ann-Margarethe. Jag undrar hur du ser på att ledande företrädare för ditt parti via sociala medier varnar för när

polisen befinner sig i olika tunnelbanestationer. Den andra frågan är hur du ser på att flera vänsterpartister uttalar – till exempel i vår lokaltidning i Skärholmen – att det skulle vara ett trygghetsproblem för förortsbor om man skulle öka den polisiära närvaron i våra centrummiljöer.

Anförande nr 226

Borgarrådet L i v h (V): Jag kan uttala mig om vårt partis åsikter. Vi tycker att polisen ska vara närvarande i våra förorter. Vi tycker också att det ska vara poliser som kan förorterna. Jag skulle gärna se en återgång till de gamla närpoliserna, som fanns när mina barn växte upp. De åt på pizzerian och rörde sig i området. Vi tycker att polisen ska finnas där, men det ska som sagt vara poliser som känner området. Det ska inte vara så att rädda poliser gör insatser som leder till konfrontationer. Detta har tyvärr ibland varit fallet, till exempel när det har varit oro på Järva, då jag själv har varit med. Den typen av polisinsatser vill jag inte se i någon förort eller i någon del av staden över huvud taget. Men polisen ska helt klart finnas.

Anförande nr 227

E r i k S l o t t n e r (KD): Det är klart att jag vet att det finns ett samband mellan kriminalitet och social utsatthet. Men vi vet också att det finns delar av Sverige där inkomsterna är väldigt låga och arbetslösheten är väldigt hög men som inte lider av upplopp, bilbränder, kriminalitet och skjutningar. Uppenbarligen finns det inget automatiskt samband mellan arbetslösheten och antalet skjutningar, utan det är andra saker som spelar in också.

Jag skulle vilja säga att social utsatthet och socioekonomisk utsatthet är två olika saker, även om det många gånger förvisso finns ett samband. Den sociala utsattheten bottnar väldigt ofta i exempelvis trasiga familjeförhållanden och inte minst bristande fadersgestalter. Det tror jag spelar en väldigt stor roll, men det får tyvärr väldigt lite uppmärksamhet i er retorik, Ann-Margarethe Livh. Till exempel hade er förra partiledare, numera partiledare för FI, ett seminarium med temat Krossa familjen. Vi har uppenbart olika värderingar om detta.

Anförande nr 228

Borgarrådet L i v h (V): Nej, det finns naturligtvis inga enkla samband när det gäller social utsatthet, för det är så många saker som spelar in. Men om vi nu diskuterar stadens trygghet och hur Stockholm ska bli en trygg stad om 5, 10 eller 15 år måste vi – oavsett att det finns arbetsklassområden och fattiga områden där det inte uppstår upplopp – veta att det finns ett samband mellan fattigdom, utsatthet, trasiga familjeförhållanden och ökad kriminalitet. Vill vi komma till rätta med det måste vi arbeta förebyggande. Även för de ungdomars skull som växer upp i dag i Stockholm måste vi arbeta förebyggande, för det sambandet är ändå kristallklart, Erik Slottnér. Men visst är det en komplex fråga – där är vi för en gångs skull överens.

Anförande nr 229

J a n J ö n s s o n (L): Jag vill börja med att yrka bifall till den alliansgemensamma reservationen i kommunstyrelsen.

Vi har trygghetsproblem i vår stad. Många stockholmare får sin frihet begränsad, sina ägodelar stulna, sin företagsverksamhet hotad, sin rörelsefrihet beskuren och sin hemfrid och kroppsliga integritet kränkt. Störst är ofriheten i redan socioekonomiskt

utsatta stadsdelar. I Hässelby-Vällingby känner sig 51 procent trygga. I Spånga-Tensta är det 49, i Skärholmen 47 och i Rinkeby-Kista 37 procent. Trots lågt satta trygghetsmål från de rödgrönrosa partierna uppnådde ingen av dessa stadsdelsnämnder sitt mål 2017.

Trygghetsproblemen i flera av ytterstadsområdena har varit kända länge. År 2017 räknar vi 19 döda och 43 skadade i olika skjutningar. I flera centrum har droghandeln blivit öppen, och det lokala näringslivet har drabbats av hot och våld. Det är förstås inte en lätt problematik att få bukt med, det ska erkännas. Det krävs kommunala såväl som nationella insatser.

Men vad har den rödgrönrosa majoriteten gjort sedan valet 2014? Ja, helt andra saker. Man har envist kämpat emot kommunala ordningsvakter och fler kameror. Man har hellre beskrivit polisen som ett trygghetsproblem eller samhällets strukturella våld mot förortsbor än tagit till sig att undersökningar och medborgardialoger visar att vi ytterstadsbor vill se fler poliser. I stället har man prioriterat cykelkurser, demokratiberedningar och kulturaftnar men prioriterat ned fältassistenter och samverkan mellan socialtjänst och polis. Olika vänsterorganisationer har naivt tillåtit underblåsa kriminella strukturers makt över vanliga medborgares liv.

Vi liberaler beklagar att de här perspektiven delvis har fått präglade framtagandet av det nya trygghetsprogrammet. Man vill inte skriva ut de problem som faktiskt finns. Upplopp och stenkastning mot polis förklaras uteslutande med sociala skillnader, trots att det handlar om organiserad brottslighet som vill skydda sin droghandel. Här finns inget om ordningsvakter, inget om kameror, inget om hur den öppna droghandeln ska skrämmas bort och ingen särskild plan för den situation som råder i de åtta allvarligt brottsutsatta områden som polisen identifierat.

Vi liberaler oroar oss inte för om droghandlarna uppfattar fler väktare som otryggt. För oss är frukthandlarnas trygghet viktigare. Vi liberaler ser inte polisen som en del av samhällets strukturella våld utan som ett sätt att bekämpa kriminella maktstrukturer. Vi liberaler erkänner ytterstadsbornas rätt till samma frihet som alla andra stockholmare har. Vi vågar stå upp för att "orten" gillar polisen.

Anförande nr 230

S a l a r R a s h i d (S): Fru ordförande! Det var en väldigt fin utläggning från min nämndkollega. Men jag kan konstatera att Jan Jönsson var ordförande under åtta år. År 2011, 2012 och 2013 satte han 57 procent som mål för andelen som upplever trygghet i stadsdelen där man bor. Procentsatserna såg alltså inte så mycket bättre ut under din tid, Jan Jönsson, kan man väl säga.

Att vi inte har gjort någonting stämmer faktiskt inte. Vi hade en socialtjänst som praktiskt taget var ur funktion. Detta har vi vänt totalt. Vi har fått en barn- och ungdomsenhet som äntligen funkar. Vi har sett till att vi har trygghetsvärdar. Vi har sett till att vi har fått en fältgrupp, som äntligen finns på plats. Vi har satsat på sociala insatsgrupper. Vi har ökat dialogen med centrumägarna. Vi har ökat dialogen med civilsamhället. Vi har sett till att det finns ett praktiskt tänk kring tryggheten.

Anförande nr 231

J a n J ö n s s o n (L): Jag håller med om att målsättningen om 57 procent var alldeles för lågt satt. Vi tycker att man ska höja ambitionen.

Fältverksamheten var fullt fungerande och fulltalig under alla mina ordförandeår. Sedan rasade den ihop efter att jag blev vice ordförande, och så gick det två år. Det var inte förrän jag påpekade detta på ett gruppleadmöte som man började analysera denna fråga.

Under de åtta år då jag var ordförande existerade en 48-timmarsgaranti. Ungdomar som blev anmälda för brott kallades till ett samtal med socialtjänst och polis. Detta finns i dag inte kvar, vilket jag tycker är mycket beklagligt.

Trygghetsvårdarna finns det inte så mycket kvar av, för i princip alla har ju sagt upp sig.

Anförande nr 232

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag blev lite förvånad. Det var ändå så att ni monterade ned stora delar av socialtjänsten, Jan Jönsson. Vi har ju satsat 300 miljoner på socialtjänsten, vilket är långt mer än vad ni gjorde. Vi satsar extra pengar på fältare i årets budget. De ska dessutom jobba med en yngre målgrupp, som det aldrig har satsats fältare på tidigare. Med det inte sagt att allting löser sig. Jag tror att det kommer att finnas mycket kvar att göra för att vi ska skapa ännu bättre trygghet. Jag tror också att man kan satsa ännu mer på socialtjänsten. Det vill vi göra framåt. Men jag blir lite förvånad över att du själv inte tar ansvar bakåt för det arbete som ni monterade ned. De personer som säljer droger nu eller som skjuter nu föddes inte 2014. De hade behövt insatser väldigt mycket tidigare. Den analysen bakåt saknar jag lite grann från er.

Anförande nr 233

J a n J ö n s s o n (L): Jag upprepar att det fanns en fullt fungerande fältassistentverksamhet med fyra fältassistenter på heltid under alla mina åtta år. Samtliga sade upp sig när jag avgick som ordförande. Sedan ersatte man inte dem förrän två år senare. Det är fakta vad gäller fältassistenterna. Det var en katastrof för stadsdelen.

Det var likadant med samarbetet mellan polis och socialtjänst. Det var fullt fungerande. I de utvärderingar som gjordes av bland annat Brå sade man att det här var en av de få fungerande insatserna för att förebygga en fortsatt kriminell utveckling. Men det samarbetet finns inte kvar. Det är avvecklat.

Dessvärre har vi sett en eskalering av situationen i våra centrummiljöer, mycket beroende på att det inte bedrivs något systematiskt brottsförebyggande arbete längre i de här centrummiljöerna. Det har man dock återupptagit nu på senare tid, eftersom katastrofen är ett faktum.

Anförande nr 234

A l e x a n d r a M a t t s s o n Å k e r s t r ö m (V): Inget av det du säger är riktigt sant när du pratar om att vi har skurit ned på fältassistenter, Jan Jönsson. Tvärtom kan man – om man ser på staden i stort – se att vi har satsat på fältassistenter.

Hur det är i Skärholmen kan jag inte svara på specifikt. Vi har satsat på samverkan, på sociala insatsgrupper och framför allt på socialtjänsten – 300 miljoner de senaste åren. När det gäller 48-timmarsregeln kan jag bara säga att den leder till att socialtjänsten fokuserar på snatterier och liknande i stället för svåra och tunga ärenden där de behöver mycket tid.

Poliser, väktare och kameror – är det allt ni har att komma med? Visserligen kan det ha en effekt på att lösa brott och så vidare, men det är alldeles för kortsiktigt tänkt. Det är att förenkla svåra problem som ligger till grund för att människor blir kriminella. Man kan sätta upp en kamera för att lösa ett brott, man kan ha väktare för att den upplevda tryggheten ska öka och så vidare, men debatten blir för ensidig. Det gäller att på sikt kunna minska rekryteringen.

Anförande nr 235

J a n J ö n s s o n (L): Jag trodde att hela poängen med det här arbetet var att lösa brott. Det är klart att vi vill ha kameror och fler väktare därför att vi ska lösa brott. Det är väl det som är hela poängen. Om man inte får fast några som begår brott kommer vi inte att kunna lösa någonting.

Vad gäller det här med att det skulle vara ett problem att socialtjänsten jobbar med snatterier vill jag bara upplysa om att det som blir stort senare, det vill säga det som landar i skjutningar, ofta har börjat med väldigt små problem. Det är ju när problemen är små som de behöver stoppas. Det visar all forskning om preventivt arbete. När det har gått så långt att man redan är inne i grova brott är ofta utvecklingen redan körd. Man kommer sedan att tillbringa stora delar av sitt liv inom kriminalvården och ofta även avsluta sitt liv där. Det är jätteviktigt att stoppa detta tidigt.

Anförande nr 236

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Det där sista om att sätta in tidiga insatser tror jag att du har ett väldigt starkt stöd för på den rödgrönrosa sidan, Jan Jönsson.

Jag tycker att du brukar göra väldigt kloka inlägg, Jan, och jag blev faktiskt förvånad över det här inlägget. Jag uppfattade nämligen att du bland annat lyfte fram att vi inte ser polisen som en viktig aktör. Jag vet inte om jag missuppfattade det, men jag tycker att detta är helt orimligt. Alla partier ser polisen som en helt avgörande aktör och kraft. Detta finns det full uppslutning kring.

Men det här handlar om att vi inte bara kan titta på polisen och vad de ska göra. Vi har faktiskt ett ansvar själva här som kommunpolitiker, och det måste vi ta. Därför har vi också gjort en rad olika insatser. Vi har inrättat en trygghetsfond på 200 miljoner kronor. Vi har inrättat Framtid Stockholm i Rinkeby. Vi har satsat på sociala insatsgrupper. Vi har stärkt stödet till socialekreterare i skolan. Vi har nyligen lanserat ett trygghetspaket, bland annat innehållande kameror och ordningsvakter. Vi har också investerat i socialtjänsten.

Min fråga till er är: Om det blir maktskifte, kommer ni att fortsätta att investera i den helt avgörande socialtjänsten för att kunna möta de trygghetsutmaningar vi har?

Anförande nr 237

J a n J ö n s s o n (L): Självklart! Liberaler investerar alltid i socialtjänsten.

Men jag vill upplysa om att det inte alls finns full uppslutning kring polisen. Det är bara att läsa vår lokaltidning, Skärholmen Direkt, där det kommit flera uttalanden från olika företrädare för er majoritet där man säger att fler poliser i centrummiljöerna skulle kunna innebära en otrygghet för de ungdomar som befinner sig där. Man hävdar också att polisen skulle vara något slags samhällets strukturella våld mot förortsborna. Jag vänder mig kraftfullt mot den typen av påståenden. Tvärtom är det så att de allra flesta ytterstadsbor önskar fler poliser och en tydligare polisnärvaro. Vi liberaler – jag upprepar det – vågar stå upp för att ”orten” gillar polisen.

Anförande nr 238

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): Ordförande och fullmäktige! Majoriteten har tagit fram ett nytt program för ett tryggare och säkrare Stockholm, detta utan att ta hänsyn till länsstyrelsens och Stockholms stads senaste trygghetsundersökning från 2017 – kanske därför att majoriteten vill dölja att otryggheten ökat under deras styre. Ett par exempel: År 2013 anmäldes 200 rån mot barn. År 2017 hade den siffran stigit till 277. Bostadsinbrotten i lägenhet och villa ökade med 24 procent från 2016 till 2017. Antalet klotteranmälningar ökade med 63 procent bara under 2016, enligt trafikkontorets rapport. Även under 2017 har antalet anmälningar om klotter ökat. Det har visat sig att bland annat klotter skapar ökad otrygghet.

Otryggheten har ökat mycket under majoritetens tid vid makten. I vissa områden är nu var fjärde person orolig för att gå ut ensam på kvällen. Även i ett tidigare relativt tryggt område som Älvsjö känner 15 procent oro över att utsättas för överfall och våld utanför hemmet. Var fjärde invånare i området känner oro för att drabbas av inbrott. Moderaterna föreslår medverkan till införande av grannsamverkan och uppmuntran till DNA-märkning. Oron för att utsättas för sexuella övergrepp och misshandel har fördubblats sedan förra mätningen, och det är inte bara oron för detta som ökar. Antalet personer som utsätts har fördubblats i exempelvis Skärholmen och Spånga-Tensta. Antalet anmälda våldtäkter ökade med 29 procent under 2017.

Även den alltmer öppna narkotikahandeln och konsekvenserna av narkotikamissbruket har lett till fler brottsoffer och ökad otrygghet. För att minska narkotikamissbruket och för att förhindra att fler unga dras in i kriminalitet och missbruk behövs ökad samverkan mellan polis, socialtjänst, skola med flera. Stöld och klotter är ofta så kallade instegsjobb in i kriminalitet för unga. Därför är det viktigt att ungdomar får en reaktion direkt när de begått något olagligt. Orossamtal med polis, socialtjänst och föräldrar är en insats som har halverat antalet återfall.

Trygghet och säkerhet är ett av våra viktigaste välfärdsuppdrag. Moderaterna kommer aldrig att acceptera att människor i hela eller delar av Stockholm får sin frihet begränsad på grund av otryggheten. Det är dags att det tas krafttag mot otryggheten. Därför behövs det ett maktskifte för ökad trygghet i hela staden. Bifall till Moderaternas reservation!

Anförande nr 239

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Jag måste nyansera det som Berthold säger lite grann.

Ja, anmälningarna av klotter har gått upp. Det har de gjort ända sedan Tyck till-appen infördes av Ulla Hamilton. Det är en utmärkt institution som gör att stockholmarna

kan tala om ifall de upptäcker någonting som är fel i staden. Men det innebär också att anmälningarna ökar på ett sätt som inte motsvarar en ökning av det som man anmäler. Klottret ökar inte i och med att anmälningarna ökar. Snarare är det tvärtom. Det finns ett fantastiskt exempel som vi fått ta del av under vintern. Statistiken visade helt plötsligt en enorm massa klottret i Skarpnäcks stadsdelsnämnd. Vad var det då som hade hänt? Jo, det var en person som anmälde samma sak om och om igen. Det blev en ökning med flera hundra procent. Den statistik som handlar om anmälningar handlar inte om klottrets mängd. Ni återupprepar detta hela tiden, men det stämmer inte.

Anförande nr 240

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): Det kan hända att anmälningsbenägenheten har ökat, men vi har också fått väldigt många rapporter om att efter att ni införde klotterväggarna runt om i staden till stora belopp i stället för att använda de pengarna på annat sätt har klottret ökat runt omkring dem på många håll i staden. Detta tror jag är en betydligt större orsak till ökningen än vad det är att man har en anmälningsapp att använda. Både på privata och på kommunala fastigheter ser man att klottret har ökat något oerhört. Detta leder i sin tur till att de personerna dras in i annan typ av kriminalitet. Det är därför jag tar upp det, och det är därför det är så viktigt. Många av dem som håller på med detta sniffar också eller använder hasch eller annat, och de stjälar ofta för att de inte har råd att köpa burkarna. Det finns utredningar som visar att de också begår annan typ av brottslighet.

Anförande nr 241

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Timmen börjar bli sen. Låt mig börja med att vara mycket tydlig. Trygghets- och säkerhetsprogrammet behövs i Stockholms stad. Det är beklagligt att vi stod utan program under hela förra året. Det var alltså med högt ställda förväntningar som vi tog del av det här ärendet. Med tydliga ambitioner hade staden kunnat ta revansch och visa hur stadens säkerhetsarbete ska kunna växlas upp.

Men i stället får vi nu ett program som mer liknar en innehållsförteckning utan ett djupare innehåll. Det vi får är en uppräkningslista av diverse ansvarsförhållanden och olika strategier och handlingsplaner som ska tas fram. Men i flera fall framgår det inte när och hur detta ska komma dem som berörs till godo.

Som gammal ersättare i riksdagens försvarsutskott kan jag nämna ett tydligt exempel, civilförsvaret. Det som har förändrats sedan det förra säkerhetsprogrammet togs fram är att säkerhetssituationen i vårt närområde har försämrats och att vi därför måste förbereda oss när det gäller krigs- och konflikthot. Kommunerna har sedan januari förra året ett förtydligt ansvar för just civilförsvaret. Men i det uppdaterade säkerhetsprogrammet hänvisar man enbart i ett kort avsnitt till kommunernas ansvar för civilförsvaret. Problemet är att jag som vice ordförande i stadens krisledningsnämnd inte har sett några strategiska dokument om hur materiel, skyddsrum eller förnödenheter ska säkras i en krigssituation, inte heller om hur stadens förmåga ser ut eller vilken budget som behövs för att stärka upp detta. Kommunerna har i dag ett förtydligt ansvar för att säkra civilförsvaret. Vad jag kan se finns det ingen utförlig plan i dag, och jag saknar besked om när vi kan förvänta oss en sådan. Det är anmärkningsvärt hur dålig beredskap Sveriges huvudstad har på det här området, måste jag säga.

Inför framtagandet av det här programmet blev vi i oppositionen lovade att vi skulle få se innehållet av programmet. Ändå uteblev möjligheten att få vara med och påverka. Därför står vi här i dag, och det tycker jag är beklagligt. Vi förtjänar ett ambitiöst säkerhetsprogram som arbetar mot islamistisk terror, mot cyberhot, mot otillbörlig påverkan från annan makt, för ett förstärkt civilförsvar och för trygghet i våra verksamheter. Säkerhet och trygghet är på riktigt. Det är bara att fråga våra nordiska grannländer om detta. Efter valet kommer vi att arbeta fram ett betydligt mer gediget och ambitiöst säkerhetsprogram som bättre förmår rusta Stockholm i kris och konflikt, för vi tar säkerheten på allvar. Med detta yrkar jag bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 242

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! Det känns bra att ni tar säkerhetsfrågorna på allvar, Anna König Jerlmyr. Då hoppas jag också att ni tar själva programmet och programskrivandet på allvar, för det har tagits på en extremt bred remiss. Alla stadens förvaltningar och bolag har fått det på remiss. Det har naturligtvis funnits en bred påverkansmöjlighet i remissomgången.

Min fråga till borgarrådet König Jerlmyr är: Delar ni någonting av analysen att det handlar om preventiva insatser, alltså om att förhindra att brott och terrorism uppstår?

Anförande nr 243

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! För att svara kort på det: Absolut! Men det saknas också tydligt i det här programmet, tycker jag. Forskning visar att det är betyg i årskurs 9 som kanske har den största påverkan på ungas risk att hamna i framtida kriminalitet. Man nämner bara skolan i förbigående i programmet. Här hade även ambitionerna som rör det behövt förstärkas.

Jag ifrågasätter att staden ännu inte har någon plan för civilförsvaret, trots att vi sedan januari förra året har ett förstärkt ansvar för detta. Detta nämns väldigt kort i det här säkerhetsprogrammet. Nu är det 2018. När kan vi förvänta oss att vi får till stånd en tydlig strategi och plan för vår beredskap och vår förmåga att möta kriser och konflikter i framtiden? Det är ett reellt hot, och vi bör vara rustade för det.

Anförande nr 244

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Det är med viss tillfredsställelse man kan konstatera att majoriteten här i Stockholm börjar vakna till vad gäller trygghetsfrågor. Vi närmar oss ju också valtider.

Man har delat in stadens verksamheter i fem olika fokusområden, och jag hinner inte gå igenom alla nu. Men för att säga någonting positivt om programmet: Det finns faktiskt en rubrik om det civila försvaret. Det står inte mycket under rubriken precis, som borgarrådet König Jerlmyr sade, men man börjar tydligen begripa att det där med att avskaffa civilförsvaret år 2009 inte var någon bra idé. Tidpunkten för inträdandet av den eviga freden får man skjuta på. Man talar till och med om ransonerings och försörjnings av befolkningen. Det finns i och för sig inga konkreta förslag, men bara det faktum att man talar om det är ett framsteg.

Att förebygga olyckor är ett annat fokusområde. Där kanske man inte kan göra så mycket från kommunens sida, mer än vad gäller byggnads- och trafikplanering. Sedan

har naturligtvis miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvar när det gäller förgiftade livsmedel. Man har – lite underligt – inte nämnt den räddningstjänst som vi har och hur den ska verka i sammanhanget. Stora olyckor i infrastrukturen är mer en fråga för SL och Trafikverket.

Ett annat fokusområde är att förebygga brott, och det är det vi har diskuterat mest i kväll. Läser man programmet får man inte mycket ledning. Det är lägesbilder, sammanställningar, samverkan med polis, sociala insatser med mera. De är alla välkända och beprövade åtgärder, men tyvärr med dåligt resultat. Vi har ältat den här frågan otaliga gånger i fullmäktige, precis som i dag. Det är på grund av misslyckandena vi sitter här.

Jag ska inte ge mig in på otryggheten i staden. Det är intressant att se på statistiken, men den hjälper oss inte så mycket. Vänstern har sina vanliga förklaringar och sina vanliga recept; otryggheten, brotten och upploppen beror på sociala klyftor. Men så enkelt är det inte.

Till skillnad från många tror jag inte så mycket på fler poliser. Vad som behövs är poliser som inte ständigt tar ett steg tillbaka. Jag tror inte på militär, som statsministern tycks förespråka, utan jag tror mer på något motsvarande specialpolisen i Frankrike, Guardia Civil i Spanien eller karabinjärerna i Italien, om man ska lösa vissa upploppsfrågor i alla fall.

De flesta åtgärder som är väsentliga och kommer att leda till någonting ligger utanför den kommunala kompetensen. I brist på annat yrkar jag bifall till Alliansens reservation.

Anförande nr 245

Borgarrådet **L i n d h a g e n** (MP): Jag får lite dåligt samvete gentemot barnvakterna för att jag ska förlänga debatten, men det är ju så oerhört viktiga frågor.

Ordförande, fullmäktige och åhörare! Stockholm är i många avseenden en trygg stad, men inte överallt och inte för alla. Vi ser exempelvis stora skillnader mellan olika stadsdelar. Vi ser också skillnader mellan män och kvinnor. I stadens trygghetsundersökning uppger 13 procent av kvinnorna att de är mycket otrygga, jämfört med 7 procent av männen. Att se till att Stockholm är en trygg och säker stad för alla är en av våra absolut viktigaste frågor i politiken. Därför är det också glädjande att vi nu sent i kväll kommer att besluta om ett stadsövergripande trygghets- och säkerhetsprogram.

När vi pratar om trygghet är det viktigt att säga att det inte finns en enskild lösning på trygghetsproblemen i Stockholm. Det som behövs är en bredd av åtgärder för att skapa långsiktig trygghet. Här måste vi klara av att hålla två tankar i huvudet samtidigt. Inte minst vi politiker måste klara av det. Det gäller dels behovet av ett långsiktigt arbete för att skapa trygghet, dels behovet av att rikta kraftfulla åtgärder här och nu mot inte minst exempelvis skjutningar och gängkriminalitet.

Från forskningen vet vi att det är tidiga insatser inom skola och socialtjänst i samarbete med andra myndigheter som är de effektivaste metoderna för att förebygga och undvika allvarlig brottslighet. Det här vet vi. Men ändå handlar det i den politiska

debatten på senare tid mest om fler poliser och fler övervakningskameror. Jag är den första att säga att vi behöver fler poliser. Men här finns inte några skiljelinjer mellan partierna, utan det är i stort sett total samsyn. Alla partier vill ha fler poliser. Jag välkomnar också de satsningar på polisen som regeringen gör.

Men utöver fler poliser behöver vi prata mycket mer om vikten av att satsa på inte minst det sociala arbetet. När jag pratar med poliser själva lyfter de fram socialtjänsten. En polischef jag pratade med sade exempelvis: Alla politiker ropar på fler poliser – varför är det ingen som ropar på fler socialsekreterare? Jag skulle, precis som poliserna själva, vilja att vi i samhället pratade mer om fler socialsekreterare, om skolan, om förebyggande arbete, om samverkan, om det som skapar långsiktig trygghet och om vårt ansvar här i kommunen för att ge polisen så lite som möjligt att göra.

Vi har gjort mycket för att stärka tryggheten i Stockholm under mandatperioden. Mer behöver göras, och genom det här nya programmet tar vi nu nästa viktiga steg. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 246

J a n J ö n s s o n (L): Fru ordförande! Jag har två frågor till Åsa Lindhagen.

Du nämnde socialtjänsten. Det är verkligen en viktig ”myndighet” i vårt land och i vår kommun. Jag undrar hur du ser på att vårt väldigt framgångsrika samarbete mellan polis och socialtjänst inte finns kvar. Barn som hade blivit polisanmälda samt deras föräldrar kallades till ett samtal inom 48 timmar. Man kunde se att väldigt många av dem, nästan alla faktiskt, inte återföll i brott efter de här samtalen. Hur ser du på att detta samarbete inte finns kvar?

Hur ser du på att din partikollega som var ordförande i Spånga-Tensta stadsdelsnämnd uttalar sig väldigt tydligt mot övervakningskameror där, trots att 3 000 Spånga-Tensta-bor på bara två veckor skrivit på namnlistor och verkligen vill ha fler övervakningskameror?

Anförande nr 247

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Vikten av att satsa på tidiga insatser är en av de frågor som vi har haft allra mest fokus på under den här mandatperioden. Det är också ett av skälen till att vi har öppnat Framtid Stockholm i Rinkeby. En av deras uppgifter är att ge olika typer av stöd till ungdomar som löper risk att hamna i kriminalitet. Vi har också stärkt socialtjänsten generellt. En av de absolut viktigaste prioriteringar som vi har gjort under den här mandatperioden är att vi har gjort historiska satsningar på barn- och ungdomsvården. Det är för att man inte bara ska jobba akutstyrt och försöka klara av att hantera den arbetsmängd man har, utan faktiskt också ska kunna jobba med tidiga insatser och proaktivt. De satsningarna hoppas jag verkligen kommer att fortsätta, oavsett vilka som styr Stockholm, för det är en av de viktigaste delarna i att skapa en tryggare stad.

Den andra frågan gällde övervakningskameror. Det är en del där vi precis har presenterat en satsning som vi gör från majoriteten. Jag tror att vi helt enkelt behöver båda delarna.

Anförande nr 248

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Det låter nästan som att det är de rödgrönrosa som har kommit på alla preventiva insatser under den här mandatperioden. Men jag tror att socialborgarrådet mycket väl vet när man tillskapade sociala insatsgrupper, samverkan med skola och socialtjänst för att hitta elever som riskerar att hamna utanför skolan och inte klara den samt samverkan med polis och socialtjänst. Allt detta tillskapades faktiskt under vår tid. Jag är glad över att de rödgrönrosa har behållit detta. Men jag beklagar, precis som tidigare talare, att man inte behöll de här samtalen för förstagångsförbrytare, eftersom alla kriminella börjar någonstans. Detta har halverat återfallen i kriminalitet. Det hade varit en förebyggande insats.

Jag menar på att det behövs både förebyggande och repressiva insatser. Det är tråkigt att möta handlare i Stockholm som efterfrågar ordningsvakter som inte kommer på plats därför att de rödgrönrosa inte kan komma överens. Det är det som det handlar om. I vissa stadsdelar kan man det, i många kan man det inte.

Anförande nr 249

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag är inte den typ av politiker som inte skulle satsa på saker bara för att det råkar vara ett annat parti som har drivit fram dem. Så kan man inte ha det. Det vore totalt oseriöst att jobba på det sättet. Bra saker ska man satsa på.

Jag är oerhört kritisk – det var jag också under oppositionstiden – till de kraftiga nedskärningar i socialtjänsten som ni gjorde under ert styre, Anna König Jerlmyr. Bara under 2011–2014 mer än fördubblades antalet utredningar av barn som far illa, men under era åtta år täckte ni inte ens pris- och löneökningarna. Ni tog inte ansvar för socialtjänsten. Det är sant att ni inte täckte pris- och löneökningarna under de där åtta åren. När det gäller trygghetsfrågorna och när det gäller barn och ungdomar i vår stad kan vi inte spara in. Vi kan inte spara in på de mest utsatta barnen i vår stad, men det gjorde ni under de åtta åren.

Jag tycker att vi ska blicka framåt. Det är det som vi ska ha fokus på som politiker. Men jag tycker också att vi konstant behöver lyfta socialtjänsten för att förhindra att vi i Stockholm hamnar i en sådan situation igen. Socialtjänsten behöver resurser. Det är en av de viktigaste trygghetsfrågor vi har.

Anförande nr 250

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande och fullmäktige! Att känna sig trygg i sitt bostadsområde är grundläggande. Det är väl bland det minsta som man kan begära av ett samhälle: att man inte ska vara rädd för att bli utsatt för brott, att polisen ska komma när man ringer, att barnen ska kunna åka på fotbollsträning efter skolan och att droghandel och våldsbrott inte sker på öppen gata.

Det är dags att Stockholm på allvar tar på sig ledarskapet för att bryta utvecklingen och minska otryggheten. Den här debatten och flera andra debatter visar att vi inte kan välja en åtgärd. Vi kan inte välja mellan fler poliser och ökade resurser till socialtjänsten. Vi kan inte heller säga att det bara är en aktör som ska komma till rätta med den här spiralen. Det är därför den här typen av dokument är så viktiga, och det är därför vi i Alliansen har ett eget förslag till beslut. Vi har högre ambitioner, och vi

har en rad konkreta förslag. Jag behöver inte gå in på dem. Ni kan läsa dem i vår reservation. Men jag vill tillägga att Centerpartiet också har föreslagit att det är dags att Stockholm rekryterar ytterligare kompetens från andra städer som har jobbat framgångsrikt med att bryta brottslighet och skapa ökad trygghet. Det är dags att vi gör de saker som fungerar och att vi här lokalt tar på oss ledarskapet i det här arbetet. Bifall till Alliansens reservation!

Anförande nr 251

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Ordförande och fullmäktige! Nu är jag lite trött i skallen, men jag ska försöka få ihop det här inlägget i alla fall.

Det är jättebra att vi pratar om trygghet. Eftersom vi debatterar till över elva på kvällen kan vi vara överens om att vi allihop tycker att det är viktigt. Det tycker jag med. Jag tycker också att det är jättebra att vi fattar beslut om det här programmet nu och att vi tar ett helhetsgrepp om frågan.

Precis som flera har varit inne på är det inte *en* sak som kommer att lösa det här. Jag tycker att det är synd att man från Alliansens sida framför allt har *en* lösning: Det är bara mer ordningsvakter, kommunala poliser och kameror som ska lösa det här. Ja, det är en del av detta. Vi satsar på kameror, och vi satsar på ordningsvakter. Men vi satsar på väldigt mycket mer saker: socialt arbete, förebyggande insatser, mer fältare, sociala insatsgrupper, åtgärder mot våld i skolan och Framtid Stockholm i Rinkeby. Vi satsar också på civilsamhället. Vi ger pengar till civilsamhället, till föräldraföreningar, till dem som faktiskt är ute först och går hem sist, som är där hela tiden, som åtnjuter förtroendet, som jobbar med barnen från tidig ålder. Vi måste lösa det här tillsammans i alla delar av samhället. Det kommer inte att funka att bara dubbla eller trippla antalet ordningsvakter. Det tror jag att de flesta förstår. Jag skulle önska att debatten kunde vara lite mer intressant än att bara handla om ett antal ordningsvakter.

Jag tror att vi kommer att få tillfälle att fortsätta debattera det här, men jag är väldigt stolt över det arbete som görs i staden. Vi vågar hålla flera tankar i huvudet samtidigt och se att vi måste satsa tidigt och förebyggande och samtidigt finnas där för dem som vill hoppa av samt ha akuta åtgärder och involvera civilsamhället och andra myndigheter, som polisen. Det är då debatten blir intressant. Det är då vi kan hitta lösningar. En tävlan i kapprustning kommer inte att lösa någonting. Det tror jag faktiskt inte.

Anförande nr 252

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Bara för att man föreslår fler ordningsvakter, fler kameror och fler poliser innebär det inte att man är emot förebyggande insatser. Men det låter genomgående under den här debatten som att vi skulle vara emot sociala insatser.

Nästan varje gång någon ställer frågan vad vi vill göra för att öka tryggheten nämner jag väldigt mycket. Jag nämner det här med ordningsvakter och kameror. Men jag nämner alltid också sociala insatsgrupper. Vi lade mer pengar på det i vår budget. Vi lade mer pengar på ökat föräldrastöd i vår budget. Familjecentraler har vi skrivit om i vår budget. Vi lade mer pengar på Volontärbyrån för att fler ska kunna göra ideella och sociala insatser på sin fritid. Vi pratar om vikten av att skolan upprätthåller goda

värderingar och ordning och reda i klassrummen och jobbar bättre mot kränkande behandling. Och vi som parti nämner verkligen familjepolitiken och det civila samhället som en förebyggande instans för att förhindra otrygghet.

Anförande nr 253

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Erik Slottner! När någon företrädare för Alliansen intervjuas om det här kommer det alltid förslag om hur många hundra ordningsvakter man vill sätta in. Sedan säger man något lite svepande om att det också är viktigt med socialt arbete. Det är skönt att ni säger det, men inte ens du kan förneka att debatten väldigt mycket har handlat om hur många ordningsvakter eller hur många kommunala poliser man vill föreslå. Jag tycker inte att det är trovärdigt. Jag tycker faktiskt inte det.

Som jag sade i ett tidigare inlägg: De personer som skjuter varandra nu föddes inte för tre år sedan. De har behövt insatser mycket längre. Det vi måste göra nu är att satsa på väldigt unga personer. Det säger ju alla. Det är därför vi till exempel satsar på fältare som ska jobba från 10 års ålder i stället för 13. Vi satsar mer på socialtjänsten, för ska vi bryta den här spiralen är det på de allra yngsta man måste satsa. De är inte ens föremål för polisens arbete och ska knappast tas om hand av ordningsvakter.

Anförande nr 254

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande och fullmäktige! Vi konstaterade att det var meningslöst att prata om de här frågorna med förnekare och förringare. Det visar sig faktiskt att det finns väldigt många människor som det är meningslöst att prata om de här frågorna med. När jag stod i valstuga, var med på torgmöten, delade ut flygblad och så vidare kom det ganska många gånger fram människor till mig och sade: Ni sverigedemokrater skyller all brottslighet på invandrare! Här bröt jag partilinjen. Jag tog aldrig den diskussionen med de här människorna. Det är naturligtvis meningslöst att göra det med de människor som har pumpats med lögnar från politiskt korrekta svenska massmedier under hela sin uppväxt. Då sade jag i stället till dem som jag säger till er också: Gå till Stockholms tingsrätt valfri morgon och titta på anslagstavlor över vilka rättegångar som ska ske under dagen, vad brotten handlar om, vilka som står åtalade och så vidare! Jag säger så i stället för att hänvisa till forskning. Gör er egen forskning i stället! Det är ett tips till er alla.

Timmen är sen, och jag ska inte dra ut på tiden, utan ska i stället gå rakt på sak med förslag. Det som behövs är inte de här tramsiga åtgärderna som står i programmet. Det som behövs är förebilder. Ute i Stockholm behövs det förebilder. Ni ska vara förebilder. Ni ska visa att ni vågar stå emot deras trams, att ni vågar stå upp mot deras dumheter. När medborgare och stockholmare känner det får de mod, och så har bollen kommit i rullning.

Bollen måste komma i rullning *här*. Då är jag förebilden för er. Jag ger er mod att stå upp mot de här förnekarna. Kom till mig! Kom till Rickard Wall! Kom till Vi socialkonservativa! Jag bryter sönder er politiskt korrekta tvångströja. Jag slänger den på sophögen och kastar den i ansiktet på de rödgröna!

(O r d f ö r a n d e n : Rickard! Har du något yrkande? Innebär det du säger att du yrkar avslag på förslaget?)

Jag avstår från att delta i beslutet. Det enda jag vill säga är: Kom till mig! Med mig, med Rickard Wall, med Vi socialkonservativa, behöver ni aldrig mer vara otrygga!

Anförande nr 255

Salar Rashid (S): Fru ordförande! Jag är tvungen att försvara mig lite. Väldigt mycket av det som sades om Skärholmen tycker jag inte riktigt stämmer överens med den verklighet som existerar. I ärlighetens namn lät det som att bara för att Jan Jönsson slutade som ordförande hamnade Skärholmen rakt upp och ned i skiten. Så är det inte riktigt.

Knarket, vapnen och våldet ska bort från våra gator och torg. En politik som minskar klyftor är grunden för att motverka brottsligheten. Det är vad vi precis har gjort. Vi har försökt öka vår samverkan med polis, näringsliv, trafikkontor och medborgare genom dialoger kring trygghet. Vi har fått in det i de lokala samverkansavtalen, men vi har också fått in det i vårt lokala utvecklingsprogram.

När vi pratar om fältverksamhet gäller det fyra fem personer. De människorna kan vara på olika steg i livet. Ingen av dem har slutat på grund av att vi har varit dåliga arbetsgivare eller på grund av att de har känt sig otrygga i sitt sätt att arbeta, utan det är folk som har gått vidare. Här ska man se till att fråga sig: Hur många tjänster har vi ökat med? Vilken närvaro har vi sett till att vi har i våra centrum? Där ger trygghetsvårdarna och fältverksamheten en ökad närvaro.

Det fanns aldrig någon avhopparverksamhet under Jan Jönssons tid. Vi såg aldrig någon trygghetsfond under Alliansens tid. Nyckeln är självklart jobb och skola. Vi har en uppsökande verksamhet från jobbtorgen för att se till att fler ungdomar kommer i arbete. Ungdomsarbetslösheten har halverats i Skärholmen. Antalet människor som går på ekonomiskt bistånd har också halverats. Det ser väldigt ljus ut för Skärholmen. Den felaktiga bild som nu förmedlas av Skärholmen innebär att Skärholmen svartmålas. Jag hoppas att Jan Jönsson försöker förmedla en rättvis bild.

48-timmarsregeln har vi aldrig varit emot. Vi har heller aldrig varit emot att poliser ska finnas ute på våra gator och torg. Där håller jag faktiskt med dig, Jan Jönsson. Vi vill ha fler poliser. Jag vet inte vilket citat du har tagit ur vilket sammanhang, men det du nämner står inte för hela majoriteten, måste jag säga. Jag vill härmed självklart också yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 256

Jan Jönsson (L): Ordförande! Citaten, eller vad man nu ska kalla dem, kommer från olika tidningsurklipp, och det är nämndens ordförande som står för dem. Jag vet i så fall inte riktigt hur man ska tolka det.

Vad gäller fältverksamheten tittade jag i min svarta bok. Den skriver jag alltid i, som du vet, Salar Rashid. Den 24 november 2016 hade vi ett möte med stadsdelsnämnden. Jag ställde frågan: Vad händer med vår fältverksamhet? Då svarade vår stadsdelsdirektör: Nu finns det bara en kvar, och för att kunna rekrytera några personer till det här behöver vi släppa kravet på att de ska vara socionomer.

Det lät här på Salar som att fältassistenter inte kan göra så mycket. Jag är ganska övertygad om att vår socialtjänst har helt motsatt uppfattning, eftersom de alltid har gjort ett väldigt viktigt arbete i vår stadsdel.

Det finns väldigt mycket som är bra med Skärholmen. Jag stormtrivs i Bredäng. Men det finns stora trygghetsproblem och stora skillnader som vi behöver ta tag i.

Anförande nr 257

Salar Rashid (S): Ert svar har ju bara varit ordningsvakter och kameror, Jan Jönsson. Vi har inte heller helt och hållet avfärdat det när det gäller Skärholmen. Du vet själv vad jag har sagt i nämnden och inte sagt. Det enda problemet gäller råidigheten. Vi är ju inte i centrum. Med det sagt finns det väldigt lite man kan göra.

Men du vet att vi åtminstone har vänt en utveckling där vi hade en socialtjänst på fall. I dag har vi en väl fungerande barn- och ungdomsenhet, som åtminstone har fått mycket mer på fötterna och som har sett till att fler av anmälningarna lett till insatser.

§ 21 Upprustning och utveckling av Östermalms saluhall

Anförande nr 258

H e n r i k S j ö l a n d e r (M): Fru ordförande! Klockan är så mycket att jag endast kommer att ge tre uppmaningar till majoriteten.

Ta till er av stadsledningskontorets kritik mot hur fastighetsnämnden har skötts!

Inga fler kostnadsökningar för Östermalms hallen! En 50-procentig fördyring är mer än tillräcklig.

För en nära dialog med handlarna, så att vi inte hamnar i ett läge med en saluhall som inte är anpassad efter hyresgästernas behov!

Med detta vill jag yrka bifall till Alliansens reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 259

S t e f a n H a n s s o n (S): Ordförande! Kommer ni ihåg humorprogrammet *Hassan*, där man ringde runt och busringde? Busringaren ringde upp ett företag som hette Populär kem och sade sig vara från företaget Impopulär kem. Eftersom jag vill vara en populär företrädare ska jag fatta mig väldigt kort.

Detta är ett ärende som vi kanske inte alltid har längtat efter men som är välkommet att få slutföra och genomföra. Det har en lång historik. Tyvärr har det varit överraskningar och därmed kostnadsökningar. Jag upprepar det som Henrik Sjölander påpekade tidigare för fullmäktige i en interpellation. Detta är en viktig aspekt som vi tar med oss i det framtida arbetet. Bifall till kommunstyrelsen!

Anförande nr 260

P e r O s s m e r (SD): Ordförande! Det är inte första gången vi behandlar den här typen av sorgliga ärenden. Vi behöver bara tänka på Medborgarhuset. För att tala med Astrid Lindgren och rumpnissarna kan man fråga sig: Varför bidde det på det här sättet?

Det verkar som att borgarrådet Wanngård har haft samma funderingar. Hon har tillsatt en extern utredning för att genomlysna det här. Jag ska inte dra hela klagovisan här, men man kan konstatera att utredningen pekar på att organisationerna, alltså inklusive fastighetskontoret, lidit av resurs- och kompetensbrist, att projektstyrningen inte följt uppgjorda dokument, att man har ändrat ändamålet – nu ska det bli hotell i stället för kontor – och att beslutsunderlagen varit bristfälliga vad gäller stomme, bjälklag och sådant. Man har alltså sparat in på den tekniska undersökningen. Det är också så att riskhanteringen varit otillräcklig.

I en viss juridisk lärobok – blygsamheten hindrar mig från att nämna författaren – inleds ett kapitel med orden: Entreprenadsektorn är en riskbransch. Men det är också så att många risker kan undvikas om man har gjort de undersökningar som krävs. I det här fallet bottnar många händelser som sagt i överoptimism, dåliga dokument och dålig styrning, det vill säga saker som kunnat undvikas. Vem som bär det största ansvaret för två års försening och en 50-procentig höjning av priset går inte riktigt att fastställa med de underlag som vi fått. Tyvärr är det så att stadens förvaltning när det gäller

byggprojekt uppenbarligen måste förbättras. Det gäller inte bara saluhallen utan även andra ärenden.

Köttbärarna i statyn på Östermalmstorg bär som bekant sina tunga bördor. Projektet har gått snett, men vi skattebetalare måste, precis som köttbärarna, fortsätta att bära våra bördor. Projektet går inte att stoppa. Hur som helst: Bifall till Moderaternas reservation!

Anförande nr 261

M a r t i n H a n s s o n (MP): Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 262

M e h d i O g u z s o y (V): Jag yrkar också bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 263

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag gör det inte svårare för mig än så. Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 264

E r i k S l o t t n e r (KD): Bifall till Alliansens reservation!

Anförande nr 265

K a r i n E r n l u n d (C): Vi vill också yrka bifall till Alliansens reservation.

Anförande nr 266

B j ö r n L j u n g (L): Jag yrkade fel förra gången och ber om ursäkt. Jag yrkar bifall till Liberalernas reservation, som är ett instämmande till Alliansens reservation.